

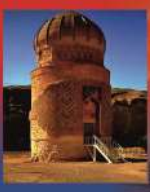
Bilgiyi Enerjiye Dönüştüren Üniversite

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

BİLDİRİ ÖZETİ KİTAPÇIĞI

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU'2024

Onursal Başkan

Prof. Dr. İdris DEMİR
Batman Üniversitesi Rektörü

Düzenleme Kurulu Başkanı

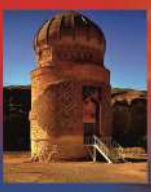
Prof. Dr. Ferhat KORKMAZ

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Ferhat KORKMAZ
Doç. Dr. Veysel ERATİLLA
Doç. Dr. Reşat ARICA
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif KAY
Dr. Öğr. Üyesi Ramazan İNCİ
Öğr. Gör. Gamze BEYGE
Öğr. Gör. Ömer ÖZDEMİR
Öğr. Gör. Nurullah ŞAŞMAZ

Sempozyum Bilim Kurulu

Prof. Dr. İdris DEMİR, Batman Üniversitesi
Prof. Dr. Murat SUNKAR - Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Ali BORAN - Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Sadettin TONBUL - Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Ruşen KELEŞ, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Ferhat PİRİNÇÇİ, Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Mithat GÜNEŞ, Kırklareli Üniversitesi
Prof. Dr. Abdurrahman ACAR, Dicle Üniversitesi (Emekli Öğretim Üyesi)
Prof. Dr. Ömer Faruk ERUĞRUL, Batman Üniversitesi
Prof. Dr. Necmettin SEZGİN, Batman Üniversitesi
Prof. Dr. Rohat CEBE, Batman Üniversitesi
Prof. Dr. Pelin TAN, Batman Üniversitesi
Prof. Dr. Ferhat KORKMAZ, Batman Üniversitesi
Doç. Dr. Ersoy SOYDAN - Kastamonu Üniversitesi

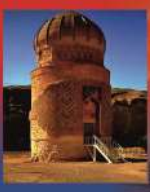
Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

BATMAN ÜNİVERSİTESİ HAKKINDA

1975-1976 Eğitim Öğretim yılında MEB Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu, Örgün Yükseköğretim Dairesi Başkanlığı'na bağlı olarak kurulan Batman Teknik Eğitim Fakültesi ve Meslek Yüksek Okulu; 20 Temmuz tarihli 17760 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 41 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Dicle Üniversitesi'ne bağlanmıştır. Batman Üniversitesi, 29 Mayıs 2007 tarih ve 26536 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2809 sayılı “Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu”nda ve “Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda ve Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Ekli Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un Ek 88 inci maddesi ile kurulmuştur. Batman Üniversitesi kuruluş Kanununda; Rektörlüğe bağlı olarak kurulan Fen-Edebiyat Fakültesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi ile Dicle Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı iken adı ve bağlantısı değiştirilerek oluşturulan ve rektörlüğe bağlanan Teknik Eğitim Fakültesinden, yine Dicle Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı iken adı ve bağlantısı değiştirilerek oluşturulan ve rektörlüğe bağlanan Meslek Yüksekokulu ile Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan ve Rektörlüğe bağlı olarak kurulan Sosyal Bilimler Enstitüsü ile Fen Bilimleri Enstitüsünden oluşmuştur. Batman Üniversitesi “Bilgiyi Enerjiye Dönüştüren Üniversite” mottosuyla, bulunduğu konumuna uygun bir şekilde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının “Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Programı” ile 2021 yılında “Enerji” alanında Pilot Üniversiteler arasında yerini almıştır. Hızla gelişen ve büyüyen Batman Üniversitesi halen; 1 Enstitü, 10 Fakülte, 2 Yüksekokul, 7 Meslek Yüksekokulu ve 18 Araştırma ve Uygulama Merkezi ile eğitim-öğretim faaliyetine devam etmektedir.

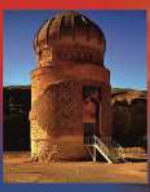
Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

ÖN SÖZ

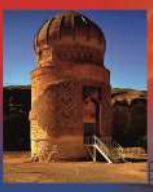
Batman Üniversitesinin ev sahipliğinde Batman'ın il oluşunun 34. yıl dönümünde 16-17 Mayıs 2024 tarihlerinde gerçekleştirilen “2.Uluslararası Batman Sempozyumu” Batman'ın metropol sınırlarını aşır büyükşehir olması açısından önemli katkılar sağlamıştır. Batman Üniversitesinin kuruluşunun 17. yılında “Kültür, Şehir, Gelişim” temasıyla düzenlenen “2. Uluslararası Batman Sempozyumu”nun temel amacı, Batman'ın dününü, bugününü ve yarınını bilimsel olarak ele almak; bu sayede Batman'a ait köklü tarihi, coğrafi, sanatsal, bölgesel, ekonomik, dini, sosyal, kültürel ve folklorik değerleri ortaya çıkarmaktır. Bu çalışma ile Batman ili üzerine akademik çalışmalar yürüten bilim insanları arasında bilgi alışverişi sağlayarak iş birliği ve dayanışmayı artırmaktır. Batman Üniversitesinin ev sahipliğinde gerçekleştirilen “2. Uluslararası Batman Sempozyumu”nda arkeoloji, coğrafya, dil ve edebiyat, folklor, dini ve kültürel hayat, ekonomi, eğitim, kültür-sanat-edebiyat, meşhur şahsiyetler, tarih, toplumsal yapı, güncel sorunlar, demografi, turizm, şehir, biyoçeşitlilik, çevre, doğal zenginlikler/kaynaklar, enerji, madencilik, mühendislik, sanayi, tarım ve hayvancılık ana temaları ile düzenlenmiştir. “Özet Bildiri Kitapçığı”, farklı disiplinlerde çalışan bilim insanlarının katkısıyla ortaya konulan bildiri özetlerinden oluşup sosyal bilimlerle fen bilimleri alanları bağlamında tasnif edilmiştir. Yine ilgili ana disiplinlere ait bildiri özetleri kendi içinde alt alanlara göre gruplandırılarak sıralanmıştır. Sempozyumun düzenlenmesinde öncülük eden Batman Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İdris Demir olmak üzere, düzenleme kurulu üyelerine, bilim kuruluna, çağrılı konuşmacılara, bildiri sunan bilim insanlarına, oturum başkanlarına, sempozyumun düzenlenmesinde ve yürütülmesinde emeği geçenlere, bizzat katılarak destek sunan herkese teşekkür ederiz.

Düzenleme Kurulu Adına
Prof. Dr. Ferhat KORKMAZ

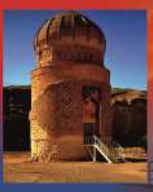

İÇİNDEKİLER

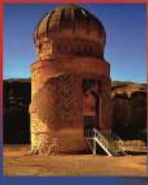
BATMAN ÜNİVERSİTESİ HAKKINDA	3
ÖN SÖZ	4
MODERN MÜZECİLİK YAKLAŞIMINDA YER BİLİMLERİ İLE ETKİLEŞİM: BATMAN-HASANKEYF MÜZESİ ÖRNEĞİ	8
ARKEOMETRİK KARAKTERİZASYON İŞİĞİNDA METAL ESERLERDE KORUMA PLANLAMASI	9
AKEREMİK NEOLİTİK DÖNEMDE BATMAN İLİ YERLEŞİMLERİNDE COĞRAFİ MEKANIN ETKİSİ VE ÖNEMİ.....	10
TURABDİN BÖLGESİNDEKİ İŞLEVSİZ KİLİSELERİN GÜNÜMÜZDEKİ KULLANIMI ÜZERİNE BİR ÖRNEK DERIKFAN (NURLU) MOR YUHANON MANASTIRI.....	12
ARTUKLU DÖNEMİ CAMİ VE MEDRESELERİNDE BEZEMELER	13
PETROLÜN DOĞUŞU: ARAP DÜNYASI VE BATMAN PETROLLERİ.....	14
OSMANLI TAŞRASINDA NAHİYE MECLİSLERİNİN YAPISI: BEŞİRİ KAZASINA BAĞLI BAHİMS VE TEPE NAHİYELERİNDEN ÖRNEKLER (1898-1905).....	16
İNGİLİZ KONSOLSLUK RAPORLARI VE OSMANLI ARŞİV VESİKALARINA GÖRE 1894 SASON ERMENİ OLAYLARINDA OSMANLI HÜKÜMETİ’NİN ALDIĞI TEDBİRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	17
SULAR ALTINDA KALAN HASANKEYF’İN, SULAR ALTINDA KALAN SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI “CUMA’İYYE” (TOPLANMA) ÖRNEĞİ.....	18
KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİNİN ODAĞINDA BİR MERKEZ: HASANKEYF	20
BATMAN İLİNDE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ: BÖLGESEL VE KENTSEL ETKİLERİ	24
BATMAN İLİNİN FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ.....	26
MANN-KENDALL YÖNTEMİ İLE BATMAN VE GARZAN ÇAYLARININ AKIM VERİLERİNİN EĞİLİM ANALİZİ.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAĞLAMINDA BATMAN ŞEHRİNİN İNCELENMESİ: DOĞAL ÇEVRE, SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE UYUM STRATEJİLERİ	29
BATMAN'IN KÜLTÜREL MİRASI: SÜRYANİ ORTODOKS DİNİ MİMARİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	30
TPAO BATMAN ORKESTRASI VE KENT KÜLTÜRÜ	32
AKKOYUNLAR DÖNEMİNDE TÜRBE MİMARİSİNİN GELİŞİMİNE BİR ÖRNEK ZEYNEL BEY TÜRBEŞİ.....	33
HASANKEYF, ZEYNEL BEY TÜRBEŞİ.....	34
GERCÜŞ İLÇESİ RESİMLİ KAYA SİĞİNAKLARININ KORUNMASINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	35
BATMANLI ŞAİR ECİR DEMİRKIRAN'IN ŞİİRLERİNDE TEMATİK YAPI	36
ABDULVAHAP AKBAŞ'IN ŞİİRLERİNDE METİNLERARASILIK	37
BATMAN'DAKİ İŞ YERİ ADLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME	38
BATMAN İLİNDE KULLANILAN LAKAPLAR ÜZERİNE AD BİLİMSEL BİR ÇALIŞMA	39
TURİZM İŞLETMELERİNDE SOSYAL MEDYA ALGISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: BATMAN ÖRNEĞİ..	42
TURİZM REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNÇLİ KARIYER FARKINDALIĞI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: BATMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ.....	43
KÜLTÜREL MİRASIN DİJİTAL TANITIMLARI: BATMAN HASANKEYF ÖRENİYERİ MOBİL UYGULAMA VE ARAYÜZ TASARIMI ÖNERİSİ	44
BATMAN İLİNİN TURİZM POTANSİYELİNİN ARTIRILMASINDA YAPAY ZEKA UYGULAMALARININ ÖNEMİ.....	45
BATMAN İLİNİN GASTRONOMİ TURİZMİ POTANSİYELİ.....	46
TURİSTLERİN CITTASLOW POTANSİYELİ OLAN HASANKEYF'E BAKIŞ AÇILARI.....	47
GASTRONOMİK KİMLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM İLİŞKİSİ: BATMAN İLİ ÖRNEĞİ.....	48
GOBATMAN'I KEŞFET: TURİZM TANITIMINDA INSTAGRAM'IN DOKUNUŞU	50
BATMAN MUTFAK KÜLTÜRÜNDE KAYBOLMAYA YÜZ TUTMUŞ BİR LEZZET: SUSAMLI İÇLİ KÖFTE	51
YEŞİL ALANLARIN KENTSEL GELİŞİMDEKİ ROLÜ: BATMAN ÖRNEĞİ	52
SEYDA MEHMET TAHA BARAN'IN (MELA TAHİR) HAYATI VE FAALİYETLERİ	53
AYETLERİN ÇEVİRİSİNDE MÜŞÂKELE ÜSLUBUNUN YANSITILMASI AÇISINDAN QUR'ANA PİROZ Ü MEALA WÊYA KURDÎ	54
İMAM HATİP LİSELERİNİN PROGRAM ÇEŞİTLİLİĞİ VE KURULUŞ MİSYONU: BATMAN İLİ ÖRNEĞİNDE BİR İNCELEME.....	55
MOLLA EMİN BOTİKİ HAYATI İLMİ YÖNÜ VE ESERLERİ	57
MUHAMMED B. CUM'A EL-HASKEFÎ'NİN HADİS VE SÜNNET ANLAYIŞI	58
BATMAN OKUR-YAZAR DURUMUNA BİR ÖRNEK: BEŞİRİ İLÇESİ.....	59

BATMAN İLİNİN DEMOGRAFİK DİNAMİKLERİ: 2010-2023 YILLARI ARASINDAKİ DOĞUM, ÖLÜM, EVLENME VE BOŞANMA İSTATİSTİKLERİNİN TOPLUMSAL VE KÜLTÜREL ETKİLERİ	60
BATMAN ER RIZK CAMİİ'NİN GÖSTERGEBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ	62
BATMAN ZEYNEL BEY TÜRBESİ' NİN GÖSTERGEBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ.....	63
DİSİPLİNLER ARASI BİLGİ YAPRAKLARI İLE AHMET GÜNEŞTEKİN-ZEUS'UN KUĞU MASKESİ ADLI ESERİN ANALİZİ.....	64
AHMET GÜNEŞTEKİN'İN TANRILARDAN ATEŞ ÇALAN PROMETHEUS İSİMLİ ESERİNİN GÖSTERGEBİLİMSEL ANALİZİ.....	65
BATMAN MÜZESİ: TANRI BES HEYKELİ'NİN GÖSTERGEBİLİMSEL ANALİZİ.....	66
BATMAN MÜZESİ OYUN TAŞLARI ADLI ESERİN GÖSTERGEBİLİMSEL BAĞLAMDA ANALİZİ	67
BATMAN-BEŞİRİ: MOR KİRYAKUS MANASTIRI' NİN ROLAND BARTHES'İN GÖSTERGEBİLİMSEL YAKLAŞIMI İLE ANALİZİ	68
BATMAN'IN TÜRKİYE KÜTÜPHANELERİNDEKİ KÜLTÜR ENVANTERİ	69
KONYA YAZMA ESERLER BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ KÜTÜPHANESİNDEKİ BATMAN KOLEKSİYONUNA AİT YAZMA ESERLER: TASNİF VE KATALOGLAMA	70
KENTİN TOPLUMSAL BELLEĞİNİN OLUŞTURULMASI BAĞLAMINDA BATMAN YEREL BASINININ BATMAN TOPLUMSAL BELLEĞİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	71
BATMAN'DA YEREL GAZETECİLİĞİN GELİŞİMİ	72
DOĞU'NUN PERDESİNDE: DICLE'NİN HAYAT VERDİĞİ TOPRAKLARIN KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİ VE RENKLERİ: BATMAN ŞEHİRİ	73
ZERCON APLADELLUS BŁASZAK, 1979: ZERKONİD AKARLARIN (ACARI: ZERCONIDAE) BATMAN İLİNDEN KAYDEDİLMİŞ TEK TÜRÜ.....	75
BATMAN İLİNDE DOĞALGAZ YAKITLI KAZANLARDAN ATILAN EMİSYONLARI AZALTMAK İÇİN SİMÜLASYON DESTEKLİ BACA TASARIMI.....	76
BATMAN İLİNDE İZOLASYONLU HAFİF YAPI ELEMANLARIYLA TASARLANAN DUVARLARDA ENERJİ VERİMLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	78
FOTOVOLTAİK SİSTEM İLE BATMAN İLİNDEKİ BİR TEKSTİL FABRİKASININ OPTİMİZASYONU	80
BATMAN İLİ İÇİN BÖLGESEL DOĞAL TAŞLARLA ENERJİ ETKİN BİNA KABUĞU TASARIMI	81
OVAL VE DAİRESEL FORMDA TASARLANAN BACALARDA ENERJİ ETKİN TASARIM; BATMAN İLİ İÇİN ÖRNEK ÇALIŞMA	83

MODERN MÜZECİLİK YAKLAŞIMINDA YER BİLİMLERİ İLE ETKİLEŞİM: BATMAN-HASANKEYF MÜZESİ ÖRNEĞİ

Sabri Karadoğan*

*Prof. Dr., Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
e-posta: skaradogan@dicle.edu.tr

Özet: Modern müzecilik yaklaşımı, yer bilimlerini müze sergilerine dahil ederek, ziyaretçileri yalnızca bir yerin jeolojik ve çevresel yönleri hakkında eğitmekle kalmaz, aynı zamanda onları çevre koruma ve sürdürülebilirlik konusundaki kendi rolleri hakkında eleştirel düşünmeye teşvik eder. Batman-Hasankeyf Müzesi, bölgenin tarihi ve çevresel değişimler hakkında kapsamlı bir anlayış sağlamak amacıyla yer bilimleri ve arkeolojiyi birleştiren modern müzecilik yaklaşımının en iyi örneğini teşkil etmektedir.

Jeolojik ve jeomorfolojik bilgilerin müze sergilerine dahil edilmesi, ziyaretçilerin bölgenin tarihi ve çevresel değişimlere ilişkin anlayışını geliştirir. Yer bilimlerinin müze sergilerine dahil edilmesi, ziyaretçilerin doğal çevre ile tarih boyunca insan faaliyetleri arasındaki karmaşık ilişkiye dair daha derin bir anlayış geliştirmelerine olanak tanır ve gezegenimizin jeolojik süreçlerinin kırılganlığı ve öneminin daha iyi anlaşılmasını sağlar. Böylece ziyaretçiler, Hasankeyf çevresinin jeolojik ve jeomorfolojik özelliklerini inceleyerek doğal çevre ile tarih boyunca insan faaliyetleri arasındaki karmaşık ilişkiyi daha iyi anlayabilirler.

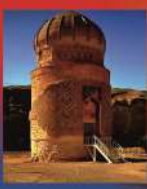
Anahtar Kelimler: Modern Müzecilik, Yer bilimleri, Hasankeyf Müzesi.

INTERACTION WITH GEOSCIENCES IN MODERN MUSEOLOGY APPROACH: THE CASE OF BATMAN-HASANKEYF MUSEUM

Abstract: By incorporating geosciences into museum exhibits, the modern museology approach not only educates visitors about the geological and environmental aspects of a place but also encourages them to think critically about their own role in environmental conservation and sustainability. The Batman-Hasankeyf Museum serves as a prime example of the modern museology approach, which integrates geosciences and archaeology to provide a comprehensive understanding of the region's history and environmental changes.

Incorporating geological and geomorphological information into museum exhibits enhances visitors' understanding of the region's history and environmental changes. Incorporating geosciences into museum exhibits allows visitors to develop a deeper understanding of the intricate relationship between the natural environment and human activities throughout history, fostering a greater appreciation for the fragility and importance of our planet's geological processes. Thus by studying the geological and geomorphological features of surroundings Hasankeyf, visitors can develop a greater appreciation for the intricate relationship between the natural environment and human activities throughout history.

Keywords: Modern Museology, Geosciences, Hasankeyf Museum.

ARKEOMETRİK KARAKTERİZASYON IŞIĞINDA METAL ESERLERDE KORUMA PLANLAMASI

Umut BARAN*, Murat BAYAZIT*

*Diyarbakır Restorasyon ve Konservasyon Bölge Laboratuvarı Müdürlüğü, umutatseva@gmail.com

*Doç.Dr., Batman Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü, murattbayazitt@gmail.com

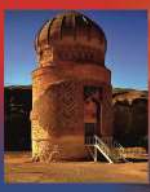
Özet: Taşınabilir kültürel miras eserlerinin incelenmesi ve uygun koruma-onarım çalışmalarının yapılması bu eserlerin gelecek kuşaklara aktarılması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla, eserlerin karakterize edilmesini kapsayan arkeometrik incelemeler öne çıkmaktadır. Bu incelemeler buluntuların tanımlanması, üretim şartları ve hammadde içeriklerinin belirlenmesi, gömü koşulları altında ne gibi etkilere maruz kaldığının tespit edilmesi gibi konulara açıklık getirebilmektedir. Bu noktada, eserin ait olduğu dönem, medeniyet ve ayrıca tarihsel süreç gibi parametreler özellikle analiz verilerinin yorumlanması aşamasında yol gösterici rol üstlenmektedir. Tahribatlı ve tahribatsız analiz tekniklerinin kullanılabildiği bu tip incelemeler eserlerin kimyasal, mineralojik, morfolojik ve mikro yapısal birçok özelliğini ortaya çıkarmaktadır. Metal eserlerin incelenmesinde genellikle tercih edilen yöntemler kimyasal analiz metodlarıdır. Bunların başında X-ışını flüoresans (XRF) ve enerji saçınımlı X-ışını (EDX) teknikleri gelmektedir. Özellikle müzelerde muhafaza edilen metal eserlerin incelenmesi yerinde analiz yapabilen yöntemleri gerektirdiğinden dolayı taşınabilir XRF cihazları bu anlamda önemli bir katkı sunmaktadır. Bu çalışmada, metal eserlerin arkeometrik karakterizasyon süreçleri ele alınmış ve metal eserlerin koruma planlamasının yapılmasında arkeometrik verilerin önemi üzerinde durulmuştur. Ayrıca, taşınabilir XRF cihazının müzelerde veya kazı alanlarındaki kullanım avantajları ortaya konulmuştur.

Anahtar kelimeler: Arkeometri, Metal eserler, Koruma-Onarım

CONSERVATION PLANNING FOR METAL ARTWORKS IN THE LIGHT OF ARCHEOMETRIC CHARACTERIZATION

Examination of the movable cultural heritage and carrying out the appropriate conservation-restoration are of great importance in terms of transferring these works to the future generations. For this purpose, archaeometric studies covering the characterization of artifacts come to the fore. These investigations can clarify issues such as identifying the finds, revealing their production conditions and raw material contents, and determining what effects they were exposed to under burial conditions. At this point, parameters such as the period to which the work belongs, civilization and also the historical process play a guiding role, especially in the interpretation of analysis data. This type of examination, in which destructive and non-destructive analysis techniques can be used, reveals the chemical, mineralogical, morphological and microstructural features of the artifacts. Chemical analysis methods are generally preferred in examination of metal artifacts. The most important of these are X-ray fluorescence (XRF) and energy dispersive X-ray (EDX) techniques. Portable XRF devices make an important contribution in this sense, especially since the examination of metal artifacts kept in museums requires methods that can perform on-site analysis. In this study, the archaeometric characterization processes of metal artifacts are discussed and the importance of archaeometric data in conservation planning of metal artifacts is emphasized. Additionally, the advantages of use of portable XRF devices in museums or excavation sites have been evaluated.

Keywords: Archaeometry, Metal artifacts, Conservation-Restoration

AKEREMİK NEOLİTİK DÖNEMDE BATMAN İLİ YERLEŞİMLERİNDE COĞRAFİ MEKANIN ETKİSİ VE ÖNEMİ

Ümit GÜNDOĞAN*

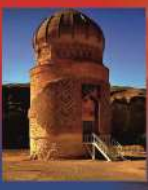
* Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü
e-posta: umit.gundogan@batman.edu.tr

Özet: Holosen döneminin başlangıcıyla birlikte ortaya çıkan iklim değişiklikleri, Neolitik dönemde yerleşik hayata geçiş süreçlerini önemli ölçüde etkilemiştir. Özellikle sıcaklık ve yağış miktarındaki artış, tarım için elverişli koşullar sağlamış ve prehistorik dönem topluluklarının yaşam biçimlerinde radikal dönüşümlerin önünü açmıştır. Batman ili, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Dicle Nehri'nin kolları ve Güneydoğu Toroslar'ın uzantıları ile çevrili olup, prehistorik dönemde avcılık, toplayıcılık ve erken tarım faaliyetleri için ideal bir coğrafi mekân sunmuştur. Batman ilinin yer aldığı Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Neolitik dönemde Bereketli Hilal olarak anılan geniş bir coğrafyanın parçasıdır. Bu bölge, Holosen döneminin sıcaklık artışı ile birlikte genişleyen orman bitki örtüsü ve çeşitli bitki kaynaklarına ev sahipliği yapmıştır. Batman çevresindeki verimli topraklar ve su kaynakları, erken tarım topluluklarının urulmasında kritik bir rol oynamıştır. Tarımın büyümesi ve gıda üretimindeki artış, yerleşik toplumların nüfus artışı ve ekonomik gelişmelerini sağlamıştır. Hallancemi ve Hasankeyf Höyük gibi arkeolojik merkezlerden elde edilen veriler, Güneydoğu Anadolu'daki yukarı Dicle bölgesinin kendine has kültürel özelliklere sahip olduğunu ve Urfa bölgesi Neolitliği ile paralel gelişmelerin de yaşandığını göstermektedir. Batman ilinin coğrafi özellikleri, Akaramik Neolitik dönemdeki yerleşik hayata geçişi kolaylaştırmıştır. Dicle Nehri ve kolları, tarım ve hayvancılık için su kaynakları sağlarken, bölgede bulunan doğal mağaralar ve korunaklı alanlar, yerleşim için ideal alanlar sunmuştur. Mağara figürleri ve yüzey araştırmalarında elde edilen taş aletler, Palaeolitik Çağ'dan itibaren bölgenin insan aktivitesine ev sahipliği yaptığını doğrulamaktadır. Yerleşik hayata geçişle birlikte, Batman bölgesinde toplumların sosyal ve kültürel yapıları da gelişmiştir. Ritüel ve inanç sistemlerine bağlı yapılar, yerleşik toplumların karmaşık sosyal tabakalarını ve kültürel faaliyetlerin ortaya çıkış sürecini hızlandırmıştır. Kamusal kült yapılarının ve köylerin oluşumu, toplumların yerleşik hayata geçmesiyle birlikte başlamış ve Batman ili bu dönüşümde önemli bir rol oynamıştır. Batman ilinin Akaramik Neolitik dönem coğrafi mekânı, yerleşik hayata geçiş ve tarımın başlangıcı açısından kritik bir öneme sahiptir. İklimsel ve coğrafi avantajlar, erken dönemde tarım köylerinin oluşumunu desteklemiştir. Bu çalışma, Batman ilinin coğrafi özelliklerinin, Neolitik dönemde yerleşik hayata geçiş üzerindeki etkilerini akademik bir perspektiften incelemeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Batman İli, Yukarı Dicle, Akaramik Neolitik, Bereketli Hilal, Yerleşik Hayat

THE IMPACT AND THE IMPORTANCE OF GEOGRAPHICAL SPACE IN THE SETTLEMENTS OF THE BATMAN PROVINCE DURING THE ACERAMIC- NEOLITHIC PERIOD

Abstract: The climatic changes that occurred with the onset of the Holocene had a significant impact on the sedentarisation processes of the Neolithic. In particular, the increase in temperature and rainfall created favourable conditions for agriculture and paved the way for radical changes in the lifestyles of prehistoric communities. The province of Batman is located in the south-eastern Anatolian region of Turkey, surrounded by tributaries of the Tigris River and extensions of the south-eastern Taurus Mountains, providing an ideal geographical location for hunting, gathering and early agricultural activities in the prehistoric period. The south-eastern Anatolian region, where Batman Province is located, is part of a large geographical area known as the Fertile Crescent in the Neolithic period. The Tigris River and its tributaries provided water resources for agriculture and animal husbandry, while the natural caves and sheltered areas in the region provided ideal areas for settlement. Cave figures and stone tools found during surface

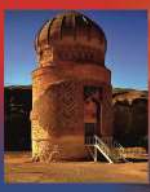

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

surveys confirm that the region has been inhabited since the Palaeolithic. With the transition to sedentary life, the social and cultural structures of the societies in the Batman region also developed. Structures based on ritual and belief systems accelerated the emergence of complex social strata and cultural activities of settled societies. The formation of public cult structures and villages began with the settlement of societies, and Batman Province played an important role in this transformation. The geographical position of Batman Province during the Aceramic Neolithic is crucial for the transition to sedentary life and the beginning of agriculture. Climatic and geographical advantages supported the formation of agricultural villages in the early period. This study aims to analyse the impact of the geographical features of Batman province on the transition to sedentary life in the Neolithic period.

Keywords: Batman Province, Upper Tigris, Aceramic Neolithic, Fertile Crescent, Sedentary Life.

TURABDİN BÖLGESİNDEKİ İŞLEVSİZ KİLİSELERİN GÜNÜMÜZDEKİ KULLANIMI ÜZERİNE BİR ÖRNEK DERIKFAN (NURLU) MOR YUHANNON MANASTIRI

Tahsin KORKUT*

* Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, -Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü
e-posta: tahsinkorkut@hotmail.com

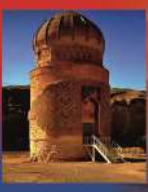
Özet: Mardin ilinin Midyat ilçesi merkez olmak üzere; kuzeyden Batman'ın Hasankeyf ilçesine kadar geniş coğrafi sınırlara sahip, tarihi Tur Abdin Bölgesi; Hristiyanlığın erken dönemlerinden itibaren, Hristiyanlık inancının Anadolu'ya yayılmasında önemli bir rol oynamış ve Antakya ile birlikte önemli bir inanç merkezi olarak anılmıştır. Tur Abdin Bölgesi; sahip olduğu topografik özelliklere paralel olarak kayaların yerleşmesine uygun, yerleşim yerlerinden uzak bölgelerde inşa edilen Süryani dini mimarisine ait birçok manastıra ev sahipliği yapmıştır. Hristiyanlık inancına ait öğretilerin gelişip yayılmasında önemli bir etken olan bölgedeki bu manastırlar, 4. yüzyıldan itibaren Bizans'ın himayesinde inşa edilmeye başlanmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın resmi izinleri ile 2017 yılından beri Mardin ve Batman illerinde yaptığımız arkeolojik yüzey araştırmalarında, günümüzde Süryani cemaati tarafından aktif olarak kullanılagelen kilise-manastırların yanı sıra yöre halkı tarafından dini işlev dışında kullanılan birçok kilise-manastır tespit edilmiştir. Bu bildirimizde dini işlevi dışında kullanılan Batman ili, Gercüş ilçesi Nurlu (Derikfan) köyünde bulunan Mor Yuhannon Manastırı, fotoğraf ve çizimler eşliğinde etraflıca tanıtılarak dikkat çekmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Manastır, Turabdin, Mardin, Mor Yuhannon, Süryani

AN EXAMPLE OF THE CURRENT USE OF DYSFUNCTIONAL CHURCHES IN THE TURABDIN REGION DERIKFAN (NURLU) MOR JOHNNON MONASTERY

Abstract: The historical Tur Abdin Region, which has wide geographical boundaries from the north to the Hasankeyf district of Batman, being the center of the Midyat district of Mardin province, has played an important role in spreading the Christian faith to Anatolia since the early periods of Christianity and has been referred to as an important faith center along with Antakya. Tur Abdin Region has hosted many monasteries belonging to Syriac religious architecture built in remote areas suitable for the settlement of rocks in parallel with the topographical features it has. These monasteries in the region, which are an important factor in the development and spread of the teachings of the Christian faith, are 4. since the beginning of the century, it has been built under the auspices of Byzantium. Archaeological surface surveys conducted in Mardin and Batman provinces since 2017 with the official permits of the Ministry of Culture and Tourism have identified many churches-monasteries that are actively used by the Syriac community today, as well as many churches-monasteries used by local people outside of religious functions. In this statement, Mor Yuhannon Monastery, located in the village of Nurlu (Derikfan), Gercüş district, Batman province, which is used outside of its religious function, has been tried to attract attention by being introduced in detail accompanied by photos and drawings.

Keywords: Monastery, Turabdin, Mardin, Mor Johnon, Syriac

ARTUKLU DÖNEMİ CAMİ VE MEDRESELERİNDE BEZEMELER

Melek OCAK*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi ABD
e-posta: melekocak801@gmail.com

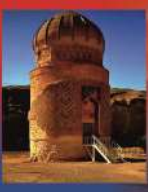
Özet: 1071 Malazgirt Zaferiyle Anadolu'nun kapıları Türklere açılmış ve bu coğrafya da bölge bazında çeşitli beylikler kurulmuştur. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde hakimiyet gösteren Artuklu Beyliği XII . ve XV. yy arasında Esük Oğlu Artuk Bey tarafından kurulmuştur. Beylik daha sonra Hasankeyf , Mardin ve Harput olmak üzere üç kola ayrılmıştır. Beyliğin kurulmuş olduğu bölge ticaret kesişme noktası olduğundan El Cezire Bölgesi olarak da adlandırılmıştır. Beylik coğrafi konumundan dolayı Selçuklu, İlhanlı, Eyyubi, Zengi ve Memlük gibi devletlerle siyasi,sosyal ve kültürel etkileşime girerek bu coğrafya da hem varlığını devam ettirebilmek hemde kendi kültürünü yansıtabilmek amacıyla dini,askeri ve sosyal yapıları mimari eserler inşa etmiştir.Artuklu Beyliği tarih boyunca eğitim ve öğretime oldukça önem vermiş ve bunun sonucunda da mimari eserlerinde cami ve medrese inşasına da daha fazla yer vermiştir.Çalışma konumuz olan Artuklu Dönemi cami (dört adet) ve Artuklu medreselerinden (yedi adet) olmak üzere toplamda onbir adet eser incelenmiştir.Bu eserler Mardin Ulu Cami,Silvan Ulu Cami, Kızıltepe Ulu Cami,Latifiye Cami,Mardin Zinciriye Medresesi,Kasımiye Medresesi, Hatuniye Medresesi,Şehidiye Medresesi,Diyarbakır Zinciriye Medresesi,Mesudiye Medresesi ve Hani Hatuniye Medresesi incelenmiştir. Artuklu Dönemi mimari eserlerinde süslemeler taçkapı da ,ana eyvan da,kubbe ve kubeye geçiş öğelerinde, mihrapta, minarede ve beyliğin mimari anlayışına özgü olan selsebil de kullanılmıştır. Artuklu Beyliği süsleme kompozisyonu olarak Bitkisel(palmet,rumi),geometrik(çokgenler,rozetler), mukarnas ve yazı(kufi) kullanmıştır. Mimari eserlerde bir dantel formunda işlenmiş olan bu süsleme teziyatı Artuklu Beyliği'nin eğitim ve öğretime ne kadar önem verdiğinin de bir göstergesi olarak da kabul edilebilir.

Anahtar Kelimeler : Artuklu Beyliği ,Cami ,Medrese ,Süsleme Teziyatı

DECORATIONS IN MOSQUES AND MADRASAHs OF THE ARTUQID PERIOD

Abstract:With the victory of Manzikert in 1071,the doors of Anatolia were opened to the Turks and various principalities were established on a regional basis in this geography.Artuklu principality,whiich dominated the southeastern Anatolia region,was founded by Esük Oğlu Artuk Bey between the 12 th and 15 th centuries.The principality was later divided into three branches:Hasankeyf, Mardin and Harput.Since the region where the principality was established was a trade intersection point,they ensered into political,social and cultural interaction with states such as the Sejukks,Ilkhanate,Ayyubi,Zengi and Mamluks and built religious,military and social architectural works in order to continue their existence in this geography and to reflect their own culture.During the Artuqid period,which is our subject of study,a total of eleven architectural works,including four mosques and seven madrasahs, were built.These works are Mardin Ulu ,Silvan Ulu, Kızıltepe Ulu, Latifiye mosques, Mardin Zinciriye, Kasımiye, Hatuniye, Şehidiye, Diyarbakır Mesudiye, Zinciriye and Hatuniye madrasahs has been examined. Herbal (palmette,rumi) geometric (polygons,rosettes), muqarnas and script kufi were used.This decorative decoration,which is processed in the form of lace in architectural works,can also be considered as an indicator of how much importance the Artuqid principality attaches to education and training.

Keywords: Artuklu Principality, Mosque, Madrasa, Decoration

PETROLÜN DOĞUŞU: ARAP DÜNYASI VE BATMAN PETROLLERİ

İbrahim YILMAZ*
Emre BABAYİĞİT**

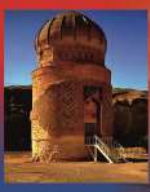
*Prof.Dr., Atatürk Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Arap Dili ve Belagatı

e-posta: iyilmaz@atauni.edu.tr

**Arş. Gör., Batman Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Arap Dili ve Belagatı

e-posta:emre.babayigit@batman.edu.tr

Özet: Petrolün ilk ortaya çıkışı yaklaşık 5 bin sene önce, Bağdat yakınlarındaki Hit şehrinde gerçekleşti. Modern Petrol Endüstrisi ise 1859'da senesinde Pensilvanya da ilk petrol kuyusu açıldıktan sonra başladı. Daha sonra Sanayi Devrimi'nde petrol kullanımı artış gösterdi ve bu durum petrol çağına habercisi oldu. Böylece petrol, kapitalizmin temel taşı haline geldi. Elektrik enerjisi, ulaşım, tarım, endüstri ve her türlü hayata ait faaliyet alanları petrol üzerine kuruldu. Sanayi üretimi dünyaya bir bolluk getirdi. Bu bolluk, sanayi devamlılığı ve gelişmesini sağlamak için pazarlara ve tüketicilere ihtiyaç duydu. Bundan dolayı ABD, 1898 yılında sömürge tarzında yürütmeye karar verdi. Birtakım gerekçeler sunularak yapılan İspanya-Amerika savaşında bu gerekçelerin yalan olduğu daha sonra ortaya çıktı. ABD Filipin dahil uzak ve yakın İspanya bölgeleri işgal etmek için birtakım gerekçeler sunmuştu. Böylece Filipin yaklaşık yarım asır Amerika işgali altında kaldı. ABD'nin bütün dinlerin davet ettiği değerlere karşı çıkan tabiata zarar veren çevreyi yerle bir eden bir tüketim kültürü yaratması gerekiyordu. Amerika yönetimi altında dünya, dört büyük savaşa şahitlik etti. İlk olarak Almanya ve Osmanlı İmparatorluğu'na karşı gerçekleşti. İkincisi Almanya ve Japonya'ya karşıydı. Üçüncüsü, Soğuk Savaş olarak bilinen, Sovyetler Birliği'ne karşıydı. Devam eden dördüncü savaş ise İslam'a karşı olundu. Bu, zengin ve kapitalizme hükmeden yöneticiler açısından sadece dini bir gayretle değil, aynı zamanda onları harekete geçiren hırsları sayesinde gerçekleşmektedir. Kapitalizmin temelini oluşturan ve petrol çağını şekillendiren dünya petrolünün büyük bir kısmı, Allah'ın hikmeti gereği Müslüman ülkelerin toprakları altındadır. ABD'nin başarılı bir şekilde gerçekleştirdiği birinci, ikinci ve üçüncü dünya savaşları sonrasında, Anglo-Sakson kapitalizmi 1990'larda diğer kapitalist düzenlerle, özellikle Avrupa kapitalist komünist düzeniyle çatışmaya başladı. Japon kapitalizmi de bu konuda bir örnektir. Wol Sitrite'e göre, beklenmedik bir şekilde kendi kendine yeten bir komünizm modeline dönüşmüştür. Japonya ve aynı şekilde Batı Avrupa, Washington talimatlarına göre sistemlerini düzeltmeye inanmışlardır. Şimdi sıra Müslüman dünyasında. Müslümanlar 21. yüzyılda Amerikan kapitalizminin saldırısına hedef oldular. ABD, sadece egemenlik sağlamakla kalmayarak aynı zamanda petrol bölgelerini işgal etti ve Müslüman değerlerini zayıflattı. Bazıları, böyle bir hedefin sürekli bir savaşın kışkırtılması gerektiğine ve bu savaşın kapitalistlerin bildiği ve uyguladığı bir oyunun adı olduğuna inanmaktadır. İngiltere'nin eski istihbarat başkanı Roderick Braithwaite, Financial Times'ta şöyle yazdı: Balık tüccarları sadece balık satmayı, savaş tüccarları ise yalnızca savaş pazarını en iyi bilir ve bu alanlarda faaliyet gösterirler. Bu tüccarlar, kendi ticaretlerine büyük bir güven duyarlar. Benzer şekilde, George W. Bush da kendini "savaş başkanı" olarak tanımlamıştır. Ancak Müslümanlar, ABD'nin kendi topraklarına yönelik saldırılarının gerçek amacının petrol bölgelerini ele geçirmek olduğunu ve bu savaşın altın için, Allah için değil, maddi çıkarlar için yapıldığını çok iyi bilmektedirler. 1915 yılında dindar başkan Wilson döneminde ABD, Haiti'yi işgal ettiğinde, kendisini temize çıkarmak için çeşitli gerekçeler sunmuştur. Bundan tam 90 yıl sonra, demokrasi ve özgürlük yayma gerekçesiyle Irak'ta da benzer bir eylem gerçekleştirilmiştir. O zamanlar Deniz Bakan Yardımcısı Roosevelt Franklin - daha sonra ABD'nin üç dönem başkanlığını yapacaktır - Haiti'nin yeni anayasasının yapılmasında önemli bir rol oynamış ve adada Amerikalılara kalma izni veren anlaşmanın imzalanmasını sağlamıştır. 20 yıl boyunca Haiti, Washington'un seçtiği bir başkanla birlikte Amerikan deniz piyadelerinden bir general tarafından idare edilmiştir. Haiti, 90 seneden beri Amerikan kontrolü altındadır ve Haitide işsizlik oranı yüzde 70'e ulaşmış, okuma yazma oranı yüzde 55'e ve milli gelir yıllık 440 doları aşmamıştır, bu da dünya devletlerinin en fakir ülkelerinden biri olarak nitelendirilmesine sebep olmuştur. Müslümanların Amerikan vatandaşlarıyla hiçbir sorunu yoktur. Onların birçoğu kapitalist sistemden bizi kendileri zarar görmektedir. Dünyada aynı şekilde ondan zarar

görmektedir. ABD dünya devletlerinin en zenginlerinden biri olarak kabul edildiği bir dönemde Müslümanlar, 40 milyon Amerikan vatandaşının yoksulluk sınırı altında yaşadıklarını kabullenememektedir. Müslümanlar, ABD’de servetin dağıtımındaki adaletsizliği kabullenememektedir.

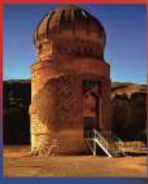
Bu bildiride Arap dünyasındaki petrolün bulunuşu ve Batmandaki petrolleri, Arap dünyasının nasıl sömürüldüğü ve günümüz Arap dünyası üzerinde duracağız.

Anahtar Kelimeler: Arap Dünyası, Filistin meselesi, Kudüs, Arapların problemleri, çözüm yolları.

THE EMERGENCE OF OIL AND THE ARAB WORLD

Abstract: The emergence of oil dates back approximately 5,000 years ago, when it was first discovered near the city of Hit, close to Baghdad. The modern Petroleum Industry began in 1859 when the first oil well was drilled in Pennsylvania. Subsequently, during the Industrial Revolution, the use of petroleum increased significantly, marking the onset of the Petroleum Age. Thus, oil became the cornerstone of capitalism, with its utilization extending to various domains including electricity, transportation, agriculture, industry, and all aspects of life. Industrial production brought about abundance to the world. This abundance necessitated markets and consumers to sustain industrial continuity and development. Consequently, in 1898, the United States decided to pursue colonial-style expansionism. The pretext presented during the Spanish-American War was later revealed to be false. The U.S. provided various justifications for the occupation of distant and nearby Spanish territories, including the Philippines. As a result, the Philippines remained under American occupation for nearly half a century. Under American governance, the world witnessed four major wars. Firstly, against Germany and the Ottoman Empire; secondly, against Germany and Japan; thirdly, the Cold War against the Soviet Union. The ongoing fourth war is against Islam. This is not merely driven by religious zeal but also by the ambitions that propel those in power. Much of the world's oil, which shapes the Petroleum Age, lies beneath the territories of Muslim countries by divine wisdom. Following the success of the first, second, and third world wars orchestrated by the U.S., Anglo-Saxon capitalism clashed with other capitalist orders, particularly the European capitalist communist regime, in the 1990s. Japanese capitalism serves as an example, having unexpectedly transitioned into a self-sufficient communist model. Japan, along with Western Europe, believed in rectifying their systems according to Washington's directives. Now, it is the turn of the Muslim world. Muslims became targets of American capitalism's assault in the 21st century. The U.S. not only sought to establish dominance but also occupied oil-rich regions and undermined Muslim values. Some believe that such objectives necessitate the perpetuation of constant warfare, viewing it as a game familiar to and practiced by capitalists. Roderick Braithwaite, former head of British intelligence, wrote in the Financial Times: "Fish traders only know how to sell fish, while war traders are well-versed in the war market and operate solely in these domains." These traders have great confidence in their trade. Similarly, George W. Bush dubbed himself a "war president." However, Muslims are well aware that the true purpose behind the U.S.'s attacks on their territories is to seize control of oil regions, and this war is waged not for God, but for material gains. In 1915, during President Wilson's tenure, the U.S. occupied Haiti, presenting various justifications to absolve itself. Exactly 90 years later, a similar action was taken in Iraq under the pretext of spreading democracy and freedom. At that time, Assistant Secretary of the Navy, Roosevelt Franklin - who later served three terms as President of the United States - played a significant role in drafting Haiti's new constitution and securing the agreement allowing Americans to stay on the island. For 20 years, Haiti was governed by an American general alongside a president chosen by Washington. Haiti has been under American control for 90 years, with its unemployment rate reaching 70%, literacy rate at 55%, and annual per capita income not exceeding \$440, earning it the label of one of the poorest countries globally. Muslims have no issue with American citizens. Many of them suffer directly from the capitalist system, which also harms others around the world. At a time when the U.S. is considered one of the wealthiest nations globally, Muslims cannot accept that 40 million American citizens live below the poverty line. Muslims cannot accept the injustice in wealth distribution in the U.S. This paper will provide insights into the Arab world and the issue of oil, focusing on how the Arab world has been exploited and the current state of affairs in the Arab world.

Keywords: Arap Worlds, Israel-Palestine Conflict, Jerusalem, Problems of Arab's.

OSMANLI TAŞRASINDA NAHİYE MECLİSLERİNİN YAPISI: BEŞİRİ KAZASINA BAĞLI BAHIMS VE TEPE NAHİYELERİNDEN ÖRNEKLER (1898-1905)

Recep AYHAN*

*Dr, Bağımsız Araştırmacı, e-posta: rcpyhn3@gmail.com

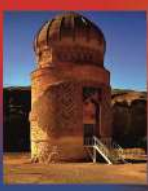
Özet: Osmanlı Devleti Tanzimat'ın ardından taşra yönetiminde önemli düzenlemeler yapmıştır. Bu düzenlemeler ile taşra yönetiminde hem idari birimlerle ilgili değişiklikler yapılmış hem de bulundukları bölgenin sorunlarını görüşüp karara bağlayan yerel meclisler kurulmuştur. Muhassıllık Meclisleriyle başlayan sonra farklı isimlerle faaliyetlerine devam eden bu meclisler 1849 yılında yapılan düzenleme ile daha sistemli bir hale getirilmiştir. Yerel meclislerle ilgili önemli düzenlemelerden biri de 1864 Vilayet Nizamnamesiyle yapılmıştır. Bu nizamname ile ülkenin idari yapısı vilayet, sancak, kaza ve köy olarak belirlenmiştir. Ayrıca nizamnameyle vilayet, sancak ve kazalarda idare meclisleri oluşturulmuştur. Nahiye meclislerinin kurulması ise 1871 tarihli Vilayet Nizamnamesiyle gerçekleşmiştir. Bu nizamnamede nahiye meclislerinin yapısı ve görevleri hakkında önemli bilgilere yer verilmiştir. Nahiye meclisleriyle ilgili bir diğer düzenleme 1876 yılında yayımlanan İdare-i Nevahi Nizamnamesi ile yapılmıştır. Nahiye sorunlarının görüldüğü bu meclislerde Müslümanların yanı sıra gayrimüslimler de görev yapmıştır. Nahiye meclisleri Osmanlı Devleti'nin birçok yerinde kurulmuştur. Bu yerlerden biri de günümüzde Batman'ın bir ilçesi olan Beşiri idi. Beşiri, 1895 yılında yapılan düzenleme ile nahiyeden kazaya dönüştürülmüştü. İdari yapıdaki bu değişiklik neticesinde Beşiri, Diyarbakir vilayetine bağlı bir kaza haline getirilmişti. Beşiri, kaza statüsünü aldıktan sonra buraya Bahıms ve Tepe nahiyeleri bağlanmıştı. Osmanlı Devleti'nin birçok yerinde olduğu gibi Bahıms ve Tepe'de de nahiye meclisleri oluşturulmuştu. Bu çalışmada Beşiri kazasına bağlı Bahıms ve Tepe'de oluşturulan nahiye meclislerinin 1898-1905 yılları arasındaki yapısını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Batman, Bahıms, Beşiri, Nahiye Meclisi, Tepe.

STRUCTURE OF TOWNSHIP COUNCILS IN THE OTTOMAN PROVINCE: EXAMPLES OF BAHIMS AND TEPE TOWNSHIPS OF BEŞİRİ COUNTY (1898-1905)

Abstract: The Ottoman State made significant arrangements in the province management after Reorganizations (Tanzimat). With these arrangements, both changes in administrative units were made in the province governance and local councils, handling the regional problems and deciding on them, were founded. These councils, which started as Tax Collection Councils (Muhassıllık Meclisleri) and then continued their activities under different names, became more systematic with the arrangement made in 1849. One of the significant arrangements made related with local councils was that of Province Regulations put into force in 1864. With this regulation, the administrative structures of the state were determined as province, sanjak, county and village. In addition, administrative councils were constituted in provinces, sanjaks and counties thanks to this regulation. The establishment of the township councils was realized through Province Regulations dated 1871. Important information about the structure and missions of township councils was given in this regulation. Another regulation regarding township councils was made with the Township Administration Regulation (İdare-i Nevahi Nizamnamesi) published in 1876. In these councils, where the problems of the township were discussed, not only Muslims but also non-Muslims undertook duties. Township councils were founded in many settlement places of Ottoman State. One of these places was Beşiri, which is a county of Batman now. With the help of the arrangement made in 1895, Beşiri was changed into a county from a township. Thanks to this administrative change, Beşiri became a county connected to Diyarbakir province. After Beşiri gained the status of county, Bahıms and Tepe townships were connected to it. As was in many settlement places of Ottoman State, township councils also were constituted in Bahıms and Tepe. In this study, it is aimed to reveal the structure of the township councils founded in the years of 1898-1905 in Bahıms and Tepe, two townships of Beşiri county.

Keywords: Batman, Bahıms, Beşiri, Township Council, Tepe.

İNGİLİZ KONSOLOSLUK RAPORLARI VE OSMANLI ARŞİV VESİKALARINA GÖRE 1894 SASON ERMENİ OLAYLARINDA OSMANLI HÜKÜMETİ'NİN ALDIĞI TEDBİRLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mehmet KÖSEOĞLU*

*Dr., Bağımsız Araştırmacı, e-posta: mehmetkoseoglu.balkan3@gmail.com

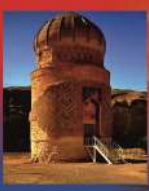
Özet: 19. yüzyılın son çeyreğinden itibaren Osmanlı tebaasından olan Ermeniler büyük güçlerin desteği doğrultusunda Doğu Anadolu bölgesinde bağımsız bir Ermeni devleti kurmayı tasavvur etmişlerdi. Onlara göre bu hedefin gerçekleştirilebilmesi için bölgede Ermeni nüfusunun çoğunlukta olduğu tezi güçlendirilmeli idi. Osmanlı'nın içinde bulunduğu siyasi, ekonomik ve askeri alanlardaki zafiyetlerinden istifade etme yolunu seçen Ermeniler, komiteler teşkil ederek bölgede çeteler vasıtasıyla çeşitli büyüklükte isyan ve ayaklanma hareketlerine girişmekteydiler. Ermeni çeteler tarafından Müslüman halka yönelik katliam ve yıldırma politikaları yürütülmekteydi. Ermenilerin taşkınlık çıkarma eylemlerine bölge Müslüman halkları tepkisiz kalmıyordu ve bu sebeple farklı yer ve zamanlarda taraflar arasında şiddetli çatışmalar vuku bulmaktaydı. Meydana gelen bu çatışmaların bir örneği Muş ve Diyarbakır bölgeleri arasında yer alan Sason'da olmuştu. Takvimler 1894 yılını gösterdiğinde Ermeni Taşnak örgütü tarafından büyük devletlerin dikkatini bölgeye çekmek amacıyla Sason'a bağlı Talori vadisinde isyan hareketine girilmişti. Ayaklanma gerçekleştiğinde Ermeni çeteleri Kürt aşiretlerine saldırılar düzenlemişlerdi. Kürt aşiretleri ise bu tahrik edici eylemlere cevap vererek karşı saldırılarda bulunmuştu. Ermeniler ile Kürt aşiretleri arasında yaşanan kanlı çatışmaları bertaraf etmek amacıyla bölgeye Osmanlı birlikleri sevk edilerek asayişin sağlanmasına gayret gösterilmiş ve bir dizi tedbirler alınmıştır. Sason ayaklanması sonuç itibarı ile Avrupa kamuoyunda geniş bir yankı uyandırmış ve böylece büyük devletlerin dikkati Ermeni meselesine daha çok yoğunlaşmaya başlamıştı. Çalışmada İngiliz konsolosluk raporları ile Osmanlı arşiv kaynakları ışığında 1894 Sason Ermeni olaylarında Osmanlı Hükümeti'nin aldığı tedbirlerin genel bir değerlendirmesi yapılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sason, Ayaklanma, Ermeni, Kürt Aşiretleri, Talori

EVALUATION OF THE MEASURES TAKEN BY THE OTTOMAN GOVERNMENT DURING THE SASON ARMENIAN INCIDENTS OF 1894 ACCORDING TO BRITISH CONSULATE REPORTS AND OTTOMAN ARCHIVE DOCUMENTS

Abstract: Armenians, who were Ottoman subjects, had envisioned establishing an independent Armenian state in the Eastern Anatolia region with the support of the great powers since the last quarter of the 19th century. According to them, in order to achieve this goal, the thesis that the Armenian population was in the majority in the region had to be strengthened. Armenians, who chose to take advantage of the weaknesses of the Ottoman Empire in the political, economic and military fields, were forming committees and engaging in rebellion and uprising operations of various sizes through gangs in the region. Policies of massacre and intimidation were carried out by Armenian gangs against the Muslim people. The Muslim peoples of the region did not remain unresponsive to the violent actions of the Armenians, and for this reason, violent clashes occurred between the parties in different places and times. An example of these conflicts occurred in Sason, located between Muş and Diyarbakır regions. When the calendar showed the year 1894, the Armenian Dashnak organization started a rebellion in the Talori valley of Sason in order to draw the attention of the great powers to the region. When the uprising took place, Armenian gangs launched attacks on Kurdish tribes. Kurdish tribes responded to these provocative actions and launched counter-attacks. In order to eliminate the bloody conflicts between Armenians and Kurdish tribes, Ottoman troops were dispatched to the region, efforts were made to ensure public order, and a number of measures were taken. As a result, the Sason uprising had a wide repercussion in the European public opinion, and thus the attention of the great powers began to focus more on the Armenian issue. The aim of the study is to make a general evaluation of the measures taken by the Ottoman Government in the 1894 Sason Armenian events in the light of British consulate reports and Ottoman archive sources.

Keywords: Sason, Uprising, Armenian, Kurdish Tribes, Talori

SULAR ALTINDA KALAN HASANKEYF'İN, SULAR ALTINDA KALAN SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASI “CUMA'İYYE” (TOPLANMA) ÖRNEĞİ

Saltuk Seyhan ÖZTEKİN*

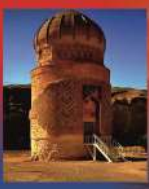
* Doktora Öğrencisi, Batman Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yeni Çağ Tarihi ABD
e-posta:seyhancembeyazit@hotmail.com

Özet: Kültür; bir toplumu diğer toplumlardan farklı kılan, geçmişten beri değişerek devam eden, kendine özgü, sanatı, inançları, örf ve adetleri, anlayış ve davranışları ile onun kimliğini oluşturan yaşayış ve düşünüş tarzıdır. Topluma bir kimlik kazandıran, dayanışma ve birlik duygusu verdiği toplumda düzeni de sağlayan maddi ve manevi değerlerin bütünüdür. Somut olmayan kültür mirası ise; sözlü anlatımlar, sözlü gelenekler, gösteri sanatları, toplumsal uygulamalar, ritüel ve festivaller, halk bilgisi, evren ve doğa ile ilgili uygulamalar, el sanatları geleneği gibi kültürel ürünleri ve üretim süreçlerini ifade eden kavramdır. Bu çerçevede Hasankeyf 'in somut olmayan kültürel mirasları arasında sayılabilecek olan; Şeyh Sevinç, Şeyh Ali, Aslan Baba, Haydar Baba türbelerine toplumun yüklediği anlam ve dolayısıyla türbelerin ziyareti ve ziyaret esnasındaki ritüeller ve uygulamaların yanı sıra bu ziyaret günlerinin, haftanın belli günlerinde yoğunlaşması (Perşembe-Cuma günleri gibi.) dikkat çekicidir. Bu çalışmada ise toplumsal uygulamaya ve bir nevi panayıra da dönüşen Hasankeyf'in somut olmayan kültürel mirası arasında çok önemli bir yeri olan hatta ilk sırada gösterilebilecek; Hasankeyf şehir merkezinin sular altında kalmaya başladığı yıl olan 2018'e kadar devam eden İmam Abdullah Zaviyesi Anma Etkinlikleri çerçevesinde gerçekleştirilen *Cuma'ıyye* etkinliğidir. Çalışmada; öncelikle zaviyede medfun, HZ. Muhammed'in (S.A.V.) amcası Ebu Talib'in torunu, Cafer-i Tayyar'ın oğlu İmam Abdullah'ın kim olduğuna ve zaviyesi' nin tarihine değinilecektir. Ayrıca etkinliğin uygulama zamanı, etki alanı, külliyyede gerçekleştirilen faaliyetler ve etkinliğin doğal sonuçlarına yer verilecektir. Bunun yanı sıra zaviyenin, yakın zamana kadar adet-i kadim olduğu üzere bakımını üstlenenlerin, özellikle toplumda “*seyyid*” olarak anılanlardan olduğu, üzerinde durulacaktır. Çalışmanın sonunda ise, İmam Abdullah'ı anma etkinliği olarak adlandırılan “*Cuma'ıyye*”nin, yeniden canlandırılmasına ve Türkiye'nin *Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanteri*' ne girmeye aday bir etkinlik olarak değerlendirilmesine yönelik düşüncelere ve bu anlamda gerçekleştirilebilecek girişimlere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hasankeyf, İmam Abdullah, Cuma'ıyye, Kültür, Seyyid

THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF HASANKEYF SUBMERGED UNDER WATER: THE EXAMPLE OF 'CUMA'İYYE' (Gathering)

Abstract: Culture is the way of living and thinking which makes a society different from other societies, its unique art, customs, understanding and behaviors have continued to change since the past and forms its own identity. It is the whole of material and spiritual values that give society an identity, provide a sense of solidarity and unity, and ensure the order in society. Intangible cultural heritage is a concept that expresses cultural product and productions processions such as oral narratives, oral traditions, social practices, handicraft traditions, rituel and festivals, folk knowledges, practices related to the universe and nature. In this context, those considered among the intangible heritage of Hasankeyf is that it is a remarkable that meaning society attaches to the shrines of Shaykh Sevinch, Shaykh Ali, Aslan Baba,

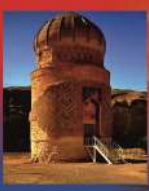

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

Haydar Baba and therefore the visits for those shrines, and the rituals and practices during the visit as well as the fact that these visiting days are concentrated on certain days of the week –such as Thursday and Fridays. In this study, Cuma’iyye event that has a very important place among the intangible cultural heritage, which can even ranked first; it is has turned into a social practice and a kind of fair which held within the framework of Imam Abdullah Zawiya Commemoration Events that continued until 2018 the year when Hasankeyf began to be flooded. First of all, the identity of Imam Abdullah- burried in zawaiye, and the son of Cafer-i Tayyar who is the grandson of Ebu Talib, the uncle of Prophet Mohoumed (S.A.V)- and the history of his zawaiye will be discussed in this study. In addition, the practice time of the activity, its impact area, the activities carried out in the social complex and the natural results of the activity will be included. Beside, It will be emphasized that zawiya were among those called “seyyid” who take care of zawiya as the ancient tradition until recently. At the end of the study, thoughts on the revival of “Cuma’iyye” called the commemoration event of Imam Abdullah and its evaluation as a candidate event to be included in Türkiye’s National Inventory of Intangible Cultural Heritage and in this sense, the attempts that can be taken will be included.

Key words: Hasankeyf, Imam Abdullah, Cuma’iyye, Culture, Seyyid

KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİNİN ODAĞINDA BİR MERKEZ: HASANKEYF

Mertkan MERT*

***Yüksek Lisans Öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Bölümü**

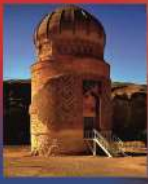
e-posta: mertkanmert16@gmail.com

Özet: Roma ve Bizans kaynaklarında, Süryânîce kifo (kaya) kelimesinden türetilmiş Kifos ve Cepha/Ciphas isimleriyle zikredilen şehir, Arapça kaynaklarda Hisnu Keyfâ / Keybâ şeklinde kaydedilmiş, daha sonra bu ad Osmanlı belgelerinde Hısnıkeyf, halk arasında da Hasankeyf şekline dönüşmüştür. Şehir Yukarı Mezopotamya'dan Anadolu'ya geçiş güzergâhı üzerinde ve Dicle nehrinin kenarında stratejik bir noktada kurulmuştur. Tarihini Asurluklar ve Urartulara kadar indiği tahmin edilen Hasankeyf'in bugünkü adının kökeni Asurca kipani (kaya) kelimesinden gelmektedir. Yekpare taştan meydana gelen kalesi nedeniyle eski kaynaklarda adı "Hısn Kayfa", "Hısn Keyba", "Hısnı Keyfa" olarak geçen Hasankeyf'e Roma tarihçileri "Kipas", "Cehpa", "Ciphas" isimlerini vermişlerdir. İslamiyet döneminde "Kaya Kalesi" anlamına gelen "Hasın Kayfa" olan kentin adı zamanla "Hasankeyf"e dönüşmüştür. Anadolu'da Ortaçağ'a ait bütünlüğünü koruyabilen tek kent olma özelliğini taşıyan Hasankeyf'in, Geç Asur ve Urartu devirlerine kadar inen bir geçmişi olduğu bilinmektedir. Hatta bazı tarihçiler tarafından antik kentin tarihi günümüzden 10.000 yıl öncesine kadar dayandırılmaktadır. Artuklular'ın M.S.1101 yılında buraya hâkim olması ile mümkün olur. Bu tarihten itibaren o günkü ismi ile Hısn Keyfa, Ortaçağ'ın önemli şehirlerinden biri haline gelir. Kuzeyden güneye doğru akan Dicle nehri üzerinde yer alması ve o günlerde ticaretin önemli bir kısmının nehir yoluyla yapılması nedeniyle Hasankeyf, ticari ve ekonomik açıdan da gelişmiştir. Hasankeyf'i, Artuklular'dan 1232 yılında alan Eyyubiler, henüz bölgeye tam hâkim olamadan Moğol istilası ile karşılaşır. Söz konusu istila döneminde bölgedeki pek çok yerleşim yeri gibi Hasankeyf de tahrip edilir. İstiladan sonra bölge beylikleri arasında sürekli el değiştiren Hasankeyf, istilanın şokunu atlatan Eyyubilerce yeniden ele geçirildikten sonra 14. yüzyılın başlarından itibaren yeniden imar edilir. Özellikle bugün Hasankeyf'te bulunan birçok eserde imzası bulunan Eyyubiler'in yeniden imar çabası Sultan Süleyman zamanında zirveye ulaşır ve bu çabalar sonucunda Hasankeyf, tarihinin en parlak dönemlerinden birini yaşar. 16. yüzyıla gelindiğinde artık bölgenin hâkim gücü konumundaki Osmanlı İmparatorluğu'nun gücüne karşı direnemeyen Safeviler'in baskıları ve içte yaşanan hesaplaşmalar sonucu iyice yıpranan Eyyubiler, 1515 yılında kenti Osmanlı İmparatorluğu'na bırakır. 1516 yılında Osmanlı İmparatorluğu'na katılan Hasankeyf, 1. Dünya Savaşı sırasında terk edilerek harabeye dönüşür. Tarihsel olarak uzun bir siyasi, sosyal, kültürel süreç geçiren bu kültür ve medeniyet merkezi farklı dönemlerde mimari ve sanatsal imar çalışmaları da göstermiştir. Bu çalışmada farklı medeniyetlerin bu bölgede hakimiyet kurmaları ve yaşanan siyasi mücadeleler ve devletler ve Hasankeyf'te yaptıkları çalışmalar kültürel imar çalışmaları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Medeniyet, Tarih, Mimari, Hasankeyf

A CENTER IN THE FOCUS OF THE HISTORY OF CULTURE AND CIVILIZATION: HASANKEYF

Arabic sources recorded the city mentioned by the names of Kifos and Cephas/ Ciphas derived from the Syriac word kifo (rock) in Roman and Byzantine sources, Hisnu Keyfa / Keyba in Arabic sources, later this name turned into Hısnıkeyf in Ottoman documents and Hasankeyf among the people. Dec.1. The name of the city is mentioned in the name of the Syriac word kifo (kaya). The name of the city is Hısnıkeyf in the Ottoman documents, and Hasankeyf among the people. The city was founded at a strategic point on the passage route from Upper Mesopotamia to Anatolia and on the edge of the Tigris river. The origin of the present name of Hasankeyf, whose history is estimated to date back to the Assyrians and Urartians, comes from the Assyrian word kipani (rock). Hasankeyf, whose name is mentioned as "Hısn Kayfa", "Hısn Keyba", "Hısnı Keyfa" in ancient sources due to its monolithic stone castle, was given the

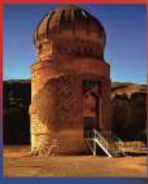

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

names of “Kipas”, “Cehpa”, “Ciphas” by Roman historians. The name of the city, which was “Hasın Kayfa” meaning “Rock Castle” during the Islamic period, has turned into “Hasankeyf” over time. It is known that Hasankeyf, which has the distinction of being the only city in Anatolia that can maintain its integrity belonging to the Middle Ages, has a history going back to the Late Assyrian and Urartu periods. Even by some historians, the history of the ancient city is dated up to 10,000 years ago from today. M of the Artuks.S.it is made possible by the fact that he dominated here in 1101. Since that date, Hisn Keyfa, with its current name, has become one of the most important cities of the Middle Ages. Hasankeyf has also developed commercially and economically due to its location on the Tigris river, which flows from north to south, and the fact that an important part of the trade was carried out by river in those days. The Eyyubids, who took Hasankeyf from the Artuqids in 1232, encountered the Mongol invasion before they could fully dominate the region. During the mentioned invasion period, Hasankeyf, like many settlements in the region, was destroyed. Hasankeyf, which constantly changed hands between the regional principalities after the invasion, was recaptured by the Ayyubids, who survived the shock of the invasion, and Decamped to the 14th Century. it has been re-zoned since the beginning of the century. In particular, the reconstruction efforts of the Ayyubids, whose signatures are found in many works found in Hasankeyf today, reached a peak during the time of Sultan Süleyman, and as a result of these efforts, Hasankeyf is experiencing one of the brightest periods in its history. 16. by the turn of the century, the Ayyubids, who could no longer resist the power of the Ottoman Empire, which was the dominant power of the region, were thoroughly worn out as a result of the pressures of the Safavids and internal conflicts, left the city to the Ottoman Empire in 1515. Hasankeyf joined the Ottoman Empire in 1516, 1. It was abandoned during World War II and turned into a ruin. Historically, this cultural and civilizational center, which has undergone a long political, social and cultural process, has also shown architectural and artistic reconstruction works in different periods. In this study, the establishment of dominance of different civilizations in this region and the political struggles experienced, as well as the cultural reconstruction studies of the states and the studies they have done in Hasankeyf will be examined.

Keywords: Culture, Civilization, History, Architecture, Hasankeyf

BATMAN KENTİNİN MEKÂNSAL VE ZAMANSAL GELİŞİMİ

Murat Sunkar* Dündar Dağlı**

*Prof. Dr., Fırat Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Coğrafya Bölümü

e-posta: msunkar@firat.edu.tr

** Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Coğrafya Bölümü

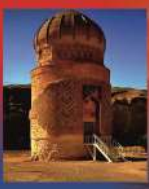
e-posta: ddagli@firat.edu.tr

Özet: Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan Batman, petrole bağlı olarak hızlı kentleşme özelliği göstererek büyükşehir adayı olma konumuna gelmiştir. Bu çalışmada, kentleşme özellikleri ile birlikte Batman kentinin zamansal ve mekânsal olarak gelişiminin belirlenmesi amaçlanmıştır. Böylece nüfus, arazi kullanımı, uydu ve ortofoto görüntüleri gibi veri setleri kullanılarak periyodlar halinde kentsel büyüme dinamikleri analiz edilmiştir. Batman 1950 yılı öncesinde günümüzdeki İluh Mahallesi'nde bir köy iken, demiryolu yapımı ile birlikte 1945-1950 yılları arasında Raman Dağı'nda petrolün bulunmasından sonra Batman'da ilk kentleşme hareketleri başlamıştır. 1966 yılında modern rafinerinin kurulması ile petrol çıkarımı ve üretim faaliyetlerindeki artış çevreden aşırı nüfus çekerek demiryolu hattı boyunca kuzeydoğu-güneybatı ekseninde kentsel gelişimi hızlandırmıştır. 1990 yılına kadar olan kentsel gelişimde petrol çıkarımı lokomotif sektör iken bu tarihten sonra yaşanan gelişmelerde farklı süreçler devreye girmiştir. Petrol ile birlikte 1990-2000 yılları arasında güvenlik nedeniyle kırsal alanlardan kentsel alana göç dalgası yaşanmıştır. Bu dönemde kırsaldan gelen nüfus kent çeperinde düzensiz yerleşim alanlarını oluşturmuştur. 2000 yılına kadar kendi iç dinamikleri ile kenarda gelişen kent bu tarihten günümüze kadar ulaşım açısından merkezi yer özelliği göstermesi, Batman Üniversitesi'nin kurulması, TOKİ konutlarının yaygınlaşması ve Ilısu Barajı'nın yapılması gibi nedenlerle sıçramalı büyüme şeklinde gelişim göstermiştir. Sonuç olarak, kentsel büyümede etkili olan süreçler ve dinamikler dikkate alındığında kuruluşundan itibaren günümüze kadar Batman'da 5 farklı gelişim dönemi belirlenmiştir. Kent bu süreç içerisinde Batman Çayı eski menderes yeniği taraçaları ile Tilmis Ovası arasında verimli tarım arazileri üzerinde plansız gelişimi sonucunda başta sel ve taşkın olmak üzere bazı önemli sorunlar yaşanmaktadır. Gelecekte kentin ana ulaşım aksları etkisinde Raman Dağı kuzey yamaçları, Batman Çayı eski menderes yeniği taraçaları ve Tilmis Ovası çevresinde daha hızlı büyüyeceği beklenmekte ve bu durumun başta sel ve taşkın olmak üzere önemli sorunlara neden olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Batman, İluh, Petrol, Kentsel gelişim.

SPATIO-TEMPORAL DEVELOPMENT OF BATMAN CITY

Abstract: Batman, located in the Southeastern Anatolia Region, has become a metropolitan candidate by showing rapid urbanization due to petroleum. In this study, it is aimed to determine the spatio-temporal development of the city of Batman along with its urbanization characteristics. Thus, urban growth dynamics were analyzed periodically using data sets such as population, land use, satellite and orthophoto images. While Batman was a village in today's Iluh neighbourhood before 1950, the first urbanization movements began in Batman after the discovery of petroleum in Raman Mountain between 1945 and 1950, along with the construction of the railway. With the establishment of the modern refinery in 1966, the increase in petroleum extraction and production activities attracted excessive population from the surrounding area and accelerated urban development in the northeast-southwest axis along the railway line. While petroleum extraction was the locomotive sector in urban development until 1990, different processes came into play in the developments after this date. With petroleum, there was a wave of migration from rural areas to urban areas for security reasons between 1990 and 2000. During this period, the population coming from the rural areas created irregular settlement areas on the urban periphery. The city, which developed on the edge with its own internal dynamics until 2000, has developed in a leaping manner since then, due to reasons such as being a central location in terms of transportation, the establishment of Batman University, the spread of TOKİ residences and the construction of the Ilısu

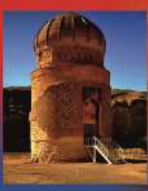

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

Dam. As a result, considering the processes and dynamics effective in urban growth, 5 different development periods have been identified in Batman since its foundation until today. During this process, the city is experiencing some important problems, especially floods, as a result of its unplanned development on fertile agricultural lands between the old meander valley terraces of the Batman Stream and the Tilmis Plain. In the future, it is expected that the city will grow faster under the influence of the main transportation axes around the northern slopes of Raman Mountain, the old meander valley terraces of the Batman Stream and the Tilmis Plain, and this situation is thought to cause serious problems, especially floods.

Keywords: Batman, İluh, petroleum, Urban development.

BATMAN İLİNDE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ: BÖLGESEL VE KENTSEL ETKİLERİ

Şevket ALP*

*Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü
e-posta: alpsevket@yyu.edu.tr

Nurbanu ÖZKARTAL**

**Öğr. Gör, Siirt Üniversitesi, Tasarım Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü
e-posta: banu.kafadar@siirt.edu.tr

Özet: İklim değişikliği ile ilgili ilk tarihsel bulgular 300 yıl öncesine kadar dayanmaktadır. İklim değişikliği bulunduğu coğrafyayla karşılıklı bir ilişki içinde olduğu ve etkilerinin farklılaştığı yaygın olarak kabul edilmektedir. Dicle Bölgesinin kuzeydeki ili olan Batman'da karasal iklim egemendir. Batman ilinde yüksek sarp ve dağlık alanlarla ovalık alanlar bulunmaktadır. Aynı zamanda, Güneydoğu Anadolu Bozkırları adıyla anılan bu bölge bitkisel yaşam için İç Anadolu Bozkırlarına göre daha elverişsizdir.

Bu çalışmada Batman ve yakın çevresinde iklim değişikliğinin etkileri ve göstergeleri incelenmektedir. Yağış, minimum ve maksimum sıcaklıktaki değişim yola çıkarak, bölgenin iklim değişikliğini ölçmek için önemli bilgiler sağlayabilir. Batman'da iklim değişikliğini ölçmek için ekstrem iklim indisleri incelenmiştir. Bu amaçla; çalışmada yöntem olarak R yazılımında üretilmiş olan ve iklim indislerinin grafiksel olarak elde edildiği RClimDex kodu kullanılmıştır. Batman iline ait Meteoroloji Müdürlüğünden elde edilen 1963-2023 yılları arasındaki günlük maksimum-minimum sıcaklıklar ve günlük toplam yağış miktarları işlenerek kod üzerinde çalıştırılmıştır.

İklim değişikliği ile ilgili çıkarımlar, iklim endeksindeki değişimin yorumlanmasından elde edilmiştir. 27 adet çekirdek indis üzerinden elde edilen grafiklerin anlamlı eğilim olan göstergeleri detaylı olarak çalışma içerisinde incelenmiştir. Ancak en temel gösterge olan istasyonun sıcaklık indekslerinde istatistiksel olarak anlamlı minimum sıcaklıklarda ve maksimum sıcaklıklarda artışı eğilimi tespit edilmiştir. Tüm sonuçları değerlendirdiğimizde Batman kentinin iklim değişikliğine ve etkilerine duyarlı olduğu sonucuna varılabilmektedir.

Kentsel alanlar ve toplum birincil olarak iklim değişikliğinin artmasına neden olurken, yine kentlerde yaşayan halk iklim değişikliği etkilerinden en çok etkilenir. Bölgesel ve kentsel alanların iklim değişikliğinden etkilenebilirliği ve muhtemel etkileri doğrultusunda, bölgesel ve kentsel alanlarda uyum ve azaltım önerileri değerlendirilecektir.

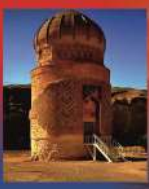
Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, RClimDex, Batman

CLIMATE CHANGE IN BATMAN PROVINCE: REGIONAL AND URBAN EFFECTS

Abstract: The first historical findings on climate change date back to 300 years ago. It is widely accepted that climate change is in a mutual relationship with the geography and its effects differ. Batman, the northern province of the Tigris Region, has a continental climate. Batman province has high steep and mountainous areas and lowland areas. At the same time, this region, known as the Southeastern Anatolian Steppes, is less favorable for plant life than the Central Anatolian Steppes.

In this study, the impacts and indicators of climate change in Batman and its immediate surroundings are examined. Changes in precipitation, minimum and maximum temperature can provide important information to measure climate change in the region. Extreme climate indices were analyzed to measure climate change in Batman. For this purpose; RClimDex code, which is produced in R software and where climate indices are obtained graphically, was used as a method in the study. Daily maximum-minimum temperatures and daily total precipitation amounts between 1963-2023 obtained from the Meteorology Directorate of Batman province were processed and run on the code.

Inferences about climate change are derived from the interpretation of the change in the climate index. The indicators of the graphs obtained over 27 core indices with significant trends are examined in detail in the study. However, in the temperature indices of the station, which is the most basic indicator, a statistically significant trend of increase in

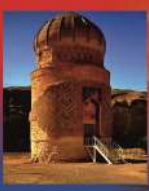
Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

minimum temperatures and maximum temperatures was detected. When we evaluate all the results, it can be concluded that the city of Batman is sensitive to climate change and its impacts.

While urban areas and society primarily cause the increase in climate change, the people living in cities are most affected by the effects of climate change. In line with the vulnerability of regional and urban areas to climate change and its possible impacts, adaptation and mitigation recommendations will be evaluated in regional and urban areas

Keywords: Climate change, RCLimDex, Batman

BATMAN İLİNİN FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

Vedat AVCİ*, M.Emin YAKUT*

*Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü
e-posta: vavci@bingol.edu.tr

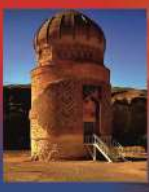
*Dr. Öğr. Üyesi, Bingöl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü
e-posta: meyakut@bingol.edu.tr

Özet: Mekânsal planlamada bir sahanın fiziki özelliklerinin dikkate alınması oldukça önemlidir. Böylece doğal kaynakların verimli kullanımı ile birlikte mekânın fiziki özelliklerinin neden olduğu olumsuzlukların etkisi azaltılabilir. Bu çalışmayla Batman ilinin fiziki coğrafya özelliklerinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Batman ili, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Dicle Bölümü'nde yer almaktadır. 2023 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) verilerine göre ilin toplam nüfusu 647.205 kişidir. Bu çalışmada ilin fiziki özellikleri kapsamında eğim, yükselti, bakı gibi jeomorfolojik özellikleri, litolojik ve tektonik özellikleri, iklim özellikleri, bitki örtüsü ve toprak özellikleri ile hidrografik özellikleri değerlendirilmiştir. Çalışmada 10*10 m hücre boyutuna sahip Sayısal Yükseklik Modeli (SYM), 1/100.000 ölçekli jeoloji haritaları, Batman ve Sason Meteoroloji istasyonu sıcaklık ve yağış verileri, meşcere ve il arazi kullanım verisi temel data kaynakları olarak kullanılmıştır. Ulaşılan bazı sonuçlar değerlendirildiğinde; il genelinde yükselti minimum 428, maksimum 2973 m'dir. Maksimum yükselti kuzeyde Aydınlik Dağları ve çevresindedir. Bu saha kar yağışlarının yoğun olduğu bir alana karşılık gelmektedir. Aydınlik Dağları, Karakaş Dağı, Garzan Dağı, Raman Dağı ve Kıradağı ilin önemli dağlarıdır. İlin kuzeyindeki dağlardan kaynağını alan Batman ve Garzan Çayları Dicle Nehrine dökülmektedir. İl içerisinde eğim değerleri 0-65.4° arasında değişmektedir. Ortalama eğim değeri 14.17°'dir. Kuzeyde eğim değerleri nispeten yüksek olup, kütle hareketleri risk boyutundadır. İl genelinde hâkim bakı yönü güneydir. Bu durum güneş enerjisi potansiyelini artırmaktadır. Batman ilinde toplam orman alanı oldukça az olup, 41.34 km²'dir. Orman alanlarının ilin toplam alanına oranı % 0.57'dir. İnceleme sahasının kuzeyi ve güneybatısı orman yoğunluğunun nispeten arttığı kesimlere tekabül etmektedir. İl kuzeyinden sismik tehlike zonu olan Güneydoğu Anadolu Bindirme Zonu Segmentleri geçmektedir. Zonu oluşturan faylar aktif olup, yerleşme yeri planlamasında dikkate alınması gerekmektedir. Mekana dair planlamalarda ilin fiziki özelliklerinin dikkate alınması doğal kaynaklardan optimum faydalanmayı mümkün kılacak, doğa kökenli sorunların zararlarını en aza indirecektir. Böylece sürdürülebilir kalkınma sağlanmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mekansal planlama, fiziki coğrafya, Batman, jeomorfolojik özellikler.

PHYSICAL GEOGRAPHICAL FEATURES OF BATMAN PROVINCE

Abstract: It is very important to consider the physical characteristics of a site in spatial planning. Thus, with the efficient use of natural resources, the effects of the negativities caused by the physical characteristics of the place can be reduced. This study aims to reveal the physical geography characteristics of Batman province. Batman province is located in the Tigris Section of the Southeastern Anatolia Region. According to 2023 Address Based Population Registration System (ABPRS) data, the total population of the province is 647,205 people. In this study, within the scope of the physical characteristics of the province, geomorphological features such as slope, elevation, aspect, lithological and tectonic features, climate features, vegetation and soil features and hydrographic features were evaluated. In the study, Digital Elevation Model (DEM) with 10*10 m cell size, 1/100,000 scale geological maps, Batman and Sason Meteorology station temperature and precipitation data, stand and provincial land use data were used as basic data sources. When some results are evaluated; The minimum altitude throughout the province is 428 m and the maximum is 2973 m. The maximum elevation is in the Aydınlik Mountains and surrounding areas in the north. This area corresponds to an area where snowfall is intense. Aydınlik Mountains, Karakaş Mountain, Garzan Mountain, Raman Mountain and Kıradağı are the important mountains of the province. Batman and Garzan Streams, which originate from the mountains in the

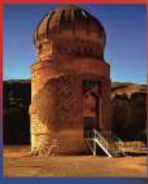

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

north of the province, flow into the Tigris River. Slope values within the province vary between 0-65.4°. The average slope value is 14.17°. In the north, slope values are relatively high and mass movements are at risk. The dominant aspect throughout the province is south. This increases the solar energy potential. The total forest area in Batman province is quite small, 41.34 km². The ratio of forest areas to the total area of the province is 0.57%. The north and southwest of the study area correspond to areas where forest density has increased relatively. Southeastern Anatolia Thrust Zone Segments, which are a seismic hazard zone, pass through the north of the province. The faults forming the zone are active and should be taken into consideration in settlement planning. Taking into account the physical characteristics of the province in spatial planning will make it possible to make optimum use of natural resources and minimize the damage of nature-based problems. Thus, sustainable development will be achieved.

Keywords: Spatial planning, physical geography, Batman, geomorphological features.

MANN-KENDALL YÖNTEMİ İLE BATMAN VE GARZAN ÇAYLARININ AKIM VERİLERİNİN EĞİLİM ANALİZİ

Vedat AVCİ*

*Bingöl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü

e-posta: vavci@bingol.edu.tr

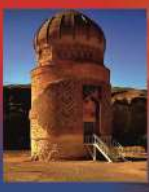
Özet: Küresel iklim değişikliğinin olumsuz etkileri hemen her alanda hissedilmektedir. Bu etkinin görüldüğü alanlardan biri de su kaynaklarıdır. Sıcaklıklarda yaşanan artışlar ve yağış miktarında meydana gelen düşüşler akiferlerin beslenmesini olumsuz etkilediği gibi akarsuların akım miktarlarında da ciddi azalmalara neden olmaktadır. Bu çalışmada Mann-Kendall yöntemi ile Batman ve Garzan Çaylarının akım verilerinin eğilim analizinin yapılması amaçlanmıştır. Batman ve Garzan Çayları, Dicle Nehri Havzası içerisinde yer alan akarsulardır. Batman ve Garzan Çayı havzalarının verimli topraklara sahip olması ve sulama olanakları geçmişten günümüze bu havzalarda çok sayıda yerleşmenin kurulmasına neden olmuştur. Bu nedenle her iki havza için su kaynakları önem arz etmektedir. Çalışmada her iki akarsuya ait aylık ortalama akım verileri kullanılmıştır. Açık kaynak kodlu Past software kullanılarak yapılan analizlere göre Batman Çayı akım verilerinde Eylül ayında istatistiksel açıdan anlamlı pozitif eğilim mevcutken, Garzan Çayı akım verilerinde Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında anlamlı negatif yönlü eğilimler saptanmıştır. Bu sonuç iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin Garzan Çayı Havzası'nda daha belirgin olduğunu ortaya koymaktadır. Akım verilerinde gözlenen eğilimlerin tarımsal alanda, enerji üretiminde ve su ekosisteminde olumsuz sonuçlara yol açması muhtemeldir. Bu nedenle su kaynaklarının verimli kullanımına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Batman Çayı, Garzan Çayı, Akım, Mann-Kendall, Eğilim Analizi.

TREND ANALYSIS OF FLOW DATA OF BATMAN AND GARZAN STREAMS BY MANN-KENDALL METHOD

Abstract: Negative effects of global climate change are experienced in almost every area. One of the areas where these effects is seen is water resources. Increases in temperatures and decreases in precipitation adversely affect the recharge of aquifers and also cause substantial decreases in the flow rates of streams. In this study, it is aimed to perform the trend analysis of flow data of Batman and Garzan Streams using Mann-Kendall Method. They are rivers that are located in Tigris River Basin. The fertile lands and irrigation opportunities have led to establishments of settlements in the basins of Batman and Garzan Streams from past to present. For this reason, water resources are crucial for both basins. In the study, monthly average flow data of both basins were used. According to the analysis carried out using open source Past software, there was a statistically significant positive trend in the flow data of Batman Stream in September, whereas significant negative trends were determined in that of Garzan Stream in July, August and September. This results reveal that the adverse effects of climate change are more evident in Garzan Stream Basin. The trends observed in the flow data will possibly lead to downsides in agriculture, energy production and aquatic ecosystems. Therefore, studies need to be carried out for the efficient use of water resources.

Keywords: Batman Stream, Garzan Stream, Flow, Mann-Kendall, Trend Analysis.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAĞLAMINDA BATMAN ŞEHRİNİN İNCELENMESİ: DOĞAL ÇEVRE, SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE UYUM STRATEJİLERİ

Gül Nazik ÜNVER*

* Öğr. Gör. Dr., Batman Üniversitesi, Kariyer Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi
e-posta: gul.unver@batman.edu.tr

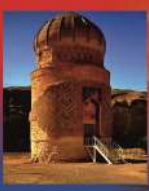
Özet: Bu çalışma, Türkiye'nin güneydoğusundaki Batman şehri üzerinden iklim değişikliğinin etkilerini; şehrin sürdürülebilirlik ve uyum stratejilerini incelemektedir. Başlangıçta, Batman şehrinin doğal çevresi, iklim koşulları ele alınmış ve son yıllarda yaşanan iklim değişikliğinin etkileri vurgulanmıştır. Ardından, şehrin sürdürülebilirlik ve uyum stratejileri üzerinde durulmuştur. Çalışma da su kaynakları yönetimi, enerji verimliliği projeleri ve çevresel koruma önlemleri gibi önemli adımlar ele alınmıştır. Son olarak, Batman şehrinin karşılaştığı zorluklar ve gelecek için öneriler tartışılmıştır. Bu çalışma, iklim değişikliği ile mücadele etmek ve sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek için Batman şehri örneğindeki stratejilerin incelenmesini amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Sürdürülebilirlik, Uyum Stratejileri, Doğal Çevre, Enerji Verimliliği, Çevresel Koruma.

EXAMINING THE CITY OF BATMAN IN THE CONTEXT OF CLIMATE CHANGE: NATURAL ENVIRONMENT, SUSTAINABLE AND ADAPTATION STRATEGIES

Abstract: This study examines the effects of climate change on the city of Batman in southeastern Turkey; It examines the city's sustainability and adaptation strategies. At the beginning, the natural environment and climatic conditions of Batman city were discussed and the effects of climate change in recent years were emphasized. Then, the sustainability and adaptation strategies of the city were emphasized. In the study, important steps such as water resources management, energy efficiency projects and environmental protection measures were discussed. Finally, the challenges faced by the city of Batman and suggestions for the future are discussed. This study aims to examine strategies in the example of Batman city to combat climate change and build a sustainable future.

Keywords: Climate Change, Sustainability, Adaptation Strategies, Natural Environment, Energy Efficiency, Environmental Protection.

BATMAN'IN KÜLTÜREL MİRASI: SÜRYANİ ORTODOKS DİNİ MİMARİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Ersay SOYDAN*

*Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü
e-posta: ersay.soydan@gmail.com

Özet: Tarih boyunca farklı uygarlıklara ve kültürlere ev sahipliği yapan Batman, Süryanilerce anavatan olarak kabul edilen Turabdin bölgesinin kuzeyinde yer almaktadır. 20.yüzyılın başına kadar çok sayıda Süryani yerleşiminin bulunduğu Batman'ın Süryani nüfusu neredeyse yok olmuştur. Yalnızca Gercüş ilçesinin Arıca ve Yamanlar köylerinde çok az sayıda da olsa Süryani yaşamaktadır. Buna rağmen özellikle Beşiri, Hasankeyf ve Gercüş ilçelerinde Süryanilerden kalma çok sayıda kilise ve manastır kalıntısı bulunmaktadır.

Batman'daki Süryani Ortodoks dini mimarisine ait en önemli yapı Beşiri'nin Ayrancı Köyündeki Mor Kuryakos Manastırıdır. Ancak 20.yüzyılın başında 30 bin Süryani Ortodoks'un yaşadığı Beşiri'de artık tek bir Süryani kalmamıştır. Bunun sonucunda eski bir metropolitlik merkezi de olan Mor Kuryakos Manastırı da 1960'larda terk edilmiştir. Daha sonra farklı amaçlarla kullanılan ve yıkıntıya dönüşen bu manastır yakın zamanda restore edilmiştir.

Günümüzde yaşanan yoğun Süryani göçüne rağmen Turabdin bölgesindeki Mardin ve Şırnak illerindeki çok sayıda kilise ve manastır işlevini sürdürmektedir. Batman'ın günümüzde faaliyetini sürdüren tek Süryani Manastırı ise birkaç yıl önce restore edilerek tekrar ibadete açılan Mor Aho Manastırıdır. Batman ilinin Gercüş'ün Arıca köyü dışındaki tüm Süryani kilise ve manastırları zaman içinde terk edilmiş ve işlevini kaybetmiştir. Geriye kalan ve farklı amaçlarla kullanılan özellikle Batman'ın Beşiri, Hasankeyf ve Gercüş ilçelerinin köylerinde yoğunlaşan bu yapıları kültürel miras bağlamında değerlendirip, korumaya almak gerekmektedir. Zira geçmişten miras alınan ve geleceğe de miras bırakılmak istenen her türlü eser kültürel miras olarak kabul edilmektedir. Terk edilmiş ve zamanın yıkıcılığına bırakılmış Süryani kilise ve manastırlarını koruyup, geleceğe taşımak hem tarihsel hem de insani bir sorumluluk ve zorunluluktur. Öte yandan Süryani Ortodoks dini mimarisine ait bu yapıların onarılması ilin tanıtımına ve turizm hareketliliğine de büyük katkı sağlayacaktır. Son yıllarda Mor Kuryakos Manastırında başlayan çalışmalar sonrasında Batman yeni bir turizm merkezi kazanmış, şimdiden binlerce kişi tarafından ziyaret edilmeye başlamıştır.

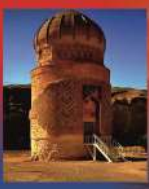
Bu çalışmada Batman ilinin sınırları içinde kalan yerleşim birimlerindeki Süryani Ortodoks kilise ve manastırları hakkında kültürel miras bağlamında bir değerlendirme yapılacak, yapılar hakkında bilgiler verilecek ve çözüm önerileri sunulacaktır. Daha önce gerçekleştiren saha çalışmalarından elde edilen bilgilerden de bu çalışmada veri olarak yararlanılmış ve geniş bir literatür taramasıyla birlikte betimleyici bir analiz yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Batman, Turabdin, Süryani Ortodoks, Manastır, Kilise, Kültürel Miras.

CULTURAL HERITAGE OF BATMAN: A STUDY ON SYRIAC ORTHODOX RELIGIOUS ARCHITECTURE

Abstract: Batman, which has hosted different civilisations and cultures throughout history, is located in the north of the Turabdin region, which is considered to be the homeland of the Syriac. Until the early 20th century, there were many Syriac settlements in Batman, but the Syriac population has almost disappeared. Only in the villages of Arıca and Yamanlar in Gercüş district, there is a very small number of Syriac. Nevertheless, there are many remains of Syriac churches and monasteries, especially in Beşiri, Hasankeyf and Gercüş districts.

The most important Syriac Orthodox religious architecture in Batman is the Mor Kuryakos Monastery in Ayrancı Village of Beşiri. However, in Beşiri, where 30 thousand Syriac Orthodox people lived at the beginning of the 20th century, there is no longer a single Syriac left. As a result, the Mor Kuryakos Monastery, which was also a former

Kültür, Şehir ve Gelişme

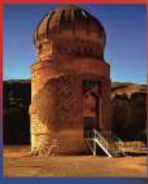
2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

metropolitan centre, was abandoned in the 1960s. This monastery, which was later used for different purposes and turned into a ruin, has recently been restored.

Despite the intense Syriac migration today, many churches and monasteries in the provinces of Mardin and Şırnak in the Turabdin region continue to function. The only Syriac monastery in Batman is the Mor Aho Monastery, which was restored and reopened for worship a few years ago. All Syriac churches and monasteries in Batman province, except for the village of Arica in Gercüş, have been abandoned and lost their function over time. It is necessary to evaluate and protect these remaining structures, which are used for different purposes, especially in the villages of Beşiri, Hasankeyf and Gercüş districts of Batman, in the context of cultural heritage. Because all kinds of artefacts inherited from the past and intended to be bequeathed to the future are accepted as cultural heritage. It is both a historical and humanitarian responsibility and obligation to protect the Syriac churches and monasteries that have been abandoned and left to the destructiveness of time and to carry them to the future. On the other hand, the restoration of these structures belonging to the Syriac Orthodox religious architecture will also make a great contribution to the promotion of the province and tourism mobility. After the works started in Mor Kuryakos Monastery in recent years, Batman has gained a new tourism centre and has already been visited by thousands of people.

In this study, an evaluation will be made about the Syriac Orthodox churches and monasteries in the settlements within the borders of Batman in the context of cultural heritage, information about the structures will be given and solution suggestions will be presented. The information obtained from previous field studies was also used as data in this study and a descriptive analysis was made together with a wide literature review.

Keywords: Batman, Turabdin, Syriac Orthodox, Monastery, Church, Cultural Heritage.

TPAO BATMAN ORKESTRASI VE KENT KÜLTÜRÜ

Yiğit Karabulut*

*Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü
e-posta: yiğit.karabulut@batman.edu.tr

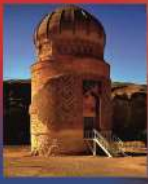
Özet: Müzik Kültürü kavramını, kısaca tanımlamak gerekirse, bir toplumun müzik alanında ortaya koyduğu, ürettiği, tükettiği, nesilden nesle sözlü ya da yazılı aktarımlar yoluyla ilettiği, manevi ve maddi müzikal-kültürel birikimlerinin tümü olarak özetlenebilir. TPAO yerleşkesinin Batman ilinin temellerini atması sürecinin ardından, yerleşke içerisinde oluşturduğu kültürel alt yapının dönemin koşullarına göre ve yerleşkenin kurulduğu bölgeye göre fazlasıyla batılı ve modern olduğu düşünülebilir. Batman kentinin kent kimliğinin oluşumunda da bu kültürel altyapının önemi yadsınamaz. Bu kültür altyapısının temellerinden biri de TPAO Batman Orkestrasıdır. Orkestranın yapısı, müzik türü, oluşum süreci, ulusal yarışmalarda ödül alması o dönemde Batman’da yaşayan bir müzik kültürünün göstergesidir. Bu kültürün ne kadar TPAO sınırları içerisinde kaldığı, ne kadar kent kültürüne katkı sağladığı bilinmemektedir. Fakat bu günkü modern, çağdaş, medeni ve çok kültürlü Batman kentine baktığımızda kültür alt yapısında TPAO’nun kuruluş sürecinin ardından yaşatılan kültür sanat etkinliklerinin de etkisi olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: TPAO, Batman, Orkestra, Kültür, Müzik

TPAO BATMAN ORCHESTRA AND CITY CULTURE

Abstract: To briefly define the concept of Music Culture, it can be summarized as all of the spiritual and material musical-cultural accumulations of a society in the field of music, which are created, produced, consumed, and transmitted from generation to generation through oral or written transmission. After the TPAO campus laid the foundations of the city of Batman, it can be considered that the cultural infrastructure created within the campus is very western and modern according to the conditions of the period and the region where the campus was established. The importance of this cultural infrastructure in the formation of Batman's urban identity cannot be denied. One of the foundations of this cultural infrastructure is the TPAO Batman Orchestra. The structure of the orchestra, its music genre, its formation process, and the fact that it received awards in national competitions are indicative of a music culture that was alive in Batman at that time. It is not known to what extent this culture remained within the boundaries of TPAO and to what extent it contributed to the city culture. However, when we look at today's modern, contemporary, civilized and multicultural city of Batman, it can be said that the culture and art activities that took place after the establishment of TPAO had an impact on the cultural infrastructure

Keywords: TPAO, Batman, Orchestra, Culture, Music

AKKOYUNLAR DÖNEMİNDE TÜRBE MİMARİSİNİN GELİŞİMİNE BİR ÖRNEK ZEYNEL BEY TÜRBEŞİ

Ferhat OCAK*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi ABD
e-posta: ferhat8744@gmail.com

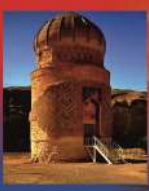
Özet : Tarih boyunca toplumlar dini çerçeveleri içinde ölülerine saygı duymuşlardır ve bunun neticesinde de onlar için Türbe, Künbed, Meshed, Makbereravza adı verilen dini mimari eserler inşa etmişlerdir. Türk İslam mimarisinde yaygın olarak kullanılan Türbenin en erken tarihli örneklerine Samarra'da Abbasi Halifesi el Muntasırın annesi adına inşa etmiş olduğu Kubbetüs Süleybiye (862) adlı türbedir. Bu dönemde inşa edilen türbelerde İran ve Suriye bölgelerinde yaygın olarak görülen sekizgen plan şemasına sahip kubbe ile örtülü mimari eserler inşa edilmiştir. Karahanlılar döneminde inşa edilen türbelerde ise hem plan şeması olarak hem de cephe süslemeleri olarak sonraki dönemlere örnek teşkil etmiştir. Bu dönemde özellikle tuğlanın cephelerde farklı formlarda ve şekillerde kullanılması, geometrik ve bitkisel süslemeleri kullanılması yapıları ayrı bir görsellik kazandırmıştır. Bu döneme örnek olarak Arap Ata Türbesi Bibi ve Balacı Hatun Türbeleri verilebilir. Hazemşahlar döneminde kare planlı yivli gövdeli eserler inşa edilmiştir. Gazneliler döneminde ise inşa edilen türbeler Karahanlılarınkine oranla daha sönük kalmıştır. Akkoyunlular döneminde inşa edilen Türbeler arasında plan ve süsleri bakımından en dikkat çekici olan Zeynel Bey türbesi Zeynel bey külliyesinin bir parçasıdır. Külliye 3 medrese, 1 imaret, 1 han ve hamamdan oluşmaktadır. İçten sekizgen dıştan silindirik bir forma sahip olan türbe soğan biçimli bir kubbe ile örtülüdür. Türbe gerek plan bakımından gerekse cephesinde yer alan siyah firuze renkli çini mozaikleriyle her dönem dikkatleri üzerine çekmeyi başarmış bir eserdir.

Anahtar Kelimeler : Akkoyunlular, Türbe, Plan, Süsleme

ZEYNEL TOMB, AN EXAMPLE OF THE DEVELOPMENT OF TOMB ARCHITECTURE OF THE AKKOYUNLULAR PERIOD

Abstract : Throughout history, societies have respected their dead within their religious frameworks, and as a result, they have built religious architectural works called Türbe, Künbed, Meshed, Makbereravza for them. The earliest examples of the tomb, which is widely used in Turkish Islamic architecture, is the tomb called Kubbetüs Suleybiye (862), built in Samarra by the Abbasid Caliph al Muntasir in memory of his mother. In the tombs built during this period, architectural works covered with domes with an octagonal plan scheme, which are common in Iran and Syria, were built. The tombs built during the Karakhanid period set an example for later periods both in terms of plan scheme and facade decorations. In this period, the use of brick in different forms and shapes on the facades and the use of geometric and vegetal decorations gave the buildings a distinct visuality. Examples of this period include the Arab Ata Tomb, Bibi and Balacı Hatun Tombs. During the Hazemshah period, works with square plans and grooved bodies were built. Among the tombs built during the Akkoyunlu period, the Zeynel Bey tomb.

Keywords: Akkoyunlular Period, Tomb, Plan, Ornament

HASANKEYF, ZEYNEL BEY TÜRBESİ

Selcan KALIN*

* Dr.Öğr.Üyesi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi Sanat,Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Resim Bölümü
e-posta: selcan.kalin@ozal.edu.tr

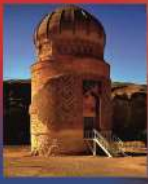
Özet: Hasankeyf, Batman ilinde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin iki tarafını Dicle Nehri'nin ayırdığı tarih açısından önemli bir yere sahip ilçedir. Tarihin her döneminde konum olarak önemini korumuş ve birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Köklü ve zengin bir tarihe sahip Hasankeyf'teki yapılar, Roma ve İslam dönemine ait medeniyetlerin oluşturdukları eklettik üslupla karşımıza çıkmaktadır. Aynı zamanda bu yerleşim yeri, Ilısu Barajı Projesiyle rezervuar alanında kalacak olan kültürel mirasın ve yapıların korunması ve devamlılığı için örneklerdendir. Bu çalışmanın amacı, Batman ilindeki Hasankeyf ilçesinde ve Ilısu Barajı kapsamındaki Zeynel Bey Türbesi'nin tarihi, mimari açıdan incelenmesi, korunması ve taşınması ele alınmaktadır. Zeynel Bey Türbesi, yapısal olarak dairesel bir alt zemin, üzerinde silindirik gövdesi ve çift kubbeli bir yapıya sahip türbedir. Türbe, Akkoyunlu hükümdarı, Uzun Hasan'ın saltanat döneminde şehit düşen oğlu için yaptırdığı bilinmektedir. Bu türbenin planı, dıştan silindirik içten ise sekizgen bir plana sahiptir. Türbenin malzemesi hem fiziki hemde kimyasal yönden dayanıklı ve kompozit yapıya sahip malzemeden oluştuğu görülmektedir. Bu nedenle yıllarca ayakta kalabilen bu türbe, aynı zamanda narin bir görünüşi sahip olma özelliği taşımaktadır. Zeynel Bey Türbesi tarihi açıdan bütünüyle korunması için yapılan Ilısu Barajı ve Hidroelektrik Santralı (HEPP) Projesi'nin tamamıyla çıkartılıp yeni bir yere nakliye edilmiştir. Bu amaçla, kültürel mirasın korunması ve yok olma tehlikesini ortadan kaldırmak için sürdürülebilirliği sağlanmak istenmiştir. Aynı zamanda bu çalışma, açıklayıcı betimleme yöntemine dayanarak yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Batman, Hasankeyf, Zeynel Bey Türbesi.

HASANKEYF, ZEYNEL BEY TOMB

Abstract:. Hasankeyf is a district with an important place in terms of history, in the Batman province of the Southeastern Anatolia Region, where the Tigris River separates the two sides. It has maintained its importance as a location in every period of history and has hosted many civilizations. The buildings in Hasankeyf, which has a deep-rooted and rich history, appear with the eclectic style created by the civilizations of the Roman and Islamic periods. At the same time, this settlement is an example of the protection and continuity of the cultural heritage and structures that will remain in the reservoir area with the Ilısu Dam Project. The aim of this study is to examine the history, architectural examination, preservation and transportation of the Zeynel Bey Tomb within the scope of the Ilısu Dam in the Hasankeyf district of Batman province. Structurally, Zeynel Bey Tomb is a tomb with a circular subfloor, a cylindrical body and a double-domed structure. It is known that the tomb was built by the Akkoyunlu ruler, Uzun Hasan, for his son who was martyred during his reign. The plan of this tomb is cylindrical on the outside and octagonal on the inside. It is seen that the material of the tomb consists of a material that is both physically and chemically durable and has a composite structure. For this reason, this tomb, which can survive for years, also has a delicate appearance. Zeynel Bey Tomb was completely removed and transported to a new location as part of the Ilısu Dam and Hydroelectric Power Plant (HEPP) Project, which was carried out to completely preserve its history. For this purpose, it was aimed to protect the cultural heritage and ensure its sustainability in order to eliminate the danger of extinction. At the same time, this study was conducted based on the explanatory description method.

Keywords: Batman, Hasankeyf, Zeynel Bey Tomb.

GERCÜŞ İLÇESİ RESİMLİ KAYA SİĞİNAKLARININ KORUNMASINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Veysel Özbey*

*Dr., Bağımsız Araştırmacı

e-posta: veyselozbey@gmail.com

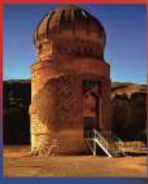
Özet: İluh, küçük bir köy iken önce 1937 yılında bucak olmuş, ardından 1940 yılında petrolün bulunması ile hızla gelişim göstererek 1957 yılında ilçe ve 1990 yılında il olmuştur. Yerleşim yerinin adı 1950 yılında Batman olarak değiştirilmiştir. İl merkezi her ne kadar yeni bir yerleşim olsa da Batman il sınırları içerisinde kadim yerleşim bölgeleri de mevcuttur. Tarihi bölgeler incelendiğinde ildeki yerleşim tarihini on bin yıl öncesine götürmek mümkündür. Bölgede, Anadolu'nun Hurri medeniyetine, Kuzey Mezopotamya'nın Sümer, Asur ve Babil medeniyetlerine, ilerleyen dönemde Mitani, İskit, Med, Lidya, Pers, Makedon, Part, Roma, Sasani, Bizans, Emevi, Abbasi, Hamdani, Mervani, Artuklu, Eyyubi ve Osmanlı devletlerine dair izlere rastlamak mümkündür. Dinler tarihi bakımından da zengin olan bölgede korunması gerekli önemli kültürel değerler oldukça yoğundur. Bu değerlerden birisi de bölgede yer alan resimli kaya sığınaklarıdır. Çalışmada Batman ili Gercüş ilçesi özelinde resimli kaya sığınaklarının coğrafi dağılımları ve birbirlerine olan uzaklıkları incelenerek korunmalarında nasıl bir yol izlenmesi gerektiği tartışılmıştır. Yapılan araştırmada ilçedeki resimli kaya sığınaklarının birbirlerine yakın olarak konumlandığı ve iki farklı bölgede öbeklendiği görülmüştür. Bu bağlamda sığınakların korunmasında herbirisinin ayrı olarak koruma altına alınmasından ziyade içerisinde yer aldıkları doğal çevre ile birlikte relikt kültürel peyzaj olarak tanımlanarak koruma altına alınmalarının daha etkin bir çözüm olacağı sonucuna varılmış, kültürel peyzaj sınır tanımı için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sanat Tarihi, Mimari Koruma ve Restorasyon, Kültürel Miras Koruma, Relikt Kültürel Peyzaj, Resimli Kaya Sığınak.

A RESEARCH ON THE CONSERVATION OF THE ILLUSTRATED ROCK SHELTERS OF THE GERCUS DISTRICT

Abstract: Iluh, initially a small village, was first designated as a subdistrict in 1937, then rapidly developed following the discovery of oil in 1940, achieving the status of a district in 1957 and that of a province in 1990. The name of the settlement was changed to Batman in 1950. Although the provincial center is a relatively new settlement, ancient settlement areas also exist within the boundaries of Batman province. Upon examining the historical regions, it is possible to trace the settlement history in the province back to ten thousand years ago. In the region, it is possible to find traces of the Hurrian civilization in Anatolia, the Sumerian, Assyrian and Babylonian civilizations in Northern Mesopotamia, and the Mitani, Scythian, Median Lydian, Persian, Macedonian, Parthian, Roman, Sassanian, Byzantine, Umayyad, Abbasid, Hamdanid, Marwanid, Artukid, Ayyubid, and Ottoman states during the later. In terms of religious history, the region possesses significant cultural assets that require preservation. One of these assets is the illustrated rock shelters found in the region. The study examines the geographical distribution and distances between illustrated rock shelters located in Gercüş district of Batman province, discussing the necessary approach for their conservation. The research reveals that the rock shelters are closely located to each other and clustered in two different areas in the district. In this particular context, it is concluded that a more efficient approach would be to designate each shelter, along with their natural surroundings, as relic cultural landscapes. Furthermore, recommendations are provided for delineating the boundaries of relevant cultural landscapes.

Keywords: History of Art, Architectural Conservation and Restoration, Protecting Cultural Heritage, Relict Cultural Landscape, Illustrated Rock Shelter.

BATMANLI ŞAİR ECİR DEMİRKIRAN'IN ŞİİRLERİNDE TEMATİK YAPI

Ömer SOLAK*
Nurten BOZKURT *

*Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü
e-posta: omersolak@yahoo.com

**Bilim Uzmanı, Bağımsız Araştırmacı
e-posta: mejar_nurten@hotmail.com

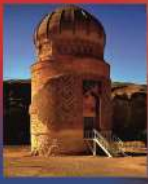
Öz: Şehirler geçmişten geleceğe ait oldukları uygarlıkların somut ve soyut kültürünü yansıtır; oluşturdukları sanat ve edebiyat ikliminde yetişen isimleri, eserleri ve kimi zaman akımları ile sürekli bir devrim ve yeniden üretim içindedirler. Bu birikim her yeni kuşakla geleceğe aktarılır. Bu çalışmada Batman şehrinin edebi iklimi içerisinde yetişmiş bir şair olan Ecir Demirkıran'ın şiirleri ele alınmıştır. Çalışmanın amacı, şairin eserlerine yansıyan tematik yapıyı belirleyerek bu yapının şairin hayatı, yaşadığı devir ve yaşadığı şehirle ilişkisini ortaya koymaktır. Bu kapsamda şairin *Vurgun Yüreğim* (2016) ve *Serzeniş* (2018) adlı kitaplarında yer alan şiirler *tematik analiz* yöntemiyle çözümlenmiştir. Sonuç olarak Demirkıran'ın şiirlerinin güncel olaylar ve sosyal ortamlar ve biyografik unsurlardan yoğun bir şekilde beslendiği ve bunların şiirlerine yansıdığı söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Batman, şehir ve edebiyat, Ecir Demirkıran, tematik yapı, şiir.

THEMATIC STRUCTURE IN THE POEMS OF ECİR DEMİRKIRAN FROM BATMAN

Abstract: Cities reflect the concrete and abstract culture of the civilizations to which they belong, from past to future; They are in a constant movement and reproduction with their names, works and sometimes movements that grew up in the artistic and literary climate they created. This knowledge is transferred to the future with each new generation. In this study, the poems of Ecir Demirkıran, a poet who grew up in the literary climate of Batman city, are discussed. The aim of the study is to determine the thematic structure reflected in the poet's works and to reveal the relationship of this structure with the poet's life, the period he lived in and the city he lived in. In this context, the poems in the poet's books *Vurgun Yüreğim* (2016) and *Serzeniş* (2018) were analyzed using the *thematic analysis* method. As a result, it can be said that Demirkıran's poems are heavily nourished by current events, social environments and biographical elements, and these are reflected in his poems.

Keywords: Batman, city and literature, Ecir Demirkıran, thematic structure, poetry.

ABDULVAHAP AKBAŞ'IN ŞİİRLERİNDE METİNLERARASILIK

Ferhat KORKMAZ*

Orhan DEMİR**

*Prof. Dr., Batman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

e-posta: ferhat.korkmaz@batman.edu.tr

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı ABD

e-posta: ab257697@adalet.gov.tr

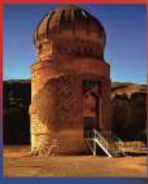
Özet: Metinlerarasılık, metinlerin birbirine bağlanması ile ortaya çıkan alıntılar mozaiği olarak tanımlanmakta ve genellikle postmodern edebiyat kuramının ilgilendiği bir teknik olarak anılmaktadır. Birden çok metin arasındaki ilişkiyi saptamaya çalışan bir edebiyat kuramı olan metinlerarasılık, özünü bir sanat eserinin kritiğinde başka sanat eserlerini ölçüt tutmak ilkesinden alır. Metinler arasındaki bağlantı ve ilişki ağının ortaya konulmasına hizmet eden metinlerarasılık teorisinin, çağımızın son derece önemli bir edebiyat teorisi ve eser inceleme yöntemine dönüştüğü görülmektedir. Batman'da doğmuş ve yetişmiş bir sanatçı olan Abdulvahap Akbaş (1954-2014); şiir, roman, hikâye, çocuk hikâyesi, gezi, inceleme gibi pek çok edebî türde eser vermiş bir yazardır. Abdulvahap Akbaş, eserlerinde metinlerarası ilişki tekniklerinden yararlanan bir sanatçıdır. Şiirlerinin metinlerarasılık açısından değerlendirilmesi gerektiğinden hareketle ortaya konulan bu çalışmada, şairin bütün şiirlerini topladığı *İnşirah* (2012) adlı şiir kitabında yer alan şiirleri, metinlerarası ilişkiler bağlamında analiz edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Abdulvahap Akbaş, Şiir, Metinlerarasılık

INTERTEXTUALITY IN THE POEMS OF ABDULVAHAP AKBAŞ

Abstract: Intertextuality is defined as a mosaic of quotations as a result of the interconnection of texts and is generally seen as a technique that postmodern literary theory is interested in. Intertextuality, a literary theory that tries to determine the relationship between multiple texts, takes its essence from the principle of using other works of art as a criterion in the critique of a work of art. Intertextuality, which serves to reveal the network of connections and relationships between texts, has become an extremely important literary theory and work analysis method of our age. Abdulvahap Akbaş (1954-2014), an artist born and raised in Batman, is a writer who has worked in many literary genres such as poetry, novels, stories, children's stories, travel, and reviews. Abdulvahap Akbaş is an artist who utilizes intertextuality techniques in his works. In this study, which is based on the fact that his poems should be evaluated in terms of intertextuality, the poems in the poetry book *İnşirah* (2012), in which the poet collected all his poems, are analyzed in the context of intertextuality.

Keywords: Abdulvahap Akbaş, Poems, Intertextuality

BATMAN'DAKİ İŞ YERİ ADLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Mehmet Emin TUĞLUK*

Belkıs SÖYLEMEZ*

*Doç. Dr., Batman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

e-posta: emintugluk@gmail.com

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı ABD

e-posta: blks2113@gmail.com

Özet: Dil, insanların duygu ve düşüncelerini yansıtmının yanı sıra kültür aktarımındaki ki en önemli öğedir. Bundan dolayı bir toplumun dili incelendiğinde o toplumun kültürü hakkında bir fikir edinmek mümkün olur. Ayrıca dil, farklı kültürler arasındaki zıtlıkları barındırması yönüyle kültürün devamlılığında veya kültürün değişiminde önemli rol oynar. Değişimin kaçınılmaz olması, dilin yapısal özellikleri ya da dil konuşurlarının bilinçli ya da bilinçsiz müdahaleleri gibi sebeplerden dolayı dilin kullanımı değişime uğrayabilmektedir. Kent kültürünün bir göstergesi olarak nitelendirilebilecek iş yeri isimleri dilin kullanımını yansıtmaktadır. Bu çalışmada Batman il merkezinde faaliyet gösteren kuaför, berber ve güzellik salonları; spor salonları, kafe hizmetleri, giyim sektörü, kırtasiye ve matbaa sektörü, sağlık sektörü, kuyumculuk sektörü, otomotiv sektörü ve mobilya sektörüne ait iş yeri adları dil kullanımı açısından incelenmiştir. Çalışma için öncelikle Batman Esnaf ve Sanatkarlar Odasından iş yeri listeleri temin edilip bu listeler sektörlere göre sınıflandırılmıştır. Ayrıca iş yeri isimleri kökenleri açısından incelenip elde edilen veriler grafiklerle sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Batman ili iş yeri adları, dil kullanımı, köken bilgisi.

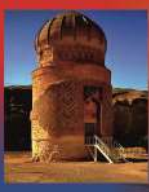
LINGUISTIC ANALYSIS OF BUSINESS NAMES IN BATMAN

Abstract: Language is the most important element in the transmission of culture as well as reflecting people's feelings and thoughts. Therefore, when the language of a society is analyzed, it is possible to get an idea about the culture of that society. In addition, language plays an important role in the continuity or change of culture in terms of harboring contrasts between different cultures.

The use of language may change due to reasons such as the inevitability of change, the structural features of the language or the conscious or unconscious interventions of language speakers.

Workplace names, which can be considered as an indicator of urban culture, reflect the use of language. In this study, the names of hairdressers, barbers and beauty salons, sports halls, café services, clothing sector, stationery and printing sector, health sector, jewelry sector, automotive sector and furniture sector in Batman city center were examined in terms of language use. For the study, firstly, workplace lists were obtained from Batman Chamber of Tradesmen and Craftsmen and these lists were classified according to sectors. In addition, workplace names were analyzed in terms of their origins and the data obtained were presented in graphs.

Keywords: Batman province business names, language usage, origin information.

BATMAN İLİNDE KULLANILAN LAKAPLAR ÜZERİNE AD BİLİMSEL BİR ÇALIŞMA

Güneş EKMEKÇİ AŞAN*
*** Ümran İSTEK****

*Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

e-posta: gunes.ekmekci@batman.edu.tr

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı ABD

e-posta: Umran.istek@gmail.com

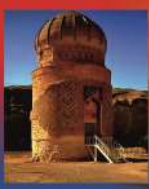
Özet: Dil biliminin özel adlar üzerinde çalışmaları kapsayan ve onları köken bilgisi, tarihsel gelişim, dil ve kültür sorunları açısından ele alan ad biliminin kendi içerisinde özel dallanmaları mevcuttur. Bunlardan birini lakaplar oluşturmaktadır. Lakaplar kişiye sonradan verilen ve onun belirgin özelliklerini niteleyen takma adlardır. Kişinin mensubu olduğu sosyal yapının kültürel ve mizahi yapısının izlerini de taşıyan lakaplar, kişinin çevrelerinde bu takma adlarla tanınmasını sağlar. Ad bilim sahasına katkı sunmayı sağlamak amacıyla hazırlanan bu çalışma Batman ilinde tespit edilen bazı lakaplarla alakalı olup yöre insanına has adlandırma yöntemleriyle ilgili verilere ve sonuçlara ulaşma çabasını içermektedir. Söz konusu çalışma için örnek durum çalışma tekniği kullanılmıştır. Batman merkezde yer alan ve özellikle dışardan göç almamış ve yer halkın yaşadığı mahallerden lakaplar derlenmiş olup değişik alt kategorilere göre tasnif yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ad bilim, lakap, Batman, kültür

A NAME SCIENTIFIC STUDY ON NICKNESS USED IN BATMAN PROVINCE

Abstract: There are also special branches within the science of linguistics, which includes studies on proper names and deals with them in terms of etymology, historical development, language and culture problems. One of these is nicknames. Nicknames are nicknames given to a person and describe his/her distinctive characteristics. Nicknames, which also bear the traces of the cultural and humorous structure of the social structure to which the person belongs, have enabled the person to be known by these nicknames in their circles. This study, which was prepared to contribute to the field of onomastics, is related to some nicknames identified in Batman province and includes an effort to reach data and results regarding the naming methods specific to the local people. Case study technique was used for the study in question. Nicknames from the neighborhoods located in the center of Batman, where local people live and have not received immigration from outside, have been compiled and classified according to different subcategories.

Key Words: Onomastics, nickname, Batman, cultur

HALK HİKÂYESİNDEN DESTANA GEÇİŞ ÖRNEĞİ OLARAK ZEMBİLFROŞ

Mesut ALGÜL *

* Batman Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

47mstalg@gmail.com

Özet: Güneydoğu Anadolu ile Doğu Anadolu bölgeleri başta olmak üzere Kuzey Irak da dâhil geniş bir coğrafyada anlatılagelen Zembilfroş, hikâyenin başkahramanının adı olmakla birlikte zembil satan anlamında bir ünvan olarak karşımıza çıkmaktadır. Üç tane yazılı metni günümüze kadar ulaşan ve sözlü gelenekte pek çok varyantı bulunan Zembilfroş hikâyesinin nerede cereyan ettiği hususunda kesin bir yargıya ulaşmak mümkün değildir. Bununla birlikte bazı sözlü anlatılarda Diyarbakır'ın Silvan ile Batman'ın Kozluk ilçeleri göze çarpmaktadır. Silvan'da yer alan bazı burç kalıntılarının Zembilfroş burcu olarak adlandırılması ve buraya yaklaşık 40 km mesafede bulunan Kozluk'a bağlı Ağaçlık köyünde Zembilfroş'a ait bir makamın bulunması olayın buralarda cereyan ettiği ihtimalini doğurmaktadır.

Zembilfroş'un günümüze ulaşan üç yazılı metninden birincisi Feqiyê Teyran'a (1590-1640) ait 60 dörtlükten oluşan bir manzumedir. Melayê Bateyî'ye (1680-1760) ait olan ikinci metin iki nüsha halinde günümüze ulaşmıştır. Fakat bu iki nüshada birtakım eksiklikler bulunmakla birlikte bunların Feqiyê Teyran'ın metniyle önemli benzerlikler taşıdıkları görülmektedir. Zembilfroş'un üçüncü metni ise Muradxanê Bazidî'ye (1737-1784) aittir. Bu metin 128 dörtlükten oluşmaktadır. Mezkûr metinler mukayese edildiğinde erken dönemde kaleme alınan iki metin ile Bazidî'nin metni arasında önemli farklılıkların olduğu göze çarpmaktadır. Özellikle Bazidî'nin anlatısının çok daha hacimli olduğu hemen fark edilmektedir. Bununla birlikte Feqiyê Teyran ile Melayê Bateyî'de sınırlı bir şahıs ve mekân kadrosu bulunuyorken; Bazidî'de çok daha geniş bir olay örgüsü, şahıs ve mekân kadrosu karşımıza çıkmaktadır. Bu durum aslında Zembilfroş'un Feqî ve Bateyî'ye ait ilk iki anlatısında halk hikâyesi özelliğini gösterirken; Bazidî'nin anlatısıyla bir destan hüviyeti kazandığını göstermektedir. Nitekim Zembilfroş'la ilgili yapılan akademik çalışmalara bakıldığında bazılarında "hikâye" bazılarında ise "destan" teriminin kullanıldığı müşahade edilmektedir.

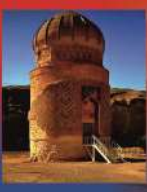
Çalışmada Zembilfroş'la ilgili genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra halk hikâyesi ve destanın genel özelliklerinden hareketle Zembilfroş'un mezkûr üç metni üzerinden halk hikâyesinden destana geçiş hususiyetleri tespit edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Zembilfroş, Halk hikâyesi, Destan.

ZEMBİLFROŞ AS AN EXAMPLE OF TRANSITION FROM FOLK TALE TO EPIC

Abstract: Zembilfroş, which is narrated in a wide geography including the Southeastern Anatolia and Eastern Anatolia regions and Northern Iraq, is the name of the protagonist of the story and appears as a title meaning "zembil seller". It is not possible to reach a definite judgment about where the story of Zembilfroş, of which three written texts have survived and many variants exist in oral tradition, took place. However, in some oral narratives, Diyarbakır's Silvan and Batman's Kozluk districts stand out. The fact that the ruins of some of the bastions in Silvan are called Zembilfroş bastions and that there is an office belonging to Zembilfroş in the village of Ağaçlık in Kozluk, which is about 40 km away from here, raises the possibility that the event took place there.

The first of the three surviving written texts of Zembilfroş is a verse of 60 quatrains by Feqiyê Teyran (1590-1640). The second text by Melayê Bateyî (1680-1760) has survived in two copies. However, although there are some deficiencies in these two copies, it is seen that they bear important similarities with Feqiyê Teyran's text. The third text of Zembilfroş is by Muradxanê Bazidî (1737-1784). This text consists of 128 quatrains. When these texts are compared,

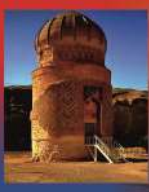
Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

it is noticeable that there are significant differences between the two early texts and Bazidî's text. It is immediately noticeable that Bazidî's narrative is much more voluminous. In addition, while Feqiyê Teyran and Melayê Bateyî have a limited cast of persons and places, Bazidî has a much wider plot, cast of persons and places. This shows that while Zembilfroş shows the characteristics of a folk tale in the first two narratives of Feqî and Bateyî, it gains the character of an epic with Bazidî's narrative. As a matter of fact, when we look at the academic studies on Zembilfroş, we observe that some use the term "story" while others use the term "epic".

In the study, after a general evaluation of Zembilfroş, the characteristics of the transition from folk tale to epic will be determined through the aforementioned three texts of Zembilfroş based on the general characteristics of folk tale and epic.

Keywords: Zembilfroş, Folk tale, Epic.

TURİZM İŞLETMELERİNDE SOSYAL MEDYA ALGISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: BATMAN ÖRNEĞİ

Hasan Önal Şeyhanlioğlu *

Reşat Arıca**

Emrah Taşarer***

*Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü
e-posta: hasanonal.seyhanlioglu@batman.edu.tr

** Doç. Dr, Batman Üniversitesi Turizm Fakültesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü
e-posta: resat.arica@batman.edu.tr

*** Arş. Gör. Batman Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
e-posta: emrah.tasarer@batman.edu.tr

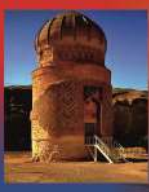
Özet: Turizm işletmeleri günümüzde sosyal medya algılarıyla ön plana çıkmaktadır. Bu noktadan hareketle, araştırmanın amacı, Batman ilinde faaliyet gösteren turizm işletmelerinin sosyal medya algılarının incelenmesidir. Batman ilinde yer alan 12 işletmeden görüşler alınmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemleri ile hazırlanmıştır. Araştırma verileri 01. 01.2024 ve 01.03. 2024 tarihleri arasında yarı-yapılandırılmış görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Veriler yüz yüze toplanmıştır. Veriler MAXQDA 2022 programı yardımıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, işletmelerin sosyal medya konusunda ilgili olduklarını ve takipçi sayılarının işletme sahipleri için önemli olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu ekseninde tanıtım ve pazarlamanın önemli olduğunu dile getirmişlerdir. Araştırma sonuçları ekseninde teorik ve yönetsel öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turizm İşletmeleri, Sosyal Medya, Batman.

A RESEARCH ON THE PERCEPTION OF SOCIAL MEDIA IN TOURISM BUSINESSES: THE CASE OF BATMAN

Abstract: Today, tourism businesses come to the forefront with their social media perceptions. From this point of view, the aim of the research is to examine the social media perceptions of tourism businesses operating in Batman province. Opinions were received from 12 businesses in Batman province. The research was prepared with qualitative research methods. Research data were collected by semi-structured interview method between 01.01.2024 and 01.03.2024. The data were collected face to face. The data were analysed with the help of MAXQDA 2022 software. The results of the research revealed that businesses are interested in social media and the number of followers is important for business owners. In this axis, they stated that promotion and marketing are important. Theoretical and managerial recommendations are presented on the basis of the research results.

Keywords: Tourism Organisations, Social Media, Batman.

TURİZM REHBERLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNÇLİ KARIYER FARKINDALIĞI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ: BATMAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Emrah Taşarer *

Reşat Arıca**

Feridun Duman***

* Arş. Gör., Batman Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
e-posta: emrah.tasarer@batman.edu.tr

** Doç. Dr., Batman Üniversitesi Turizm Fakültesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü
e-posta: resat.arica@batman.edu.tr

*** Doç.Dr., Batman Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü
e-posta: feridun.duman@batman.edu.tr

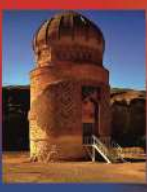
Özet: Her insan mesleki yaşamında iyi bir kariyer sahibi olmayı arzulamaktadır. Bu doğrultuda bireylerin, hususen öğrencilerin gelecekteki kariyerleri hakkında farkındalık durumları oldukça önem arz etmektedir. Çünkü kariyer farkındalığı kişilerin sahip oldukları/olacakları meslekleri ile ilgili olarak mevcutta ve gelecekteki tüm süreci etkileyebilmektedir (Başoda, 2023). Bu kapsamda çalışmada Batman Üniversitesi Turizm Rehberliği Bölümü öğrencilerinin bilinçli kariyer farkındalık düzeylerinin belirlenmesi ve tespit edilen farkındalık düzeylerinin cinsiyet ile sınıf değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Başoda (2023) tarafından hazırlanan 8 maddelik “Bilinçli Kariyer Farkındalığı Ölçeği” kullanılmış ve toplamda 54 öğrenciye ulaşılmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin bilinçli kariyer farkındalığı ortalamaları 5 üzerinden 3,39 olarak tespit edilmiştir. Öte yandan erkek öğrencilerin (3,46) bilinçli kariyer farkındalık düzeylerinin kadın öğrencilere (3,08) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sınıflar arası farklara bakıldığında öğrencilerin bilinçli kariyer farkındalığı düzeylerinin sırasıyla 2. Sınıf (3,66) > 3. Sınıf (3,53) > 4. Sınıf (3,34) > 1. Sınıf (3,13) şeklinde olduğu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak araştırma bulguları doğrultusunda öğrencilerin bilinçli kariyer farkındalığını arttırmaya yönelik öneriler oraya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Batman Üniversitesi, Turizm Rehberliği, Bilinçli Kariyer Farkındalığı.

DETERMINING CONSCIOUS CAREER MINDFULNESS LEVELS OF TOURISM GUIDANCE DEPARTMENT STUDENTS: THE CASE OF BATMAN UNIVERSITY

Abstract: Every person desires to have a good career in his professional life. In this regard, the awareness of individuals, especially students, about their future careers is very important. Because career awareness can affect the entire current and future process regarding the professions people have/will have (Başoda, 2023). In this context, this study aimed to determine the career mindfulness levels of Batman University Tourism Guidance Department students and to determine whether the detected awareness levels differ according to gender and class variables. The 8-item "Career Mindfulness Scale" prepared by Başoda (2023) was used as a data collection tool in the study, and a total of 54 students were reached. According to the findings, the students' career mindfulness average was found to be 3.39 out of 5. On the other hand, it was determined that the career mindfulness levels of male students (3.46) were higher than female students (3.08). In addition, when the differences between classes were examined, it was revealed that the students' career mindfulness levels were, respectively, 2nd Class (3.66) > 3rd Class (3.53) > 4th Class (3.34) > 1st Class (3.13). As a result, suggestions are made to increase students' career mindfulness in line with the research finding.

Keywords: Batman University, Tourism Guidance, Career Mindfulness

KÜLTÜREL MİRASIN DİJİTAL TANITIMLARI: BATMAN HASANKEYF ÖRENİYERİ MOBİL UYGLAMA VE ARAYÜZ TASARIMI ÖNERİSİ

Hakan MAZLUM*

* Dr. Öğr. Üyesi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarımı Bölümü
e-posta: hakan.mazlum@gop.edu.tr

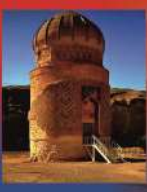
Özet: Günümüzde, teknolojik yeniliklerin etkisiyle dijital dönüşüm kaçınılmaz hale gelmiştir. Dijitalleşme dönüşüm sürekli artan bir ivmeyle birçok alanda genişleyip çeşitlenmektedir. En çok etkilenen alanlardan biri de kültürel mirasın tanıtım yöntemleridir. Tarihi, binlerce yıl öncesine dayanan ve birçok medeniyete ev sahipliği yaparak kültürel mirasın taşıyıcısı olan örenyerleri kültür varlıkları ve/veya tabiat varlıklarının bulunduğu alanları kapsayan yapısından dolayı oldukça geniş bölgede ve çok sayıda sergileme yapılmaktadır. Bu nedenle, sergilenen kültürel ve doğal varlıkların basılı bilgilendirme grafikleri anlaşılması zor olabilmektedir. Dijital ortamlardan faydalanarak yapılacak olan sergileme hem baskı maliyetlerini azaltabilecek hem de erişebilirlik, etkileşim ve deneyim gibi olanaklar sunarak sergileme deneyimini artıracak niteliktedir. Bu araştırmada kültürel mirasın tanınmasında dijital dönüşümün etkileri bağlamında dijital uygulamalar betimsel tarama yöntemi kullanılarak incelenmiş, Batman Hasankeyf “Örenyeri” mobil uygulama ve arayüz tasarımı önerisinde bulunulmuştur. Araştırma kültürel mirasın tanıtımının yapıldığı tasarımlarında mobil uygulamaların yeri ve önemini vurgulaması açısından literatüre katkı sağlayacağı varsayılmaktadır

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras, turizm, sergileme tasarımı, mobil uygulama, arayüz tasarımı.

CULTURAL HERITAGE DIGITAL PROMOTIONS: BATMAN HASANKEYF ARCHAEOLOGICAL SITE MOBILE APPLICATION AND INTERFACE DESIGN PROPOSAL

Abstract: With the impact of technological innovations, digital transformation has become inevitable in today's world. Digitalization is expanding and diversifying rapidly in many areas. One of the most affected areas is the presentation methods of cultural heritage. Sites of historical significance, which date back thousands of years and host many civilizations, encompassing cultural and/or natural assets, are displayed in a wide range of locations due to their extensive nature. Therefore, printed informational graphics of exhibited cultural and natural assets can be difficult to understand. Utilizing digital environments for exhibitions can not only reduce printing costs but also enhance the exhibition experience by providing accessibility, interaction, and immersive opportunities. This research examines the effects of digital transformation on the recognition of cultural heritage through digital applications using a descriptive scanning method. It proposes the design of a mobile application and interface for the Batman Hasankeyf "Archaeological Site." This study is assumed to contribute to the literature by highlighting the place and importance of mobile applications in designs that promote cultural heritage presentation.

Keywords: Cultural heritage, exhibition design, mobile application, interface design.

BATMAN İLİNİN TURİZM POTANSİYELİNİN ARTIRILMASINDA YAPAY ZEKA UYGULAMALARININ ÖNEMİ

Mehmet Levent KOCAALAN*

*Öğr. Gör., Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulu Reklamcılık ve Pazarlama Bölümü
e-posta : mlkocaalan@pau.edu.tr

Meltem DEMİRKOL KOCAALAN**

**Pamukkale Üniversitesi Spor, Sağlık ve Kültür Daire Başkanlığı
e-posta : mdemirkol@pau.edu.tr

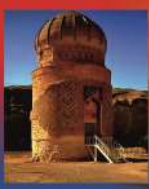
Özet: Batman ve çevresinde bulunan yerler, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Ayrıca, Batman sahip olduğu doğal güzellikleri ve kültür birikimi ile, Türkiye genelinde önemli bir turizm merkezi olma potansiyelini bünyesinde barındırmaktadır. Bu nedenle Batman ilinin turizm gelişim süreci analiz edilerek, günümüzdeki teknolojik gelişmeler ışığında, Batman ilinin gelişim potansiyelini değerlendirmek ve uygulamak gerekmektedir. Dünya genelinde Yapay Zeka (AI), uygulamaları, turizm faaliyetlerinde ve konaklama sektöründe özel ilgi görmektedir. Teknolojide yaşanan gelişmelerin, insan zekasını taklit eden yeni nesil yapay zeka uygulamalarını özellikle turizmde ortaya çıkardığı bilinmektedir. Yapay zekanın turizmde uygulama olanaklarını ortaya koyarak, özellikle konuk ağırlama sayılarının artırılmasında ve müşteri hizmetleri sunumu için robotların kullanım sayıları artmaktadır. Otel ve restoran sektöründe Chatbot ve Mesajlaşmaya, Makine Öğrenimi ile desteklenen İş Zekası araçlarına, sanal gerçeklik ve artırılmış gerçekliğe dayalı analiz imkanına ulaşarak, büyük veritabanları oluşturulur. Bu durum Yapay Zekanın Turizmde kullanımı ile genişletilmektedir. Batman halkının cana yakınlığı ve konukseverliği ile teknolojik gelişmelerin turizmde kullanılmaya başlaması ile birlikte, Batman ilini ziyaret etmesi muhtemel potansiyel turistlerin seçimlerini daha kolay yapmalarını ve tatil planlarını Batman için yapmalarını sağlamak için, bu makalede potansiyel yapay zeka uygulamalarının, Batman turizm potansiyelinin artırılması için nasıl uygulanması gerektiği araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Batman, kültür, turizm, yapay zeka.

THE IMPORTANCE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPLICATIONS IN INCREASING THE TOURISM POTENTIAL OF BATMAN PROVINCE

Abstract: Batman and the places around it have hosted many civilizations throughout history. In addition, Batman has the potential to become an important tourism center throughout Turkey with its natural beauties and cultural background. For this reason, it is necessary to analyze the tourism development process of Batman province and evaluate and implement the development potential of Batman province in the light of today's technological developments. Worldwide, Artificial Intelligence (AI) applications are attracting particular attention in tourism activities and the hospitality industry. It is known that developments in technology have revealed new generation artificial intelligence applications that imitate human intelligence, especially in tourism. By revealing the application possibilities of artificial intelligence in tourism, the number of uses of robots is increasing, especially in increasing the number of guest accommodations and providing customer services. In the hotel and restaurant industry, large databases are created by accessing Chatbot and Messaging. Business Intelligence tools supported by Machine Learning, and analysis based on virtual reality and augmented reality. This situation is expanded with the use of Artificial Intelligence in Tourism. With the friendliness and hospitality of Batman people and the use of technological developments in tourism, in order to enable potential tourists who are likely to visit Batman province to make their choices more easily and make their holiday plans for Batman, this article explains how potential artificial intelligence applications should be applied to increase the tourism potential of Batman. will be investigated.

Keywords: Batman, culture, tourism, artificial intelligence.

BATMAN İLİNİN GASTRONOMİ TURİZMİ POTANSİYELİ

İrfan Yurt*

* Dr. Öğr. Üyesi, Karabük Üniversitesi Safranbolu Turizm Fakültesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü
e-posta: irfanyurt@karabuk.edu.tr

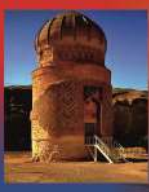
Özet: Son yıllarda gastronomi turizmi, turizm endüstrisinde önemli bir yer edinerek alternatif bir turizm çeşidi olarak dikkat çekmektedir. Bu çalışmanın amacı, Batman ilinin gastronomi turizmi potansiyelini değerlendirmek ve geliştirmek için bir çerçeve sunmaktır. Bu kapsamda, Batman ilinin gastronomi turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla bir inceleme yapılmıştır. Batman ilinin zengin kültürel geçmişi ve çeşitli etnik kökenlere ev sahipliği yapması, mutfak kültürünü zenginleştirmiştir. Bu zenginlik, yöresel yemeklerin çeşitliliği ve özgünlüğüyle gastronomi turizmi açısından büyük bir potansiyel sunmaktadır. Batman ilinin bu açıdan zengin bir mirasa sahip olması, gastronomi turizmi açısından önemli bir cazibe unsuru oluşturmaktadır. Batman ilinin gastronomi turizmi potansiyelinin belirlenmesi, bölgenin turizm gelirlerine katkı sağlaması ve turizm sektöründe daha rekabetçi bir konuma gelmesi açısından önemlidir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerine başvurulmuş yürütülmüştür. Çalışmada, dergi, bilimsel makale, broşür, katalog, web sitesi gibi birincil ve ikincil kaynaklardan faydalanılmıştır. Batman ilinde birçok turistik değeri olan yöresel ürünler bulunmasına rağmen, coğrafi işaretli ürünlerin sayısının sınırlı olduğu gözlemlenmiştir. Ancak, son dönemde ilde gerçekleştirilen gastronomi şenlikleri ve festivalleri, gastronomi turizmi açısından önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, Batman ilinin zengin mutfak kültürü ve çeşitli gastronomik mirası, gastronomi turizmi potansiyelini desteklemektedir. Bununla birlikte, bu potansiyelin tam anlamıyla değerlendirilebilmesi için ilgili tarafların iş birliği içinde çalışması ve gerekli altyapının oluşturulması gerekmektedir. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar, Batman'ın gastronomi turizmi alanındaki potansiyelini artırabilir ve bölgenin turizm gelirlerine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yöresel Yemekler, Gastronomi, Gastronomi Turizmi, Batman

GASTRONOMY TOURISM POTENTIAL OF BATMAN PROVINCE

Abstract: Within In recent years, gastronomy tourism has gained an important place in the tourism industry and attracts attention as an alternative type of tourism. The aim of this study is to provide a framework for evaluating and developing the gastronomy tourism potential of Batman province. In this context, a review was conducted to evaluate and develop the gastronomy tourism potential of Batman province. The rich cultural background of Batman province and the fact that it is home to various ethnic origins has enriched its culinary culture. This richness offers a great potential for gastronomy tourism with the diversity and originality of local dishes. The fact that Batman province has a rich heritage in this respect constitutes an important attraction factor for gastronomy tourism. Determining the gastronomy tourism potential of Batman province is important in terms of contributing to the tourism revenues of the region and becoming more competitive in the tourism sector. The research was conducted by applying qualitative research methods. In the study, primary and secondary sources such as magazines, scientific articles, brochures, catalogs, and websites were used. Although there are many local products with touristic value in Batman province, it has been observed that the number of geographically marked products is limited. However, the gastronomy festivals and festivals recently organized in the province are considered as an important step in terms of gastronomy tourism. Overall, Batman's rich culinary culture and diverse gastronomic heritage support its gastronomy tourism potential. However, in order to fully utilize this potential, the relevant parties need to work in cooperation and the necessary infrastructure needs to be established. Studies carried out in this direction can increase the potential of Batman in the field of gastronomy tourism and contribute to the tourism revenues of the region.

Keywords: Local Food, Gastronomy, Gastronomy Tourism, Batman

TURİSTLERİN CITTASLOW POTANSİYELİ OLAN HASANKEYF'E BAKIŞ AÇILARI

Hasan Önal Şeyhanhoğlu *

Abdulkadir Çorbacı**

Mustafa Bilirdönmez***

* Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü

e-posta: hasanonan.seyhanlioglu@batman.edu.tr

** Doç. Dr., Batman Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü

e-posta: abdulcadir.corbaci@batman.edu.tr

*** Öğr. Gör, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Ahmed-i Hani MYO Seyahat Turizm ve Eğlence Hizmetleri
Bölümü

e-posta: mbilirdonmez@agri.edu.tr

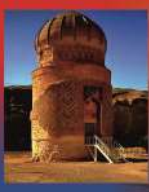
Özet: Hasankeyf Batmanın incisi olan bir ilçesidir. Turizm potansiyeli ve zengin tarihiyle ün salmış bir kenttir. Araştırmanın amacı citta slow olma yolunda potansiyeli olan kente tursitlerin bakış açılarının ortaya çıkarılmasıdır. Araştırmada veriler 70 turistten toplanmıştır. Bu araştırma da nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde frekans, yüzde ve içerik analizleri yapılmıştır. Veriler 01.02.2024 ve 01.05.2024 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırma sonucunda turistlerin cittaslow kavramına hakim oldukları ele alınmıştır. Ayrıca turistlerin cittaslow potansiyelini taşıdığı kent kimliğini bu odakta tutması gerektiği sonucuna varılmıştır. Öneri bağlamında da Valilik, kaymaklık, yerel yönetimler ve yerel halkın işbirliği içerisinde olması gerektiği ön plana çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow, Hasankeyf, Turistler.

TOURISTS' PERSPECTIVES ON HASANKEYF WITH CITTASLOW POTENTIAL

Abstract: Hasankeyf is the pearl of Batman. It is a city famous for its tourism potential and rich history. The aim of the research is to reveal the perspectives of tourists on the city that has the potential to become a citta slow. In the research, data were collected from 70 tourists. Qualitative research methods were used in this research. Frequency, percentage and content analyzes were performed in the analysis of the data. The data was collected between 01.02.2024 and 01.05.2024. As a result of the research, it was discussed that tourists have mastered the concept of cittaslow. It has also been concluded that tourists should keep the city identity in this focus as it carries the potential of cittaslow. In the context of the proposal, it is highlighted that the Governorship, district administration, local governments and local people should cooperate.

Keywords: Cittaslow, Hasankeyf, Tourists.

GASTRONOMİK KİMLİK VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM İLİŞKİSİ: BATMAN İLİ ÖRNEĞİ

Elif Arıca*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Turizm Rehberliği ABD

e-posta: elif.arica@hotmail.com

Ülker Can**

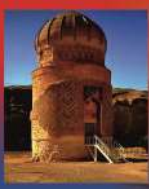
**Doç. Dr., Batman Üniversitesi Hasankeyf MYO Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü

e-posta: ulker.can@batman.edu.tr

Özet: Bölgesel bir kimlikle sunulan gastronomi deneyiminin kalitesi, bölgelerin benzersiz ürünleri ve özelliklerinden oluşmaktadır. Gastronomik kimlik, kültürel, coğrafi, ekolojik yönler ile ekonomik koşullar ve tarihsel desenler bakımından farklılıklar gösteren ve taklit edilmesi mümkün olmayan bölgeye özgü özellikleri ifade etmektedir (Solunoğlu, 2019). Sözü edilen özellikler değerlendirildiğinde, gastronominin bölgenin kültürel kimliğini, geleneklerini ve yaşam tarzını ortaya koyarak gidilen bölgenin çekiciliğini arttıran, bölgeye rekabet avantajı sağlayarak yerel ekonomiyi güçlendiren, doğal kaynakları koruyan bir turizm çeşidi olduğu görülmektedir (Harrington ve Ottenbacher, 2010). Bu bağlamda, destinasyonların çevresel, sosyal ve ekonomik alanda gelişmesine önemli katkılarda bulunan ve önemli bir seyahat güdüsü olan gastronominin korunması, geliştirilmesi ve devamlılığının sağlanması adına bölgesel gastronomik unsurlarının ya da gastronomik kimliğin sürdürülebilirlik anlayışı içerisinde ele alınması önemli olmaktadır (Işıldar, 2016). Bu çalışmanın amacı paydaş algıları kapsamında gastronomik kimliğin sürdürülebilir turizme olan etkisini araştırmaktır. Bu bağlamda bu çalışmada araştırmanın evrenini oluşturan Batman ilinde yer alan turizm paydaşlarının gastronomik kimlik algısının sürdürülebilir turizm ve alt boyutları (ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel) üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırmanın modelini ve hipotezlerini test etmeden önce, araştırmada kullanılan ölçeklerin geçerliliğini ortaya koymak amacıyla, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Geçerlilik sağlandıktan sonra, hipotezlerin testi için yapısal eşitlik modeli kullanılmıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde gastronomik kimlik bileşenlerinden gastronomik kültürün sürdürülebilir turizmin ekonomik ve sosyo-kültürel boyutları üzerine anlamlı bir etkisi belirlenememişken, çevresel boyutu üzerine ($H1_c: \beta = 0,156, p=0,000$), anlamlı ve pozitif yönlü etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Yiyecek kalitesinin sürdürülebilir turizmin ekonomik boyutu üzerine ($H1_d: \beta = 0,218, p=0,000$) ve çevresel boyutu üzerine ($H1_e: \beta = 0,218, p=0,000$) anlamlı ve pozitif yönlü etkisinin olduğu tespit edilirken, sosyo-kültürel boyut üzerine anlamlı bir etkisi saptanamamıştır. Restoranlar /Yemek Yerlerinin sürdürülebilir turizmin sosyo-kültürel boyutu üzerine ($H1_h: \beta = 0,218, p=0,000$) anlamlı ve pozitif yönlü etkisinin olduğu tespit edilirken, ekonomik ve çevresel boyutları üzerine anlamlı bir etkiye rastlanmamıştır. Gastronomi etkinliklerinin sürdürülebilir turizmin ekonomik ($H1_i: \beta = 0,661, p=0,000$) ve çevresel ($H1_k: \beta = 0,482, p=0,000$) boyutları üzerine anlamlı ve pozitif yönlü etkisinin olduğu tespit edilirken, sosyo-kültürel boyutu üzerine anlamlı bir etkisi ortaya çıkmamıştır. Bununla birlikte araştırma kapsamında paydaş türüne göre herhangi bir farklılık ortaya çıkmamışken, ilgili paydaşlardan yerel yönetimlerin gastronomik kimlik ve sürdürülebilir turizme katılım düzeyleri daha yüksek, sivil toplum kuruluşlarının ise daha düşük çıkmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen bulguların Batman'da gastronomi turizminde sürdürülebilir gelişimin sağlanması açısından hem yönetim olgusuna hem de bölgesel turizm plan ve politikalarına dikkat çekmesi bakımından önemlidir.

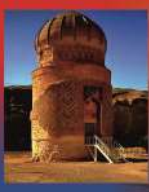
Anahtar Kelimeler: Gastronomik kimlik, sürdürülebilir turizm, Batman

RELATION OF GASTRONOMIC IDENTITY AND SUSTAINABLE TOURISM: THE CASE OF BATMAN

Abstract: The quality of experience on the gastronomy offered with a regional identity consists of the unique products and characteristics of the regions. Gastronomic identity refers to the region-specific features which are impossible to be imitated and differ in cultural, geographical, ecological aspects and economic conditions and historical patterns (Solunoğlu, 2019). When the mentioned features are evaluated, it is seen that gastronomy is a type of tourism that increases the attractiveness of the destination by revealing the cultural identity, traditions and lifestyle of the region, strengthens the local economy by providing a competitive advantage to the region, and protects natural resources (Harrington and Ottenbacher, 2010). In this context, it is important to consider regional gastronomic elements or gastronomic identity within the understanding of sustainability in order to protect, develop and ensure the continuity of gastronomy, which is an important travel motivation and which makes significant contributions to the environmental, social and economic development of destinations and is an important travel motivation (Işıldar, 2016). The aim of this study is to investigate the impact of gastronomic identity on sustainable tourism within the scope of stakeholder perceptions. In this context, in this study, the impact of the gastronomic identity perception of tourism stakeholders in Batman province, which constitutes the universe of the research, on sustainable tourism and its sub-dimensions (economic, socio-cultural and environmental) was examined. Before examining the hypothesis of a developed theoretical model, an exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis were conducted to analyse the validity of the factor structure of the measurement variables. After the measure was validated, a structural equation model was used to test the validity of the proposed model and hypothesis. According to the findings, gastronomic culture which is one of the component of gastronomic identity doesn't have a significant effect on the economic and socio-cultural dimensions of sustainable tourism but it was determined that it has a significant and positive effect on the environmental dimension of sustainable tourism ($H1_c: \beta = 0.156, p = 0.000$). Food quality which is a one of the components of gastronomic identity has a significant and positive effect on the economic dimension ($H1_d: \beta = 0.218, p = 0.000$) and on the environmental dimension ($H1_f: \beta = 0.218, p = 0.000$) of sustainable tourism, but it could not be detected significant effect on the socio-cultural dimension. It was determined that Restaurants / Food Places which is a one of the components of gastronomic identity has a significant and positive effect on the socio-cultural dimension of sustainable tourism ($H1_h: \beta = 0.218, p = 0.000$), but no significant effect was found on the economic and environmental dimensions. Gastronomy activities which is a one of the components of gastronomic identity has a significant and positive effect on the economic ($H1_i: \beta = 0.661, p = 0.000$) and environmental ($H1_k: \beta = 0.482, p = 0.000$) dimensions of sustainable tourism, no significant effect was found on the socio-cultural dimension. Furthermore there is no significant difference between the groups in relation to the gastronomic identity and sustainable tourism. However among the relevant stakeholders, local governments have higher levels of participation on gastronomic identity and sustainable tourism while those of non-governmental organizations were lower. The findings obtained within the scope of the research are important in terms of drawing attention to both the governance phenomenon and regional tourism plans and policies in terms of ensuring sustainable development in gastronomy tourism in Batman.

Keywords: Gastronomic identity, sustainable tourism, Batman

GOBATMAN'I KEŞFET: TURİZM TANITIMINDA INSTAGRAM'IN DOKUNUŞU

Hayriye Duman*

Gizem Çorman**

*Arş. Gör., Batman Üniversitesi Turizm Fakültesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü
e-posta: hayriye.duman@batman.edu.tr

** Bağımsız Araştırmacı, e-posta: gizemcorman@outlook.com

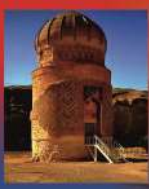
Özet: Turizm tanıtımında sosyal medya, destinasyonların ve işletmelerin geniş kitlelere ulaşmasını sağlayarak turizm endüstrisinde önemli bir rol üstlenmektedir. Özellikle görsel odaklı platformlardan olan Instagram, çekici fotoğraflar ve videolar aracılığıyla turistik deneyimleri sergileyerek potansiyel turistlerin ilgisini çekmektedir. Bu nedenle Instagram, son zamanlarda turizm tanıtımında etkili bir araç olarak kullanılmaya başlanmıştır. Instagram'ın kullanımıyla birlikte turistik yerler ve işletmeler, benzersiz ve çekici içeriklerle hedef kitlelere ulaşarak marka bilinirliğini artırabilmekte ve ziyaretçi sayısını artırma potansiyeline sahip olmaktadır. Bu durum, turizm sektöründe dijital pazarlamanın giderek daha büyük bir önem kazandığını göstermektedir. Bu çalışma GoBatman Instagram hesabının Batman ilinin turistik değerlerini tanıtmaya potansiyelini araştırmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, GoBatman Instagram hesabına ait paylaşımlar (Paylaşımların sıklığı, içeriği, kullanılan etiketler ve etkileşim (beğeni ve yorumlar)) betimsel analiz yöntemiyle incelenmektedir. Elde edilen bulgular, GoBatman Instagram hesabının Batman ilinin turistik değerlerinin tanıtımında önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Hesabın, yerel kültürel mirasa, yöresel yiyeceklerle, tarihi yapılara, doğal güzelliklere ve diğer turistik noktalara yönelik paylaşımlara yer verdiği görülmüştür. Ancak, takipçi sayısının ve etkileşimin düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda hesabın turizm tanıtımında etkin bir şekilde kullanılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: GoBatman, Instagram, Turizm Tanıtma.

DISCOVER GOBATMAN: THE TOUCH OF INSTAGRAM IN TOURISM PROMOTION

Abstract: In tourism promotion, social media plays an important role in the tourism industry by enabling destinations and businesses to reach large masses. In particular, Instagram, a visually-oriented platform, attracts the attention of potential tourists by showcasing touristic experiences through attractive photos and videos. For this reason, Instagram has recently started to be used as an effective tool in tourism promotion. With the use of Instagram, tourist attractions and businesses can increase brand awareness by reaching target masses with unique and attractive content and have the potential to increase the number of visitors. This shows that digital marketing has gained greater importance in the tourism sector. This study aims to investigate the potential of the GoBatman Instagram account to promote the touristic values of Batman province. In the study, posts belonging to the GoBatman Instagram account (frequency of posts, content, tags used and interaction (likes and comments)) are examined with the descriptive analysis method. The findings show that the GoBatman Instagram account plays an important role in promoting the touristic values of Batman province. It has been observed that the account included posts about local cultural heritage, local foods, historical buildings, natural beauties and other touristic spots. However, it was determined that the number of followers and interaction were low. In this regard, suggestions have been developed for the effective use of the account in tourism promotion.

Keywords: GoBatman, Instagram, Tourism Promotion

BATMAN MUTFAK KÜLTÜRÜNDE KAYBOLMAYA YÜZ TUTMUŞ BİR LEZZET:

SUSAMLI İÇLİ KÖFTE

İlker AKSOY*

*Öğr. Gör., Batman Üniversitesi Hasnkeyf Meslek Yüksekokulu Coğrafya Bölümü Otel, Lokanta Ve İkram Hizmetleri – Pastacılık ve Ekmekçilik Programı
e-posta: ilker.aksoy@batman.edu.tr

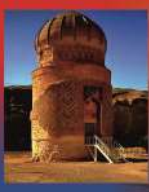
Özet: Toplumların geçmiş dönemlerden günümüze dek biriktirmiş oldukları kültürel değerlerinin bir parçası olan mutfak kültürü toplumların kültürel zenginliklerini yansıtan önemli bir araçtır. Bölgenin coğrafi yapısı, iklim şartları, toplumun kültürel değerleri gibi unsurlar mutfak kültürlerini şekillendirmektedir. Tarihi geçmişiyle birçok medeniyete ev sahipliği yapan Anadolu ve Mezopotamya topraklarının buluşma noktasında yer alan Batman, mutfak kültürü yönünden çeşitli ve özgün bir yapıya sahiptir. Batman bölgesinde tarihsel süreç boyunca kültürel mutfak değerlerin yazılı aktarımının oldukça az olmasından ötürü bazı yemekler zamanla unutulmuş veya unutulmaya yüz tutmuştur. Bu yemeklerden birisi de “Susamlı İçli Köfte(Kutilk e Bi Kunci)” dir. Bu çalışmanın da amacı, kaybolmaya yüz tutmuş “Susamlı İçli Köfte” yemeğinin tanıtılmasıdır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada literatür taraması yapıldıktan sonra Batman’da doğup büyüyen 60 yaş üstü 10 kadınla yüz yüze görüşme yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun kullanıldığı görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Elde edilen bulgura sonuncunda “Susamlı İçli Köfte”nin 3 kuşaktır yapılan bir yemek olduğu fakat günümüzde birçok aile tarafından yapılmayan bir yemek olduğu ortaya çıkmıştır. Yemeğin unutulmaması için, halk eğitim ve özel yemek kurslarında yapılması, sosyal medya tanıtımının yapılması, yerel restoranlarda yapıp servis edilmesi ve standart reçetesinin oluşturulması oldukça büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Batman Çayı, Garzan Çayı, Akım, Mann-Kendall, Eğilim Analizi.

A TASTE THAT IS ABANDONING TO BE LOST IN BATMAN CULINARY CULTURE: SESAME STAFFED MEATBALLS

Abstract: Culinary culture, which is a part of the cultural values that societies have accumulated from past periods, is an important tool that reflects the cultural richness of the society. Factors such as the house structure of the region, climatic conditions, and cultural values of the society shape the cuisines. Located at the meeting point of Anatolia and Mesopotamia, which has hosted many civilizations with its historical past, Batman has a diverse and unique culinary culture. Due to the lack of written transmission of the cultural culinary values of the Batman region throughout history, some dishes have been forgotten or are on the verge of being forgotten. One of these dishes is “Sesame Stuffed Meatballs (Kutilk e Bi Kunci)”. The purpose of this product is to introduce the "Sesame Stuffed Meatballs" dish, which is about to disappear. After conducting a commercial literature review of the qualitative research method, face-to-face interviews were held with 10 women over the age of 60 who were born and raised in Batman. The commercial negotiations recording of the midterm meeting has been approved. As a result of the bulgur obtained, it was revealed that "Sesame Stuffed Meatballs" is a dish that has been made for 3 generations, but is not made by many families today. In order for the meal not to be forgotten, it is of great importance to prepare it in public education and private cooking courses, to promote it on social media, to prepare it locally and serve it and to prepare standard recipes.

Keywords: Local dishes, Sesame stuffed meatballs, Batman Cuisine

YEŞİL ALANLARIN KENTSEL GELİŞİMDEKİ ROLÜ: BATMAN ÖRNEĞİ

Gül Nazik ÜNVER*

* Öğr. Gör. Dr., Batman Üniversitesi, Kariyer Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi, Batman, Türkiye, E-mail: gul.unver@batman.edu.tr

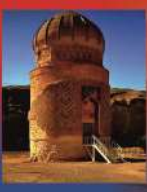
Özet: Bu çalışma, kentsel gelişimde yeşil alanların rolüne odaklanarak, Batman şehrinin kentsel dönüşüm sürecinde doğanın entegrasyonunu ve sürdürülebilirlik ilkelerini incelemektedir. Başlangıçta, kentsel alanlardaki yeşil alanların kentsel gelişimdeki stratejik önemi literatür doğrultusunda ele alınmıştır. Ardından, Batman'ın coğrafi özellikleri ve mevcut yeşil alanların dağılımı göz önünde bulundurularak, kentte yeşil alanların planlanması ve yönetilmesi tartışılmıştır. Doğanın kentsel dokuya entegrasyonu ve sürdürülebilirlik açısından, kentsel gelişim projelerinde yeşil alanların rolü ve doğal kaynakların korunması üzerinde durulmuştur. Son olarak, Batman'da yeşil alanların yönetimi ve gelecek perspektifleri incelenerek, kentsel planlama ve yönetimde yeşil alanların stratejik bir şekilde entegre edilmesi için akademik ve uygulamaya dönük öneriler sunulmuştur. Bu çalışmanın amacı kent planlamasında kentin ve doğanın nasıl inşa edildiğini analiz etmektir. Son olarak bu çalışma sürdürülebilir kentsel gelişim için politika yapımcılar ve uygulayıcılar için rehberlik sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Gelişim, Yeşil Alanlar, Doğanın Entegrasyonu, Sürdürülebilirlik Kentsel Planlama.

THE ROLE OF GREEN AREAS IN URBAN CHANGE:BATMAN EXAMPLE

Abstract: This study examines the integration of nature and sustainability principles in the urban transformation process of Batman city, focusing on the role of green areas in urban development. Initially, the strategic importance of green areas in urban development in urban development was discussed in line with the literature. Then, considering the geographical characteristics of Batman and the distribution of existing green areas, planning and management of green areas in the city were discussed. In terms of integration of nature into the urban fabric and sustainability, the role of green areas in urban development projects and the protection of natural resources are emphasized. Finally, the management and future perspectives of green areas in Batman are examined and academic and practical suggestions are presented for the strategic integration of green areas in urban planning and management. The aim of this study is to analyze how the city and nature are constructed in urban planning. Finally, this study aims to provide guidance for policy makers and practitioners for sustainable urban development.

Keywords: Urban Development, Green Areas, Integration Of Nature, Sustainability Urban Planning.

SEYDA MEHMET TAHA BARAN'IN (MELA TAHİR) HAYATI VE FAALİYETLERİ

Taha NAS*
Sıbgatullah BARAN**

*Doç.Dr., Mardin Artuklu Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Temel İslam Bilimleri Bölümü
tahanas@artuklu.edu.tr

**Arş. Gör., Batman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü
sibgatullah.baran@batman.edu.tr

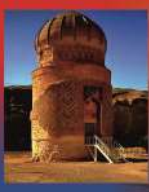
Özet: Seyda Mehmet Taha Baran (Mela Tahir), Doğu medreselerinde eğitim görüp icazet aldıktan sonra bölgenin değişik yerlerinde imamlık ve kurduğu medreselerde müderrislik yaparak ilim talebesi yetiştirmiştir. Vefat edinceye kadar ara vermeden sürdürdüğü eğitim faaliyetini, 2010 yılından itibaren Batman Oduncular Sitesinde kurduğu medresede icra etmiştir. Onun medresede verdiği eğitim, okutulan ilimler ve kitaplar açısından bölge medreselerinde verilen klasik eğitimle büyük ölçüde benzerlik göstermekle birlikte, müfredatta değişim ve gelişme, kimi medreselerde okutulmayan usul ilimleri gibi ilimleri okutma konusunda müfredata ekleme yapma ve yenilemeye açık olan bir müderris idi. Eğitimle iştigal etmenin yanı sıra o, toplum içinde de yer alıp bir çok sosyal faaliyete katılan, sempozyumlar düzenleyen, sempozyum ve çalıştaylarda tebliğ sunan, TV programlarına katılan bir şahsiyet idi. Ayrıca medreselerin, müderrislerin, medrese eğitiminin ve talebesinin sorunlarını çözmek, medreselere bir statü kazandırmak için Medrese Alimleri Vakfı (MEDAV) gibi oluşumların kuruluşunda ve yürütülmesinde başat rol oynamıştır. Sosyal yönü ön planda olan Seyda'nın, hem dünyadaki Müslümanların hem de kendi çevresindeki insanların sorunlarını çözme konusunda yoğun çaba sarf ettiği görülmüştür. Bölge halkının İslam Hukukuna göre çözüme kavuşturmak istediği pek çok anlaşmazlıkta Seyda'ya müracaat edildiği ve onun da tarafları, şahitleri, bilirkişileri dinledikten sonra büyük bir maharetle hakem rolünde sorunu çözüme kavuşturduğuna şahit olunmuştur. Çok yönlü bu İslam aliminin Batman'da gerçekleştirilecek olan Sempozyumda hayat mücadelesinin ve faaliyetlerinin bir nebze tanıtılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mehmet Taha Baran, medrese, eğitim, Batman.

LIFE AND ACTIVITIES OF SEYDA MEHMET TAHA BARAN (MELA TAHİR)

Abstract: Seyda Mehmet Taha Baran (Mela Tahir), after studying in Eastern madrasahs and receiving his license, worked as an imam in different parts of the region and as a teacher in the madrasahs he founded and trained students. He carried out his educational activities, which he continued without interruption until his death, in the madrasah he founded in Batman Oduncular Site since 2010. Although the education he gave in the madrasah was largely similar to the classical education given in the regional madrasahs in terms of the sciences and books taught, he was a professor who was open to change and development in the curriculum, and was open to adding and renewing the curriculum in terms of teaching sciences such as procedural sciences, which were not taught in some madrasahs. In addition to being involved in education, he was also a person who took part in society and participated in many social activities, organized symposiums, presented papers in symposiums and workshops, and participated in TV programs. He also played a leading role in the establishment and execution of organizations such as the Madrasah Scholars Foundation (MEDAV) in order to solve the problems of madrasahs, teachers, madrasah education and students, and to give a status to madrasahs. It has been seen that Seyda, whose social aspect is at the forefront, made intense efforts to solve the problems of both Muslims in the world and the people around her. It has been witnessed that Seyda was consulted in many disputes that the people of the region wanted to resolve in accordance with Islamic Law, and that he resolved the problem with great skill in the role of arbitrator after listening to the parties, witnesses and experts. It is aimed to introduce the life struggle and activities of this versatile Islamic scholar at the symposium to be held in Batman.

Key Words: Mehmet Taha Baran, madrasah, education, Batman.

AYETLERİN ÇEVİRİSİNDE MÜŞÂKELE ÜSLUBUNUN YANSITILMASI AÇISINDAN QUR'ANA PİROZ Ê MEALA WÊYA KURDÎ

Şükrü AYDIN*

*Doç.Dr., Batman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü/ Tefsir ABD
e-posta: sukraydiin@gmail.com

Özet: Belagat ilminin Bedi' kısmında ele alınan, mecaz ve istiare gibi edebi sanatlarla da ilişkili olan müşâkele cümlede iki kez geçen, şekil ve biçim olarak aynı tarza sahip bir kelimenin ikinci kullanımına birinci kullanımın zıttı olan bir anlamın yüklenmesidir. Her yönüyle mu'ciz bir kelim olan Kur'an, indirilmiş olduğu dildeki üslupları da yansıtmada eşsiz bir güzelliğe sahiptir. Arap dilinin önemli üsluplarından biri olan müşâkele üslubunun Kur'an'ın bazı ayetlerinde kullanıldığına tanık olmaktayız. Bu üslubün göz ardı edilmesi sonucunda birçok meâlde Allah için "tuzak kuran, hile yapan, işleyen, ayak kaydıran, unutan, utanmayan" gibi hedef dilin üslubuyla örtüşmeyen yakıştırmalarda bulunulmuş ve Allah bir uğursuzluk kaynağı olarak görülmüştür. Buradan her çeviride olduğu gibi Kur'an ayetlerinin çevirisin yapan kişinin de kaynak dile hâkim olmanın yanında hedef dilde de çok iyi olmasının önemli olduğu anlaşılmaktadır. Bu çalışmada 1955 yılında Batman'ın Gercüş ilçesinin Gökçepınar (Êsê) Köyünde doğmuş olan Hüseyin Gündüz ile; 1972 yılında Mardin'in Dargeçit ilçesinde dünyaya gelmiş olan Mehmet Seyhan tarafından hazırlanan "Qur'ana Piroz Ê Meâla Wêya Kurdî" adındaki Kürtçe meâlde, müşakâle üslubunun söz konusu olduğu ayetlerin çevirisinin maksadına uygun yapıp yapılmadığı üzerinde durulacaktır. Söz konusu meâlde müşâkele üslubu ile ilişkili olan ayetlerin kürtçe çevirilerini incelemenin sonucunda birkaç ayet dışında çoğu ayetlerin çevirisinde bu üsluba dikkat edildiği ve bu hususta başarılı bir çeviri yapıldığı görülmüştür.

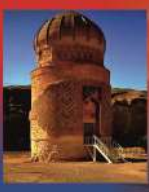
Anahtar Kelimeler: Kur'an, çeviri, Kürtçe meâl, müşâkele, Batman/Gercüş (Êsê)

REFLECTING MUSHÂKELE STYLE IN TRANSLATING THE VERSES WITH RESPECT TO QUR'ANA PİROZ Ê MEALA WÊYA KURDÎ (HOLY QUR'AN AND ITS KURDISH MEANING)

Abstract: Mushakele, which is discussed in the Aesthetic section of the science of rhetoric and is also related to literary arts such as simile and metaphor, is the attribution of a meaning that is opposite to the first use to the second use of a word that occurs twice in a sentence and has the same style in shape and form.

The Qur'an, which is a miraculous book in every aspect, has a unique beauty in reflecting the styles of the language in which it was sent down. We witness that the mushakala style, one of the important styles of Arabic language, is used in some verses of the Qur'an. As a result of ignoring this style, in many meanings, attributes that do not match the style of the target language, such as "the one who sets traps, the one who deceives, the one who manipulates, the one who makes mistakes, the one who forgets, the one who is not ashamed" have been used for Allah, and Allah has been seen as a source of bad luck. From this, it is understood that, as in every translation, it is important for the person translating the verses of the Qur'an to be very good at the target language as well as having a good command of the source language. In this study, it will be emphasized whether the mushakala style was used in accordance with its purpose in the translation of the verses of the Kurdish translation called "Qur'ana Piroz Ê Meâla Wêya Kurdî" (Holy Qur'an and Its Kurdish Meaning) prepared by Hüseyin Gündüz, born in 1955 in Gökçepınar (Êsê) Village of Batman's Gercüş district, and Mehmet Seyhan, born in 1972 in Mardin's Dargeçit district. As a result of examining the Kurdish translations of the verses related to the mushakala style in the abovementioned Qur'an meaning, it was seen that this style was paid attention to in the translation of most of the verses, except for a few verses, and a successful translation was made in this regard.

Keywords: Qur'an, translation, Kurdish meaning, mushâkele, Batman/Gercüş (Êsê)

İMAM HATİP LİSELERİNİN PROGRAM ÇEŞİTLİLİĞİ VE KURULUŞ MİSYONU: BATMAN İLİ ÖRNEĞİNDE BİR İNCELEME

Mehmet Nezir CEYLAN*

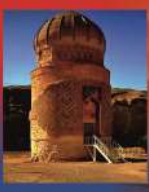
***Dr., Gazi Anadolu İmam Hatip Lisesi Batman/ Türkiye, e-posta: ceylannezir@gmail.com**

Özet: Osmanlı Devleti'nin 1913 yılında kurduğu Medresetü'l Eimmeti vel Hutaba'ya dayanan imam hatip liseleri, o dönemdeki imam hatip ihtiyacını karşılamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Başlangıçta medrese formatında olan bu okullar, Cumhuriyetin ilanından bir yıl sonra, 1924 yılında, imam hatip okullarına dönüştürülmüş ve Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabulüyle birlikte eğitime başlamıştır. Ne yazık ki, bu okulların varlığı uzun sürmemiş ve 1930 yılında kapatılmıştır. Müslüman vatandaşların ihtiyaç duyduğu dini hizmetleri yerine getirecek kişilerin yetiştirilmesi amacıyla 1948 yılında İmam Hatip Yetiştirme Kurslarının açılması önergesi kabul edilmiştir. Türkiye genelinde toplamda 10 kurs merkezinde, 10 aylık bir süre boyunca gerçekleştirilen bu kurslar, 1951 yılında İmam Hatip Okullarının açılmasına yönelik bir adım olarak değerlendirilmiştir. İlk mezunlarını 1954-1955 öğretim yılında veren İmam Hatip Okulları, 3 yıllık lise bölümü ile birlikte 7 yıllık bir ortaöğretim kurumu haline gelmiştir. Sayıları her geçen gün artan bu okullar, 1980 yılında 3 yıllık ortaokul ve 4 yıllık lise olarak öğretime devam etmişlerdir. İstanbul Beykoz'da 1985 yılında açılan Anadolu İmam Hatip Lisesi, 1990 yılında Kartal'a taşınmıştır. 1997 yılında kat sayı uygulaması ve sekiz yıllık kesintisiz eğitimle birlikte orta kısmı kapanan bu okulların öğrenci sayısı düşmüştür. Ancak 2011 yılında katsayı uygulamasının kaldırılması ve 2012 yılında 4+4+4 uygulamasıyla orta kısmın yeniden açılmıştır. 2016 yılından itibaren, imam hatip liselerinde program çeşitliliğine gidilerek fen ve sosyal bilimler proje bölümleri açılmış ve bu okullara öğrenci alımı sınavla gerçekleştirilmiştir. Son yıllarda imam hatip liselerinde uygulanan program çeşitliliği, kurumların temel misyonuyla ilişkili önemli tartışmalara neden olmuştur. Bu çalışma, literatürde "proje okulları" olarak adlandırılan fen ve sosyal bilimler, spor, çağdaş sanatlar ve musiki gibi alanlardaki imam hatip liselerinin Batman ili özelindeki eğitim ve öğretimine odaklanarak bir inceleme sunmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, söz konusu liselerin karşılaştığı eleştirilerin incelenmesi ve çözüm önerilerinin sunulması önemli bir adım olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tevhid-i Tedrisat, İmam Hatip Lisesi, İmam Hatip Ortaokulu, Medrese, Fen ve Sosyal Bilimler Proje Okulları.

PROGRAMME DIVERSITY AND ESTABLISHMENT MISSION OF İMAM HATİP HIGH SCHOOLS: AN INVESTIGATION IN THE CASE OF BATMAN PROVINCE

Abstract: Based on the Medresetü'l Eimmeti vel Hutaba established by the Ottoman Empire in 1913, imam hatip high schools emerged to meet the need for imam hatip at that time. Initially in the form of madrasas, these schools were transformed into imam hatip schools in 1924, one year after the proclamation of the Republic, and started education with the adoption of the Law on Unification of Education. Unfortunately, these schools did not last long and were closed down in 1930. In 1948, a motion was passed to open Imam Hatip Training Courses in order to train people to fulfil the religious services required by Muslim citizens. These courses, which were held in a total of 10 course centres across Turkey for a period of 10 months, were considered as a step towards the opening of Imam Hatip Schools in 1951. Imam Hatip Schools, which gave their first graduates in the 1954-1955 academic year, became a 7-year secondary education institution with a 3-year high school department. These schools, the number of which increased day by day,

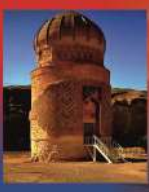

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

continued their education as 3-year secondary school and 4-year high school in 1980. The Anatolian Imam Hatip High School, which was opened in Istanbul Beykoz in 1985, was moved to Kartal in 1990. In 1997, with the coefficient application and eight years of uninterrupted education, the number of students of these schools decreased. However, with the abolition of the coefficient application in 2011 and the 4+4+4 application in 2012, the middle section was reopened. Since 2016, science and social sciences project departments have been opened in imam hatip high schools with a variety of programmes, and students have been admitted to these schools through examinations. The diversity of programmes implemented in imam hatip high schools in recent years has led to important debates regarding the basic mission of these institutions. This study aims to provide an analysis of the education and training of imam hatip high schools in the fields of science and social sciences, sports, contemporary arts and music, which are called "project schools" in the literature, with a focus on the province of Batman. In this context, it will be an important step to examine the criticisms faced by these high schools and to offer solutions.

Keywords: Tevhid-i Tedrisat, Imam Hatip High School, Imam Hatip Secondary School, Madrasah, Science and Social Sciences Project Schools.

MOLLA EMİN BOTİKİ HAYATI İLMİ YÖNÜ VE ESERLERİ

Mahfuz OKUYAN

*Arş.Gör, Mardin Artuklu Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Temel İslam Bilimleri Bölümü Arap Dili ve
Belagati Anabilim Dalı
e-mail: mahfuzokuyan@artuklu.edu.tr

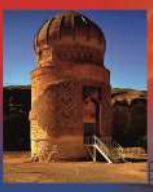
Özet: Batman ili, kent olarak yeni kurulmuş olsa da bölge ve mıntıka olarak en eski yerleşim birimlerinden biridir. Bu mıntıkada ticaret, kültür ve eğitimin merkezleri olarak bilinen Diyarbakır, Hasankeyf, Silvan (Meyya Farqin) Mêrdîn ve Siirt illeri bulunmaktadır. Bu bölgeler tarih boyunca Romalılar, Persler, Emeviler, Abbasiler, Eyyûbiler, Mervaniler, Artuklular ve en son Osmanlı hâkimiyeti altına girmiştir. Ancak mıntıka olarak Osmanlı hâkimiyetine girmiş olsa da bu mıntıkada Kürt emirlikleri tarafından kontrol edilmiş ve iç işlerinde bağımsız olmuşlardır. Bu bölgede en büyük ve en önemli beylik olan Botan Beyliği, Bitlis'teki Rojki Beyliği, Şirvan Beyliği, Hizan Beyliği, Hazzo Beyliği (Kozluk), Baykan Beyliği gibi emirlikler bulunmaktaydı. İslam'ın ortaya çıkmasıyla ilk önce Cizre bölgesi ardından diğer bölgelerde yaşayan Kürtler İslamiyet'e girmişlerdir. İslam dininin hızlı yayılmasıyla birlikte, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde de medreseler hızla yayılmıştır. Zamanla kendilerine has bir müfredat ve eğitim şekli oluşturmuşlardır. Bu medreselerden Arap dili, fıkıh, tefsir, hadis vb. ilimlerde yetkin binlerce âlim çıkmıştır. İşte bu medreselerde eğitim görüp bu kurumlardan yetişen ve birçok eser telif eden ve halen telif devam etmekte olan Molla Emin Botikî el-Batmânî'dir. Bizler de Bu çalışmada amacına uygun olarak ilim dünyası tarafından fazla bilinmeyen Molla Emin Botikî el-Batmânî'nin hayatı, ilmi yönü ve eserleri tanıtılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Molla Emin Botikî, Batman ili, Medreseler, Arap Dili.

MOLLA EMİN BOTİKİ: HİS LIFE, SCHOLARLY CONTRIBUTİONS, AND WORKS

Abstract: Batman province, although newly established as a city, is one of the oldest settlements in the region. In this region, the centers of trade, culture, and education are known as Diyarbakır, Hasankeyf, Silvan (Meyya Farqin), Mêrdîn, and Siirt provinces. Throughout history, this area has come under the dominion of Romans, Persians, Umayyads, Abbasids, Ayyubids, Marwanids, Artuklids, and finally the Ottoman Empire. However, despite being under Ottoman rule as a region, it was controlled by Kurdish emirates and remained independent in internal affairs. The region was home to significant emirates such as the Botan Beylik, Rojki Beylik in Bitlis, Şirvan Beylik, Hizan Beylik, Hazzo Beylik (Kozluk), and Baykan Beylik. With the emergence of Islam, Kurds living in the Cizre region and later in other areas embraced Islam. Along with the rapid spread of Islam, medreses also spread rapidly in the Eastern and Southeastern Anatolia regions. Over time, they developed their own curriculum and educational system. These medreses produced thousands of competent scholars in disciplines such as Arabic language, jurisprudence, exegesis, and hadith. Molla Emin Botikî al-Batmânî is one of those who received education in these medreses, authored many works, and continues to contribute to literature. In this study, an attempt has been made to introduce the life, scholarly contributions, and works of Molla Emin Botikî al-Batmânî, who is not widely known in the academic world.

Keywords: Molla Emin Botikî, Batman province, Medreses, Arabic Language.

MUHAMMED B. CUM'A EL-HASKEFÎ'NİN HADİS VE SÜNNET ANLAYIŞI

Taner KARASU*

*Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Temel İslam Bilimleri

e-posta: tanerhoca@hotmail.com

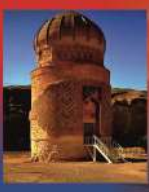
Özet: Kozluk ve Hasankeyf gibi köklü geçmişlere sahip ilçeleri olan Batman ve civarı Hz. Ömer r.a. döneminde Müslümanlar tarafından fethedilmiştir. Günümüzde kültür ve tarih açısından en önemli ilçelerinden biri olan Hasankeyf, tarihi süreçte pek çok alimin doğduğu ve yetiştiği bir ilçe olma özelliğini taşımaktadır. Hicri 9. Asırda Hasankeyf'te yaşamış önemli alimlerden biri de Muhammed b. Cum'a el-Haskefi'dir. Tarih ve Tabakât eserlerinde kendisinden övgüyle bahsedilen bu alimin doğum ve ölümüne dair kaynaklarda herhangi bilgiye rastlamadığımızı ifade etmek isteriz. Ancak tespit edebildiğimiz kadarıyla gerisinde bıraktığı tek eseri olan *Tiryâki'l-efâ'î fi'r-red âle'l-hâric el-Bikkâ'î* adlı eserin yazım tarihi 874 yılı olarak belirtilmiştir. Bu tarih dikkate alındığında onun hicri 874 yılından sonra vefat ettiği söylemek mümkündür. Yaşadığı çağın Hasankeyf yöresindeki hadis ve sünnet anlayışının anlaşılmasına katkı sağlayan mezkur eserin konusu Havaric fırkasına mensup biri olarak nitelediği Bikkâ'î adlı şahsın meşhur sufi İbnü'l-Farız'a(ö. 632/1235) yönelttiği tenkitlerin İslami deliller ile çürütülmesidir. Onun bu te'lifinde Bikkâ'î'ye yönelttiği tenkitlerde kullandığı deliller Kur'ân ayetleri, hadisler ve alimlerin görüşlerinden müteşekkildir. Doğal olarak eserinde kullandığı hadisler bizlere onun hadis ve sünnet anlayışını anlama ve bilim dünyasıyla paylaşma imkânı vermektedir. Biz de tebliğ konumuza uygun olacak şekilde söz konusu eserinden hareketle öncelikle Muhammed b. Cum'a el-Haskefi'nin hadis usûlüne dair görüşlerini tespit ettik. Daha sonra kullandığı hadislerin türlerini (kaynağına göre, tabakalardaki ravi sayısına göre ve Sahih oluşlarına) belirttik. Müteakiben hadisleri yorumlamada benimsediği yöntemler (mecâz, hakikat, makâsîd) ortaya çıkardık.

Anahtar Kelimeler: El-Haskefi, Hadis, Sünnet, Batman

MUHAMMAD B. JUM'A AL-HASKAFÎ'S UNDERSTANDING OF HADİTH AND SUNNAH

Abstrac: Batman and its neighbourhood, which has districts with deep-rooted histories such as Kozluk and Hasankeyf, were conquered by Muslims during the reign of Hz. Ömer r.a. Hasankeyf, which is one of the most important districts in terms of culture and history today, is a district where many scholars were born and raised in the historical process. One of the important scholars who lived in Hasankeyf in the 9th century Hijri is Muhammad b. Jum'a al-Haskafi. We would like to state that we have not come across any information about the birth and death of this scholar, who is mentioned with praise in the works of History and Tabakât. However, as far as we have been able to determine, the only work he left behind, *Tiryâki al-efâ'î fi'r-red âla al-hâric al-Bikkâ'î*, is dated 874. Considering this date, it is possible to say that he died after 874 AH. Considering this date, it is possible to say that he died after 874 AH. The subject of the aforementioned work, which contributes to the understanding of the understanding of hadith and sunnah in the Hasankeyf region of his time, is the refutation of the criticisms of the famous Sufi Ibn al-Fariz (d. 632/1235) by a person named Bikkâ'î, whom he described as a member of the Hawaric sect, with Islamic evidence. The evidences he used in his criticisms against Bikkâ'î in this work consist of Qur'anic verses, hadiths and the opinions of scholars. Naturally, the hadiths he uses in his work give us the opportunity to understand his understanding of hadith and sunnah and share it with the world of science. In accordance with the subject of our paper, we firstly determined Muhammad b. Jum'a al-Haskafi's views on the method of hadith based on his work in question. Then we specified the types of hadiths he used (according to their source, according to the number of narrators in the strata and their Sahih). Then we revealed the methods he adopted in interpreting the hadiths (al-majâz, truth, maqâşid).

Keywords: Al-Haskafi, Hadith, Sunnah, Batman

BATMAN OKUR-YAZAR DURUMUNA BİR ÖRNEK: BEŞİRİ İLÇESİ

Vahit YILMAZ *

Canan SARIYAR SEZAN **

*Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Bölümü e-posta: vahityilmaz72@gmail.com

**Dr. Öğr. Üyesi, Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Pazarlama ve Reklamcılık Bölümü
e-posta: canan.sezan@batman.edu.tr

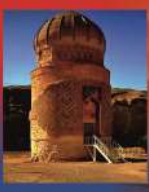
Özet: Eğitim ve okur-yazarlık durumu, bir toplumun gelişiminde ve ilerlemesinde temel öneme sahip faktörlerdir. İyi bir eğitim sistemi, bireylerin potansiyellerini keşfetmelerine, bilgi ve becerilerini geliştirmelerine ve toplumsal yaşama katkıda bulunmalarına imkân sunmuştur. Toplumsal, bilimsel ve ekonomik nedenler, eğitimi hızlı gelişen ve değişen koşulların bir parçası haline getirmiştir. Bu durum ülkelerin gelişmesinin nüfusuna verdiği eğitim düzeyi ve bireye kazandırılan mesleki bilgi ve beceriler ile doğru orantılı olduğunu göstermiştir. Bu çalışmada okuma ve yazması olmayan 6 yaş ve üstündekilerin nüfus miktarı Türkiye ortalamasının altında olan Beşiri İlçesi'nin (Batman) öğrenim vaziyeti ele alınmıştır. İncelemede 2022 senesi TÜİK bilgileri temel alınmıştır. Çalışma esnasında toplanan tüm bilgiler Batman ile Türkiye geneli mukayese edilerek açıklayıcı hale dönüştürülmüştür. Türkiye'nin tamamında okuma yazması olmayanların miktarı %2,38, Batman'ın tamamında %4,24, Beşiri'de ise % 4,37'dir. Beşiri ilçe genelinde 6 yaş ve üzeri nüfusta erkeklerin %1,2'si, okuryazar değilken, bu miktar kadınlarda %8,2'dir. Çalışma sahasındaki artan yaş kategorilerine bakıldığında okuma yazması olanların miktarı düşmekte, okuma yazması olmayanların miktarı yükselmektedir. Örnek olarak 30-34 yaş kategorisinde okuma yazması olmayanların oranı %52, 60-64 çağ gurubunda ise %84'e çıkmaktadır. Ayrıca, kadınların tüm çağlardaki kategorilerde okuma yazması olmayan nüfus oranı erkeklerden fazla olduğunu ortaya koymuştur. Bahsedilen eğitim seviyesinde cinsiyetler arasında tutarlı ve muvazin bir ölçüm, sıhhatli ve bayındır bir nüfus popülasyonunu göstermektedir. Çalışma alanında bulunan cinsiyetler arasındaki öğrenim durumu sürekli erkek nüfusu faydasına olmaktadır. Bu hususta gösteriyor ki cinsiyetler arasında "fırsat eşitliği" kavramının istenilen düzeyde yerleşmediğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Beşiri, Eğitim, Erkek- Kadın, Okur- Yazar

AN EXAMPLE OF BATMAN LITERACY SITUATION: BEŞİRİ DISTRICT

Abstract: Education and literacy are essential factors in the course and progress of a society. A good education system has enabled them to discover their potential, develop their knowledge and skills and contribute to society. Social, biological and economic reasons have led to people completing their education quickly and becoming part of society. This situation has been confirmed by the developments in their country, the level of education and the skills, knowledge and abilities acquired by the individual. The educational status of Beşiri (Batman) district, whose illiteracy rate in the population aged 6 and above is lower than that of Türkiye. The research is based on TURKSTAT data for the year 2022. All data obtained in the research is still relevant for Batman province and Türkiye in general. While the illiteracy rate in Türkiye is 2.38%, it is 4.24% in Batman province and 4.37% in Beşiri district. While 1.2% of the population aged 6 and over in the district of Beşiri are illiterate, this rate is 8.2% for women. As the age range increases, the proportion of illiterate people in the study area decreases, while the proportion of illiterate people increases. For example, while the illiteracy rate in the 30-34 age group is 52%, it is a healthy 84% in the 60-64 age group. It can also be seen that the illiteracy rate of the female population is higher than that of the male population in all age groups. A broad and even distribution between the sexes in terms of the level of education mentioned is a sign of a healthy and developed lifespan. The level of education indicated in the study is always found among men, and this situation shows that the "equality of opportunity" between the sexes is not at the desired level.

Keywords: Beşiri, Education, Literacy-Writer, Male-Female

BATMAN İLİNİN DEMOGRAFİK DİNAMİKLERİ: 2010-2023 YILLARI ARASINDAKİ DOĞUM, ÖLÜM, EVLENME VE BOŞANMA İSTATİSTİKLERİNİN TOPLUMSAL VE KÜLTÜREL ETKİLERİ

Ramazan TURGUT*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Mardin Artuklu Üniversitesi, Yaşayan Diller Enstitüsü, Kürt Dili ve Kültürü ABD
teacherratur@gmail.com

Özet: Batman, Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan bir ilidir. Bugünkü Batman'ın çekirdeğini oluşturduğu kabul edilen İluh Köyü, 1937 yılında bucak, 1940 yılında ilk petrol yatağının bulunmasıyla hızlı bir göç alma süreciyle 1955 yılında ilçe ve 1990 yılında il statüsünü kazanmıştır. Batman ilinin 2010-2023 yılları arasındaki doğum, ölüm, evlenme ve boşanma istatistikleri, bölgenin demografik yapısı ve toplumsal dinamikleri hakkında önemli bilgiler sunar. Bu araştırma, Batman ilindeki bu istatistikleri incelemeyi ve bölgenin toplumsal ve kültürel yapısı üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Batman'da doğum oranlarının yüksek olması, genç nüfusun ve geniş aile yapısının bir göstergesidir. Araştırmada, doğum oranlarının nedenleri, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişim, ekonomik durum ve aile planlaması gibi faktörler incelenecektir. Batman'da ölüm oranları, sağlık hizmetlerine erişim ve genel yaşam koşullarına bağlı olarak incelenir. 2019 yılında bütün dünyayı saran Covid19 pandemi sürecindeki ölüm oranlarındaki artış incelenecektir. Ayrıca, bebek ve çocuk ölümlerinin oranları da bölgenin sağlık altyapısı ve refahı hakkında bilgi verecektir.

Batman'da evlenme oranları, bölgenin geleneksel aile yapısını ve toplumsal normlarını yansıtır. Batman'da evlenme istatistikleri, ilin geleneksel ve kültürel değerlerini yansıtacak şekilde düzenli olarak yüksek seviyelerde kalmıştır. Genç yaşta evlenmeler ve akraba evliliklerinin yaygın olması, bölgenin toplumsal yapısının önemli bir parçasıdır. Bu çalışma ile evlenme oranlarındaki değişikliklerin nedenleri, toplumsal normlar, ekonomik koşullar ve eğitim düzeyi gibi faktörler incelenecektir. Boşanma oranları, Batman ilinde genel olarak düşük olsa da, son yıllarda artış gözlemlenmiştir. Bunun nedenleri arasında, geleneksel aile yapısının güçlü olması, toplumsal baskılar ve boşanma süreçlerinin zorluğu yer alabilir. Bu araştırmada, boşanma oranlarındaki artışın nedenleri ve sonuçları incelenecek, aile yapısındaki değişimler ve bu değişimlerin toplumsal etkileri tartışılacaktır.

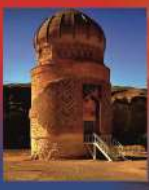
Bu araştırma, Batman ilinin doğum, ölüm, evlenme ve boşanma istatistiklerini bir bütün olarak ele alarak bölgedeki demografik ve toplumsal dinamikleri analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu istatistiklerin eğitim, sağlık, ekonomi ve sosyal hizmetler gibi alanlardaki etkileri de tartışılarak, ilin toplumsal yapısı, gelecekteki gelişim potansiyeli ve bölgenin sürdürülebilir kalkınması için öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nüfus, Doğum, Ölüm, Evlenme, Boşanma

DEMOGRAPHIC DYNAMICS OF BATMAN PROVINCE: SOCIAL AND CULTURAL EFFECTS OF BIRTH, DEATH, MARRIAGE AND DIVORCE STATISTICS BETWEEN 2010-2023

Abstract: Batman is a province located in the Southeastern Anatolia Region of Turkey. The village of İluh, considered the core of present-day Batman, became a district in 1937 and experienced rapid immigration after the discovery of its first oil field in 1940, becoming a district in 1955 and a province in 1990. The birth, death, marriage, and divorce statistics from 2010 to 2023 provide important information about the demographic structure and social dynamics of the region. This research aims to examine these statistics in Batman Province and assess their impact on the region's social and cultural structure.

High birth rates in Batman indicate a young population and a prevalent extended family structure. The research will explore the reasons behind birth rates, including access to education and health services, economic conditions, and family planning. Death rates in Batman will be examined concerning access to health services and general living

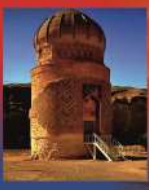
Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

conditions. The increase in death rates during the Covid-19 pandemic in 2019 will also be studied, along with infant and child mortality rates to provide insights into the region's health infrastructure and welfare.

Marriage rates in Batman reflect the region's traditional family structure and social norms, remaining consistently high, reflecting the province's traditional and cultural values. Common practices such as early-age and consanguineous marriages are significant aspects of the region's social structure. This study will investigate the reasons behind changes in marriage rates, considering social norms, economic conditions, and education levels. Although divorce rates in Batman are generally low, recent years have seen an increase. Low divorce rates are due to the strength of traditional family structures, social pressures, and the difficulties associated with the divorce process. This research will explore the causes and consequences of the rise in divorce rates, discussing changes in family structures and their social impacts. This research aims to analyze the demographic and social dynamics in Batman Province by examining birth, death, marriage, and divorce statistics comprehensively. The impact of these statistics on education, health, economy, and social services will be discussed, offering suggestions for the sustainable development and future growth potential of the region.

Keywords: Batman, Population, Birth, Death, Marriage, Divorce

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

BATMAN ER RIZK CAMİİ'NİN GÖSTERGEBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ

Zeynep KURTCU*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim-iş Eğitimi ABD
e-posta: zynp.zk21@gmail.com

ÖZET

Bazen gördüğümüz şeyler farklı anlamlar barındırabilir. Gördüğümüz şeyin ardında bambaşka bir anlam çıkabilir. Sanatçı anlatmak istediği şeyi açık açık anlatmayıp bunu simgelerle, sembollerle verebilir. Bu sebepten dolayı eser yorumlama büyük önem kazanır. Tam da burada göstergebilim devreye girer. Gösterge bilim görüneni yorumlama becerisini ele alan bir bilim dalıdır. Göstergebilim bir sanat eserinin, bir mimari yapının, hatta bazen bir coğrafyanın bir metin gibi okunarak analiz edilmesini sağlar. Bu çalışmada Batman şehrinde bulunan Eyyubi Dönemi eserlerinden Er Rızk Camii'nin çözümlemesini yapmak amaçlanmaktadır. Araştırmada kullanılacak yöntem Göstergebilimsel Analiz yöntemidir.

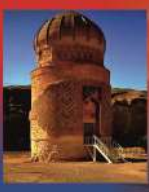
Anahtar Kelimeler: Göstergebilim, Batman, Er Rızk Camii, Eyyübiler, Kültür

ABSTRACT

SEMIOTIC ANALYSIS OF BATMAN ER RIZK MOSQUE

Sometimes what we see can have different meanings. There may be a completely different meaning behind what we see. The artist may not explain what he wants to express explicitly, but may do so with symbols and icons. For this reason, the interpretation of the work gains great importance. This is where semiotics comes in. Semiotics is a science that deals with the ability to interpret the visible. Semiotics allows a work of art, an architectural structure, sometimes even a geography to be analyzed by reading it like a text. This study aims to analyze the Er Rızk Mosque, one of the works of the Ayyubid Period in the city of Batman. The method to be used in the research is Semiotic Analysis.

Keywords: Semiotics, Batman, Er Rızk Mosque, Ayyubids, Culture

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

BATMAN ZEYNEL BEY TÜRBESİ' NİN GÖSTERGEBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ

Rıdvan ÇELİK*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim-iş Eğitimi ABD
e-posta: ridvancelik134@gmail.com

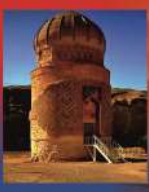
Özet: Bazen bir eserde gösterilen bir simge aslında birçok anlam barındırabilir. Bunu algılayabilmek için eserin yapıldığı coğrafyayı, o coğrafyadaki inançları (Mitleri) ve yaşam biçimini bilmek gerekir. Göstergebilim; sanatçının izleyiciye sunduğu eserdeki sembollerin ne ifade ettiğini çözümleme becerisini ele alan bir bilim dalıdır. Sanat toplumdan ve yaşantıdan kopuk değildir. Tamamen yaşamla bağlantılıdır. Bir sanatçı yaptığı eserlerinde veya mimari yapılarda yaşam biçiminden, toplumundan, coğrafyasından bilgiler sunar bizlere. Eski medeniyetler de eserlerinde bunu yapmış, toplumu yaşam biçimiyle eserlerine aktarmıştır. Eserlerinde ait olduğu toplumdaki yaşamın kesitlerini aktarırken bir çok mitem ve simgeden yararlanmıştır. Bu bağlamda bu çalışmada Batman şehrinde bulunan Zeynel Bey Türbesi'nin Analizini yapmak amaçlanmaktadır. Araştırmada kullanılacak yöntem Göstergebilimsel Analiz yöntemidir. Bu araştırmayla mimari eserlerin analizi toplumları geçmiş ve kültür ile ilgili bilgilendirilmesine katkı sağlanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göstergebilim, Batman, Zeynel Bey Türbesi, Akkoyunlular, Kültür

SEMIOTIC ANALYSIS OF BATMAN ZEYNEL BEY TOMB

Abstract: Sometimes a symbol shown in a work can actually have many meanings. In order to perceive this, it is necessary to know the geography where the work was made, the beliefs (myths) and the way of life in that geography. Semiotics is a branch of science that deals with the artist's ability to analyze what the symbols in the work presented to the audience express. Art is not detached from society and life. It is completely connected to life. An artist presents us information from his lifestyle, society and geography in his works or architectural structures. Ancient civilizations also did this in their works and transferred the society to their works with the way of life. In their works, they utilized many myths and symbols while conveying sections of life in the society they belong to. In this context, this study aims to analyze Zeynel Bey Tomb in Batman. The method to be used in the research is Semiotic Analysis. With this research, the analysis of architectural works will try to contribute to informing societies about the past and culture.

Keywords: Semiotics, Batman, Zeynel Bey Tomb, Akkoyunlu, Culture

DİSİPLİNLER ARASI BİLGİ YAPRAKLARI İLE AHMET GÜNEŞTEKİN-ZEUS'UN KUĞU MASKESİ ADLI ESERİN ANALİZİ

Mahabat ESER *

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim-iş Eğitimi ABD
e-posta: mahabat.eser@gmail.com

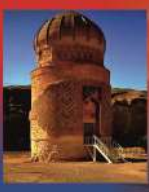
Özet: Sanat, insanlık tarihi kadar eski ve köklü bir geçmişe sahip önemli bir olgudur. Kullanım amacı günümüze dek dönemden, sanatçıdan, kültürden etkilenecek farklılıklar göstermiştir. Doğru bir biçimde eser incelemesi yapmak için izlenecek belli başlı adımlar bulunmakla beraber eser incelemesi sistematik bir biçimde gerçekleştirilen eylemlerdir. Sanatı anlamak, eseri analiz edebilmek bireylere sanatçıyı, yaşadığı tarihi, estetik bakış açısını, kullandığı teknik ve üslupları anlamada kazanımlar sağlayacaktır. Bu bağlamda günümüzde kullanılabilecek pek çok analiz yöntemi bulunmaktadır. Bunlardan biri Çok Alanlı Sanat Eğitiminde eser analizi yapmak amacıyla kullanılan Disiplinler Arası Çalışma yapraklarıdır. Bahsi edilen disiplinler sanat tarihi, sanat eleştirisi, estetik ve uygulamadır. Her disiplinin kazanım amaçları farklılık göstermekle beraber çalışma yapraklarındaki sorular da bu kazanımlar doğrultusunda farklıdır. Bu araştırmada bahsi edilen çalışma yaprakları ile Ahmet Güneştekin imzalı Zeus' un Kuğu Maskesi adlı eserin analizini yapmak amaçlanmaktadır. Yazın içerisinde verilen bilgilere Literatür taraması yoluyla ulaşılmış olup eser analizinde kullanılan yöntem Disiplinler Arası Çalışma Yaprakları ile Eser Analizi yöntemidir. Çalışmanın eser analizi yaparken kullanılabilecek yöntemler adına örnek teşkil etmesi ve eğitimde kullanılabilirliğini göstermesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Disiplinler Arası Sanat, Sanat Eleştirisi, Ahmet Güneştekin, Zeus' un Kuğu Maskesi, Sanat

ANALYSIS OF AHMET SUNTEKİN-ZEUS' SWAN MASK WITH INTERDISCIPLINARY KNOWLEDGE SHEETS

Abstract: Art is an important phenomenon with a history as old and deep-rooted as human history. Its purpose of use has varied until today, influenced by the period, artist and culture. Although there are certain steps to be followed in order to analyze artworks correctly, artwork analysis is a systematic action. Understanding art and being able to analyze the work will provide individuals with gains in understanding the artist, the history he lived in, his aesthetic point of view, the techniques and styles he used. In this context, there are many methods of analysis that can be used today. One of these is the Interdisciplinary Worksheets used to analyze works in Multi-Disciplinary Art Education. The disciplines mentioned are art history, art criticism, aesthetics and practice. While the objectives of each discipline differ, the questions in the worksheets are also different in line with these objectives. In this research, it is aimed to analyze the work titled Zeus' Swan Mask by Ahmet Güneştekin with the mentioned worksheets. The information given in the literature was accessed through a literature review and the method used in the analysis of the work is the Interdisciplinary Works Analysis with Worksheets method. It is aimed that the study will set an example for the methods that can be used while analyzing the work and show its usability in education.

Keywords: Interdisciplinary Art, Art Criticism, Ahmet Güneştekin, Zeus' Swan Mask, Art

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

AHMET GÜNEŞTEKİN'İN TANRILARDAN ATEŞ ÇALAN PROMETHEUS İSİMLİ ESERİNİN GÖSTERGEBİLİMSEL ANALİZİ

Hakan ATMACA*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim-iş Eğitimi ABD

e-posta: hakanatmaca2521@gmail.com

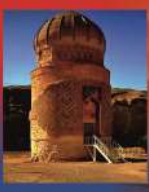
Özet:Bu araştırmadaki amaç günümüz sanatçılarından Ahmet Güneştekin'in "Tanrılardan Ateş Çalan Prometheus" isimli eserinin göstergebilimsel analizini yapmaktır. Duyguların dışavurumu şeklinde tanımlanan sanat, ister bir edebi ürünün satır aralarında, ister bir müzik parçasının nağmelerinde ister bir resmin içindeki simgelerden birinde kendisini bir takım kodlarla gizler. Bu kodların çeşitli kuramlarla çözümlenmesi o sanat eserinin şifrelerinin anlaşılmasını sağlar. Ayrıca bu çözümleme diğer disiplinlerin çalışma alanlarına katkılar sunarken yeni pencereler de açılmasına olanak sağlar. Modern dünyanın ve çağdaş insanın karmaşık evrenini çözümlemede ön plana çıkan ve her geçen gün daha da önem kazanan kavramlardan biri olan göstergebilim, görsel sanatların imlediği değerleri çözümlemek açısından son derece önem arz etmektedir. Bu çalışmada günümüz çağdaş resim sanatının dünyadaki ve ülkemizdeki önemli temsilcilerinden biri olan Ahmet Güneştekin'in mitik bir öyküyü anlatan *Tanrılardan Ateş Çalan Prometheus* adlı eseri göstergebilimsel çözümleme yöntemi ile analiz edilecektir. Nitel araştırma yöntemlerinden literatür tarama yönteminin kullanılacağı çalışmada görsel kültür açısından önem arz eden öğeler tespit edilip literatür açısından önemi değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Görsel Kültür, Göstergebilim, Çağdaş Sanat, Optik Sanat, Ahmet Güneştekin, Prometheus.

AHMET GÜNEŞTEKİN'S PROMETHEUS STEALING FIRE FROM THE GODS SEMIOMICAL ANALYSIS OF HIS WORK NAMED

Abstract: The aim of this research is to make a semiotic analysis of the work titled "Prometheus Stealing Fire from the Gods" by Ahmet Güneştekin, one of today's artists. Art, defined as the expression of emotions, hides itself with a number of codes, whether in the lines of a literary work, in the melodies of a musical piece, or in one of the symbols in a painting. Analyzing these codes with various theories enables the understanding of the codes of that work of art. In addition, this analysis contributes to the fields of study of other disciplines and allows opening new windows. Semiotics, which is one of the concepts that comes to the fore and becomes more important day by day in analyzing the complex universe of the modern world and contemporary people, is extremely important in terms of analyzing the values implied by visual arts. In this study, the work of Ahmet Güneştekin, one of the important representatives of today's contemporary painting in the world and in our country, titled Prometheus, Stealing Fire from the Gods, which tells a mythical story, will be analyzed with the semiotic analysis method. In the study, in which the literature review method, one of the qualitative research methods, will be used, elements that are important in terms of visual culture will be identified and their importance in terms of literature will be evaluated.

Key Words: Culture, Visual Culture, Semiotics, Contemporary Art, Optical Art, Ahmet Güneştekin, Prometheus.

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

BATMAN MÜZESİ: TANRI BES HEYKELİ'NİN GÖSTERGEBİLİMSEL ANALİZİ

Merve DAYIOĞLU*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim-iş Eğitimi ABD
e-posta: dayioglumerve8@gmail.com

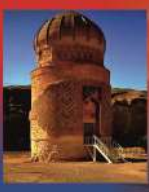
Özet: Sanatın günümüze kadar olan sürecini ilk duvar resimlerinden kiliseyedek olan dönemdeki sanatçıların sanat akımlarını meydana getirmesi, oluşturdukları sanat akımına yön verip kendilerini geliştirmesi, deneme yanılma yöntemi ile yenilikler katması, sanata yeni soluklar, yeni kavramlar, olgular, duygular yüklemesi günümüze kadar gelmiştir. Sanatçıların geçmişte ve hala yaptıkları eserlerdeki anlamlar, oluşturmak istedikleri görseller, izleyiciye olan duygu durum yansımaları olağandır. İyi bir eser analizi yapmak, gördüğümüz eserleri anlamak, sanatçının hayatını bilmek, yaşadığı dönemi ve kültürü özümsemek önemli değerler arasındadır. Biz izleyiciler bu bilgileri ve görselleri anlamlandırarak gerekli yerlerde kullanır ve analizini gerçekleştirmiş oluruz. Bu bağlamda çalışmanın amacı, Batman müzesinde sergilenen Tanrı Bes heykel' nin analizini yapmaktır. Çalışmadaki bilgilere literatür taraması yoluyla ulaşılmış olup kullanılan yöntem göstergebilimsel analiz yöntemidir. Bu sayede göstergebilimsel analiz yöntemini kullanarak eserleri anlamlandırmanın faydalarına dikkat çekilecektir.

Anahtar Kelimeler: Batman müzesi, Tanrı Bes Heykeli, Göstergebilim, Görsel Kültür, Kültür.

BATMAN MUSEUM SEMIOTIC ANALYSIS OF GOD BES STATUE

Abstract: The process of art up to the present day, from the first wall paintings to the church, artists in the period from the first wall paintings to the church to create art movements, to give direction to the art movement they created, to develop themselves, to add innovations by trial and error, to add new breaths, new concepts, phenomena, emotions to art has come to the present day. It is usual for artists to reflect the meanings in the works they have done in the past and still do, the visuals they want to create, the emotional state of the audience. It is among the important values to analyze a good work, to understand the works we see, to know the life of the artist, to assimilate the period and culture he lived in. We, the viewers, make sense of this information and visuals, use them where necessary and analyze them. In this context, the aim of the study is to analyze the God Bes sculpture exhibited in Batman Museum. The information in the study was accessed through literature review and the method used is semiotic analysis method. In this way, attention will be drawn to the benefits of making sense of the works by using the semiotic analysis method.

Keywords: Batman Museum, God Bes Statue, Semiotics, Visual Culture, Culture.

Kültür, Şehir ve Gelişme

**2. ULUSLARARASI BATMAN
SEMPOZYUMU-2024**

BATMAN MÜZESİ OYUN TAŞLARI ADLI ESERİN GÖSTERGEBİLİMSEL BAĞLAMDA ANALİZİ

Lütfiye ÇİÇEK*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim-iş Eğitimi ABD
e-posta: sumeyragry@gmail.com

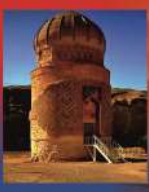
Özet: Sanat çok eski bir geçmişe sahip, toplumların kültürel değerlerini yansıttıkları önemli bir olgudur. Sanatın kullanılma amaçları dönemden döneme ve sanatçıdan sanatçıya farklılıklar gösterebilmektedir. Günümüzde müzeler aracılığıyla geçmiş dönemlere ait kültürel değerlere çıkarılan eserler vasıtasıyla ulaşılabilmektedir. Bu eserlerin analizini yapmak, toplumların günlük yaşayışları, değerleri, inançları hakkında bizlere bilgi vermesi bakımından önemlidir. Bu bağlamda çalışmanın amacı Batman müzesinde sergilenen ‘‘ Oyun Taşları’’ adlı eserinin semiyotik (göstergebilimsel) analizini yapmaktır. Bu çalışmada bilgiler literatür taraması yoluyla toplanmış olup kullanılan yöntem göstergebilimsel analiz yöntemidir. Bu sayede göstergebilimsel analiz yöntemiyle eser analizi yapmanın faydalarına dikkat çekilecektir.

Anahtar Kelimeler: Batman Müzesi, Oyun Taşları Eseri, Göstergebilim, Görsel Kültür, Kültür.

ANALYSIS OF THE WORK NAMED BATMAN MUSEUM GAME STONES IN A SEMIOTIC CONTEXT

Abstract: Art is an important phenomenon that has a very long history and reflects the cultural values of societies. The purposes of using art may vary from period to period and from artist to artist. Today, through museums, cultural values of past periods can be accessed through artifacts. Analyzing these artifacts is important in terms of giving us information about the daily lives, values and beliefs of societies. In this context, the aim of this study is to analyze the " To make a semiotic (semiotic) analysis of his work ‘‘Oyun Taşları’’. In this study, information was collected through literature review and the method used is semiotic analysis. In this way, attention will be drawn to the benefits of analyzing works with semiotic analysis method.

Keywords: Batman Museum, Game Stones Artifact, Semiotics, Visual Culture, Culture.

Kültür, Şehir ve Gelişme

**2. ULUSLARARASI BATMAN
SEMPOZYUMU-2024**

BATMAN-BEŞİRİ: MOR KIRYAKUS MANASTIRI' NIN ROLAND BARTHES'İN GÖSTERGEBİLİMSEL YAKLAŞIMI İLE ANALİZİ

Gülşin IŞIKTAŞ*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim-iş Eğitimi ABD
e-posta: isiktasgulsin@gmail.com

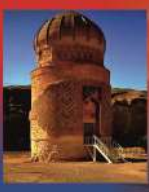
Özet: Sanat, insanlık tarihi kadar eski ve köklü bir geçmişe sahip önemli bir olgudur. Kullanım amacı günümüze dek dönemden, sanatçıdan, kültürden etkilenecek farklılıklar göstermiştir. Bu farklılıklar ile sanat zamanla kitlelere hitap etmeye, onlara mesajlar vermeye veya eleştiriler yapmaya yönelik kullanılmıştır. Bu mesajları anlamak, eserin alt metinlerini inceleyebilmek için kullanılan pek çok yöntem bulunmaktadır. Bunlardan biri Göstergebilim' dir. Göstergebilim' de hedeflenen, göstergelerin anlamlandırılması, sanatı, mimari yapıları ve eserleri incelemek, altındaki mesajları anlayabilmek, verilen mesajı çözümleyebilmektir. Bu bağlamda bu çalışmada Batman ilinin Beşeri ilçesine bağlı Ayrancı Köyü' nde bulunan Mor Kiryakus Manastırı' nın Roland Barthes' in Göstergebilim yaklaşımı ile analizini yapmak amaçlanmaktadır. Çalışma içeriğinde Roland Barthes' in Göstergebilim yaklaşımına dair yapmış olduğu tanımlamalara, Görsel kültür ve Kültür kavramlarına yer verilecektir. Aynı zamanda Batman ilinin medeniyetler beşiği olmasından kültürümüzdeki yeri ve önemine ve çalışmanın ana konusu olan Mor Kiryakus Manastırı' nın tarihine dair bilgilere de yine çalışma içerisinde yer verilecektir. Bu araştırmada kullanılan yöntem Göstergebilimsel analiz yöntemidir. Toplanan veriler sonucunda Mor Kiryakus Manastırı içerisinde seçilen göstergelerin analizi yapılacaktır. Bu sayede Gösterge bilimin mimari yapıları incelerken sağladığı faydalara dikkat çekilecektir.

Anahtar Kelimeler: Göstergebilim, Batman, Roland Barthes, Mor Kiryakus Manastırı, Kültür, Görsel Kültür

BATMAN-BESIRI: ANALYSIS OF THE MONASTERY OF PURPLE KIRYAKUS WITH ROLAND BARTHES' SEMIOTIC APPROACH

Abstract: Art is an important phenomenon with a history as old and deep-rooted as human history. Its purpose of use has varied until today, influenced by the period, artist, and culture. With these differences, art has been used over time to appeal to the masses, to give them messages or to criticize them. There are many methods used to understand these messages and to analyze the subtexts of the work. One of these is Semiotics. The aim of Semiotics is to make sense of the signs, to examine art, architectural structures, and artifacts, to understand the messages underneath, to assimilate the message given. In this context, this study aims to analyze the Mor Kiryakus Monastery in Ayrancı Village of Beşeri district of Batman province with Roland Barthes' Semiotics approach. In the content of the study, Roland Barthes' definitions of Semiotics approach, Visual culture and Culture concepts will be included. At the same time, information about the place and importance of Batman province in our culture as the cradle of civilizations and the history of the Mor Kiryakus Monastery, which is the main subject of the study, will also be included in the study. The method used in this research is Semiotic analysis. As a result of the data collected, the indicators selected from the Mor Kiryakus Monastery will be analyzed. In this way, attention will be drawn to the benefits of Semiotics when analyzing architectural structures.

Keywords: Semiotics, Batman, Roland Barthes, Mor Kiryakus Monastery, Culture, Visual Culture

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

BATMAN'IN TÜRKİYE KÜTÜPHANELERİNDEKİ KÜLTÜR ENVANTERİ

Recep DİKİCİ*

*Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
e-posta: rdikici46@gmail.com

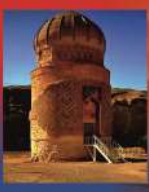
Özet: Tarihteki en önemli ilim ve kültür merkezlerinden biri de, Batman ilidir. Bu bölgedeki mevcut ilim merkezleri ile bilim adamları, bu gerçeği açıkça göstermektedir. Bu yüzden Türkiye Halk ve İhtisas Kütüphanelerindeki çeşitli sahalarda kaleme alınmış ve basılmış eserleri topluca sunmak, bilim dünyası için son derece faydalı olacaktır. Böylece Batman kültür tarihi ile ilgili ciddi bir boşluk doldurulacak ve araştırmacılara bu hususta yön verilecektir. Maalesef böyle önemli bir konu, günümüze kadar hiç ele alınmamıştır. Nitekim “Bizim eserlerimiz, bizi tanıtan belgelerdir. Bunun için, bizden sonra eserlerimize bakınız.” meâlindeki beyit, bu mevzûnun ne derece büyük önem arz ettiğini göstermektedir. Bir milletin manevî kültür değerlerinin yekûnunu din, dil, tarih, sanat, edebiyat, örf ve âdetler ile düşünüş ve yaşayış tarzları meydana getirmektedir. Bu kültür değerleri, milletlerin hayatında önemli bir yer tutarlar. Milletler, bu tip kültür değerleri üzerinde hassasiyetle dururlar ve bunları mümkün mertebe zedelemekten ve hatta geliştirerek kendinden sonraki nesillere devrederler. Batman kültür envanterini de gün yüzüne çıkarmak, şanlı milletimizin bu azîz değerlerine katkıda bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Batman, Kütüphane, Kültür, Eserler, Envanter.

CULTURAL INVENTORY OF BATMAN IN THE LIBRARIES IN TÜRKİYE

Abstract: One of the most important cultural and science center in history is Batman province. Science centers present in this region and scholars shows this truth up. Therefore, submitting manuscript and printed works in various areas as a whole from Turkish Public and Specialized Libraries will be very useful for science world. Thus, a significant gap will be filled related with cultural history of Batman and researchers will be guided in this issue. Unfortunately such an important issue was never handled till today. Hence the verses “our works are documents which introduce us. Thus, look at our works after us.” demonstrates how important this issue is. The forms of thought and life, religion, language, history, art, literature, customs and traditions bring about the spiritual cultural values of a nation. These cultural values have an important place in the lives of nations. The nations stand sensitively on such cultural values and transfer them to the next generations, without harming them as much as possible. Revealing the cultural inventory of Batman is contributing our glorious nation’s precious values.

Keywords: Batman, Library, Culture, Works, Inventory.

KONYA YAZMA ESERLER BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ KÜTÜPHANESİNDEKİ BATMAN KOLEKSİYONUNA AİT YAZMA ESERLER: TASNİF VE KATALOGLAMA

Zafer ONUR*

***Öğr. Gör., Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu**

e-posta: zafer.onur@gibtu.edu.tr

Özet: 2006 yılında Batman'da şiddetli yağış sonucu İluh Deresi'nin taşmasıyla meydana gelen sel felaketinde, kent merkezindeki birçok mahalle sular altında kalırken, binlerce vatandaş ise mahsur kalmıştır. Bunun yanı sıra Batman'da meydana gelen sel felaketinde Dergâh Camii'ndeki el yazması Kur'an-ı Kerim ve kitaplar büyük hasar görmüştür. Dergâh Camii'nin fahri imamı Şeyh Seyyid Muhammed Maruf'un yaklaşık yarım asırdır biriktirdiği binlerce eserleri, aralarında birçok el yazma eserlerin de bulunduğu kitapların bir bölümünün tahrip olduğu ve yazılarının okunamaz hale gelmiştir. Sel afetinden sonra el yazmaların kurtarılması konusunda büyük çaba sarfeden Konya Yazma Eserler Bölge Müdürü Sayın Bekir Şahin bir ekip Batman'a göndererek çamur deryası içinde kalan Türkçe, Kürtçe, Farsça ve Arapça kitaplar ile Kur'an-ı Kerim ve onlarca el yazması kitabın kurtarılması için seferber oldu. Kurtarılan bazı yazma eserler mezkûr kütüphanede Batman Koleksiyonu ismi altında muhafaza altına alınarak dijital ortama aktarılmıştır. Bu Çalışmamızda, Konya Yazma Eserler Kütüphanesi tarafından kurtarılan kırk adet civarı yazma eserin tanıtımı amaçlanmaktadır. Farklı konulardaki yazmaların listesi verilirken ilgili yazma eserin konusu, nüshaların ilk ve son varakları, müellifi, telif ve istinsah tarihi gibi bilgiler sunulmuştur. Bu araştırmada ilgili alanda çalışacak kişilerin ele alınan eserlere kolay bir şekilde ulaşımının sağlanması için demirbaş numaralarına göre katalog ve tasnif yapılmıştır. Böyle bir çalışmanın İslâm bilim tarihinin ortaya çıkartılmasında katkısının olacağına inanmaktayız.

Anahtar Kelimeler: Yazma Eserler, Konya Yazma Eser Kütüphanesi, Batman Koleksiyon

MANUSCRIPT WORKS BELONGING TO THE BATMAN COLLECTION IN THE LIBRARY OF KONYA MANUSCRIPT WORKS REGIONAL DIRECTORATE: CLASSIFICATION AND CATALOGING

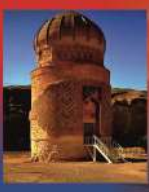
Abstract: In 2006, in the flood disaster that occurred in Batman when the Iluh Creek overflowed due to heavy rainfall, many neighborhoods in the city center were flooded and thousands of citizens were stranded. In addition, the manuscript Qurans and books in the Dergâh Mosque were badly damaged in the floods in Batman. The honorary imam of the Dergâh Mosque, Sheikh Muhammad Maruf, has accumulated thousands of works of art for nearly half a century, including many manuscripts, some of which have been destroyed and their writings have become illegible.

Konya Manuscripts Regional Director Mr. Bekir Şahin, who made great efforts to save the manuscripts after the flood disaster, sent a team to Batman and mobilized to save the Turkish, Kurdish, Persian and Arabic books, the Holy Qur'an and dozens of manuscripts in the mud. Some of the rescued manuscripts were preserved in the aforementioned library under the name of Batman Collection and digitized.

This study aims to introduce the forty or so manuscripts rescued by the Konya Manuscript Library. While the list of manuscripts on different subjects is given, information such as the subject of the relevant manuscript, the first and the last leaves of the copies, the author, the date of composition and the date of the manuscript is presented.

In this research, cataloging and classification were made according to the fixture numbers in order to provide easy access to the works discussed in the relevant field for those who will work in the relevant field. Such a catalog

Keywords: Manuscripts, Konya Manuscript Library, Batman Collection.

Kültür, Şehir ve Gelişme

**2. ULUSLARARASI BATMAN
SEMPOZYUMU-2024**

KENTİN TOPLUMSAL BELLEĞİNİN OLUŞTURULMASI BAĞLAMINDA BATMAN YEREL BASINININ BATMAN TOPLUMSAL BELLEĞİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Şaban ARSLAN*

*Öğr. Gör., Batman Üniversitesi, Kozluk Meslek Yüksekokulu, Çocuk Gelişimi Bölümü
saban.arslan@batman.edu.tr.

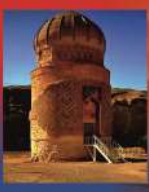
Özet: Bir kentin hafızası, o toplumun geçmişiyle bugünü arasında köprü kuran bir araç vazifesini görür. Söz konusu araç bir topluma özgü kültürel, sosyal, siyasal, ekonomik vb. değişmelerin, dönüşmelerin ve gelişmelerin sonraki kuşaklara aktarılmasını sağlar. Bu aktarımın nasıl ve hangi araçlarla gerçekleştirileceği kritik konulardan biridir. Bu noktada kitle iletişim araçları önemli rol oynamaktadır. Teknolojik gelişmelerin yoğun bir şekilde etkisini gösterdiği günümüz modern dünyasında söz konusu aktarılmayı sağlayan ve sağlayacak olan en önemli kitle iletişim araçlarından biri kuşkusuz yerel gazetelerdir. Bu çalışma, bir taraftan, tüm değişimlere rağmen bir kentin hafızasının nasıl oluşturulduğunu ve bunun sonraki nesillere aktarıldığını konu edinirken; diğer taraftan, özellikle bir kentin hafızasının okunabileceği veya referans alınabileceği önemli kaynaklarından olması bakımından yerel basının yeri ve önemine dikkat çekerek Batman'ın toplumsal hafızasına ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Değişim - Dönüşüm, Toplumsal Bellek, Kent, Yerel Medya, Batman.

THE EFFECT OF BATMAN LOCAL PRESS ON THE SOCIAL MEMORY OF BATMAN IN THE CONTEXT OF CREATING THE SOCIAL MEMORY OF THE CITY

Özet: It serves as a function that bridges the memory of a city and the society's past and present. The tool in question is cultural, social, political, economic, etc. specific to a society. It ensures that changes, transformations and developments are transferred to the next generations. How and with which tools this transfer will be carried out is one of the critical parts. At this point, mass media play an important role. In today's modern world, where technological developments are intense, local newspapers are one of the most important mass communication tools that enable the transfer of verbal content. While this study is about how the memory of a city remains despite all the changes in a country and how it is transferred to the next generations; It continues to shed light on the collective memory of Batman by drawing attention to the place and importance of the local press, especially as it is one of the important sources where the memory of a city can be read or referenced.

Keywords: Change - Transformation, Collective Memory, City, Local Media, Batman.

BATMAN'DA YEREL GAZETECİLİĞİN GELİŞİMİ

Mahmut TEKİK*

* Uzman Öğretmen, Batman İl Milli Eğitim Müdürlüğü/
e-posta: mahmuttekik@gmail.com

Özet: 1940'lı yıllarda petrolün bulunmasıyla kurulan, gelişen ve gittikçe büyümekte olan Batman şehri çok hızlı bir değişim ve dönüşüm geçirerek halen bu gelişimini sürdürmektedir. Yeni kurulmuş bir kent olması, çevresinden çok fazla göç alması vb. nedenlerden dolayı Batman şehri kuruluşunu ve gelişimini doğal bir şekilde gerçekleştirip tamamlayamamıştır. Yukarıda bahsettiğimiz nedenlerden dolayı Batman'da birçok şey eksik kalmış ve halen bu eksikliklerin sıkıntısı yaşanmaktadır. Ancak Batman'ın bu olumsuz durumuna karşılık Batman'da gazeteciliğin çoğu şehirde olmadığı kadar zengin ve yoğun olduğunu, Batman'ın bu hızlı değişim ve dönüşümünün gazeteciliği olumlu etkilediğini söyleyebiliriz. Çünkü Batman'ın kozmopolit yapısı, farklı kültür unsurlarını barındırması, Batman petrol rafinerisinin kurulmasıyla Batman'a yerleşen birçok meslek sahibinin düşünce yapısı, haber alma isteği, gazete vb. yayınlara olan ihtiyacı arttırarak başka şehirlerde olmadığı kadar gazeteciliğin gelişmesini sağlamıştır. Bu çalışmada Batman'da petrolün bulunmasıyla ortaya çıkan Batman şehri ve sorunları ele alınarak bu bağlamda Batman'da yerel gazeteciliğin gelişimi, tarihsel perde arkası ve bugünkü durumu literatür tarama, kaynak kişi görüşmesi yöntemi ile ele alınacaktır

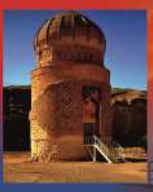
Anahtar Kelimeler: Batman, Şehri, Petrol. Kültürel Çoğulculuk. Gazetecilik

DEVELOPMENT OF LOCAL JOURNALISM IN BATMAN

Abstract: The city of Batman, which was founded with the discovery of oil in the 1940s, has been developing and growing, and still continues this development by going through a very rapid change and transformation. Being a newly established city, receiving a lot of immigration from its surroundings, etc. For some reasons, the city of Batman could not realize and complete its establishment and development in a natural way. For the reasons mentioned above, many things are missing in Batman and there are still problems with these shortcomings.

However, despite this negative situation of Batman, we can say that journalism in Batman is richer and more intense than in most cities, and that this rapid change and transformation of Batman has a positive impact on journalism. Because Batman's cosmopolitan structure, hosting different cultural elements, the mentality of many professionals who settled in Batman with the establishment of the Batman oil refinery, their desire to receive news, newspapers, etc. It has increased the need for publications and enabled the development of journalism like no other city. In this study, the city of Batman and its problems that emerged with the discovery of oil in Batman will be discussed, and in this context, the development of local journalism in Batman, its historical behind-the-scenes and current situation will be discussed by literature review and source person interview method.

Keywords: Batman City, Oil. Cultural Pluralism. Journalism

DOĞU’NUN PERDESİNDE: DİCLE’NİN HAYAT VERDİĞİ TOPRAKLARIN KÜLTÜREL ZENGİNLİKLERİ VE RENKLERİ: BATMAN ŞEHİRİ

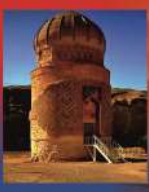
Gülten AKGÜL*

*Uzman Öğretmen, Kütahya/Simav Gülizar Eren Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

e-posta: gulakgul5@gmail.com

Özet: Bir toplumun kültürü o toplumun aynası sayılır ve kültür zamanla değişir. Toplumdaki bireylerin tutum, davranış ve düşüncelerindeki farklılıklar toplumsal değişimlere yol açmaktadır. Bu değişimler insana, topluma ve yarattıkları kültüre yansır. Batman, Türkiye’nin Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde, medeniyetlerin beşiği sayılan ve “Bereketli Hilal” olarak da adlandırılan bölgenin ortasında yer alan, kültürel ve sanatsal açıdan zengin bir tarihe sahip bir şehirdir. Batman tarihi mirasıyla çeşitli kültürel ve etnik grupların bir arada yaşadığı bir coğrafyadır. Bu nedenle farklı kültürel unsurların bir araya gelmesiyle zengin bir kültür mozaiki oluşmuştur. Batman şehri tarihi ve doğal güzelliklerinin yanı sıra zengin kültürel ve sanatsal mirasıyla da dikkat çekiyor. Ancak bu alanda yeterli bilgi ve analize sahip bir kaynak bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı Batman kentinin kültürel ve sanatsal bileşenlerini derinlemesine analiz ederek bu bileşenlerin kentin kimliğine ve sosyal dokusuna etkilerini kavramaktır. Ayrıca şehrin kültür-sanat alanlarındaki potansiyelini ortaya çıkarmayı ve bu alanlarda yapılacak çalışmalara bir yol haritası sunmayı amaçlamaktadır. Kentin kültürel yapısını şekillendiren unsurlar arasında etnik çeşitlilik, yöresel gelenekler, el sanatları, kilim dokuma, halı dokuma, bakırcılık gibi geleneksel el sanatları, yöresel danslar, müzik, film festivalleri, resim, heykel ve yöresel mutfak önemli bir yer tutmaktadır. yer. Bu unsurlar şehrin kimliğini şekillendirir, renklendirir, güçlendirir, yöre halkı arasında birlik ve beraberliği sağlar ve ziyaretçilere eşsiz bir deneyim sunar. Kültür ve sanatın toplum üzerindeki etkisi, insanların duygusal, zihinsel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılaması açısından önemlidir. Bu bağlamda kültür ve sanat, toplumun bir araya gelmesini, iletişim kurmasını, birbirini anlamasını sağlar. Ayrıca sanatın gücü toplumsal değişim için bir katalizör görevi görebilir; sanatçılar eserleriyle toplumda farkındalık yaratır, sorunları gündeme getirir, değişime ilham verirler. Kültür ve sanat aynı zamanda toplumun kimliğini, değerlerini ve tarihini korur ve aktarır. Bu nedenlerden dolayı kültür ve sanatın toplum üzerindeki etkisi, insanların yaşamlarını zenginleştirilmesi, onları bir araya getirmesi ve ilerlemeye yönlendirmesi nedeniyle bir zorunluluktur. Bu çalışmada nitel araştırma tasarımı ve doküman analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın bulguları Batman’ın zengin kültürel mirası, sanat çeşitliliği ve etkinlikleriyle dikkat çeken bir kent olduğunu ortaya koyuyor. Yöresel halk oyunları, müzikleri ve yetenekli sanatçılarıyla kültür ve sanat alanında önemli bir yere sahiptir. Bu unsurlar şehrin kimliğini şekillendiriyor ve ziyaretçilere eşsiz bir deneyim sunuyor. Batman’ın kültürel etkilerinin ve mirasının sürdürülebilirliği açısından kültürel doku ve aidiyetin korunarak gelecek nesillere aktarılması büyük önem taşımaktadır. Bu zenginliklerin turizm alanında değerlendirilmesi bölge ekonomisine katkı sağlayabilir. Kültürel mirasın korunması ve tanıtılmasına yönelik çeşitli etkinlikler düzenlenmelidir. Kültürel etkilerin günümüzdeki yansımaları da yerel festivaller ve etkinliklerle yaşatılmalıdır. Bu çalışma, Batman şehrinin kültür ve sanatına odaklanan sınırlı literatüre katkı sağlayabilir, şehrin kültürel ve sanatsal dokusunu kavramaya yönelik bir kaynak oluşturabilir ve gelecek araştırmacılara yol gösterebilir. Mevcut çalışmaların ötesine geçerek daha kapsamlı bir analiz sunabilir ve kentin kültürel ve sanatsal mirasının daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunabilir. Ayrıca şehirdeki kültürel ve sanatsal etkinliklerin desteklenmesine yönelik politika önerileri sunarak akademisyenlere, yerel yönetimlere ve kültürel kuruluşlara pratik rehberlik sağlayabilir. Sonuç olarak Batman şehrinin kültür ve sanatına ilişkin literatüre bu şekilde önemli bir katkı sağlanabilecektir.

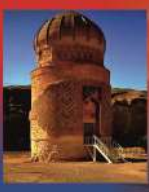
Anahtar Kelimeler: Sanat, Sanatsal doku, Batman, Kültür, Kültürel miras

ON THE CURTAIN OF THE EAST: THE CULTURAL RICHES AND COLORS OF THE LANDS WHERE THE TIGRIS GAVE LIFE: THE CITY OF BATMAN

Abstract: The culture of a society is considered the mirror of that society and culture alters over time. Differences in the attitudes, behaviors, and thoughts of individuals in society lead to social alterations. These alterations are reflected in people, society, and the culture they create. Batman is a city with a culturally and artistically rich history, located in the Southeastern Anatolia Region of Türkiye, in the middle of the region that is considered the cradle of civilization and also called the “Fertile Crescent.” Batman is a geography where various cultural and ethnic groups live together with its historical heritage. For this reason, a rich cultural mosaic was formed by the combination of different cultural elements. The city of Batman attracts attention not only with its historical and natural beauties but also with its rich cultural and artistic heritage. However, there is no source with sufficient information and analysis in this field. Therefore, the goal of this paper is to analyze the cultural and artistic components of the city of Batman in depth and comprehend the effects of these components on the identity and social fabric of the city. In addition, it aims to reveal the potential of the city in the fields of culture and the arts and to provide a road map for the work to be done in these areas. Among the elements that shape the cultural structure of the city, ethnic diversity, local traditions, handicrafts, traditional crafts such as rug weaving, carpet weaving, coppersmithing, local dances, music, film festivals, painting, sculpture, and local cuisine have a significant place. These elements shape, color, strengthen the identity of the city, ensure unity and solidarity among the local people, and offer visitors a unique experience. The impact of culture and art on society is crucial because it meets people's emotional, mental, and social needs. In this context, culture and art enable society to come together, communicate, and comprehend each other. Additionally, the power of art can serve as a catalyst for social alteration; artists raise awareness in society with their works, raise issues, and inspire alteration. Culture and art also preserve and transmit the identity, values, and history of society. For these reasons, the impact of culture and art on society is a necessity because it enriches people's lives, brings them together, and leads them to progress. Qualitative research design and the technique of document analysis were utilized in this paper. The findings of the study reveal that Batman is a city that attracts attention with its rich cultural heritage, diverse art, and activities. It has a prominent place in the field of culture and art with its local folk dances, music, and talented artists. These elements shape the identity of the city and offer visitors a unique experience. Preserving the cultural fabric and belonging and transferring it to future generations is very crucial for the sustainability of Batman's cultural influences and heritage. Utilizing these riches in the field of tourism may contribute to the regional economy. Various events should be organized to protect and promote cultural heritage. And today's reflections of cultural influences should be kept alive through local festivals and events. The paper may contribute to the limited literature focusing on the culture and art of the city of Batman, create a resource to comprehend the cultural and artistic texture of the city, and guide future researchers. It may go beyond existing studies, providing a more comprehensive analysis and contributing to a better comprehension of the city's cultural and artistic heritage. It may also provide practical guidance to academics, local governments, and cultural organizations by providing policy recommendations to support cultural and artistic activities in the city. As a result, in this way, a significant contribution may be made to the literature on the culture and art of the city of Batman.

Keywords: Art, Artistic texture, Batman, Culture, Cultural heritage

ZERCON APLADELLUS BLASZAK, 1979: ZERKONİD AKARLARIN (ACARI: ZERCONIDAE) BATMAN İLİNDEN KAYDEDİLMİŞ TEK TÜRÜ

Mehmet KARACA*

*Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi Denizli Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Elektronik ve Otomasyon
Bölümü, e-posta: karacamehmet@pau.edu.tr

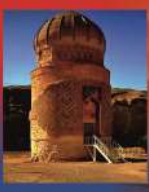
Özet: Zerkonidler, Kuzey Yarımküre'de yaklaşık 40 farklı cinsle temsil edilen Mesostigmata takımının önemli akar familyalarından biridir. Bilinen türlerinin sayısı 500 civarındadır. Türkiye, zerkonid akarların sistematik açıdan en iyi çalışıldığı ülkelerden biridir. Ülkemizden şimdiye kadar *Prozercon* ve *Zercon* cinslerine ait 136 farklı tür kaydedilmiştir. Bu grupta yer alan canlıların bazı çevresel değişikliklerin izlenmesinde indikatör canlılar olarak kullanılabilecekleri bildirilmiştir. Boyutlarının 1 milimetreden küçük olması ve spesifik mikro-habitat gereksinimleri nedeniyle endemizm oranının yüksek olduğu omurgasız hayvan gruplarından birini oluştururlar. Literatürdeki çalışmalara bakıldığında ülkemizdeki birçok farklı bölgede zerkonidler üzerine yapılan çeşitli çalışmalar mevcuttur ancak Bitlis ilinde yapılan çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu çalışmada, 1979 yılında Bitlis ilinin Tatvan ilçesinden yayılış kaydı verilen *Zercon apladellus* türüne ait bilgiler sunulmuştur. Küçükso Köyü'nde *Fraxinus angustifolia* (dişbudak) ağacının döküntüsünde tespit edilen bu türe ait dişi bireyin ve literatürde yer alan diğer bireylerin morfolojik özellikleri, özgün çizimleri ve çeşitli vücut kısımlarının ölçümleri verilmiştir. Türün Türkiye ve dünya yayılış sunulmuştur. Ayrıca, ülkemizden bilinen tüm Zerconidae türleri için güncel bir tür listesi de hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Biyoçeşitlilik, Mesostigmata, Tatvan, Türkiye.

ZERCON APLADELLUS BLASZAK, 1979: THE SINGLE SPECIES OF ZERKONID MITES (ACARI: ZERCONIDAE) RECORDED FROM BATMAN PROVINCE

Abstract: Zerkonids are one of the important mite families of the order Mesostigmata, which is represented by approximately 40 different genera in the Northern Hemisphere. The number of known species is around 500. Türkiye is one of the countries where zerkonid mites are best studied systematically. So far, 136 different species belonging to the *Prozercon* and *Zercon* genera have been recorded in our country. It was reported that these mites can be used as indicator organisms in monitoring some environmental changes. They constitute one of the invertebrate animal groups with a high rate of endemism due to their size being less than 1 millimeter and their specific micro-habitat requirements. According to the studies in the literature, there are various studies on zerkonids in many different regions in our country, but the studies conducted in Bitlis province are quite restricted. In this study, information about *Zercon apladellus* species, which was recorded from Tatvan district of Bitlis province in 1979, was presented. Morphological characteristics, original drawings and measurements of various body parts of female specimen of this species and other specimens in the literature, found in the litter of a *Fraxinus angustifolia* (ash tree) in Küçükso Village, were given. The distribution of the species in Türkiye and the world is presented. Additionally, an updated species list was prepared for all Zerconidae species known from our country.

Keywords: Biodiversity, Mesostigmata, Tatvan, Turkey

BATMAN İLİNDE DOĞALGAZ YAKITLI KAZANLARDAN ATILAN EMİSYONLARI AZALTMAK İÇİN SİMÜLASYON DESTEKLİ BACA TASARIMI

Ahmet KARAHAN*
Figen BALO**

*Öğr. Gör., Malatya Turgut Özal Üniversitesi Yeşilyurt Meslek Yüksekokulu Elektronik ve Otomasyon Bölümü
e-posta: ahmet.karahan@ozal.edu.tr

**Prof.Dr., Fırat Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü
e-posta: fbalo@firat.edu.tr

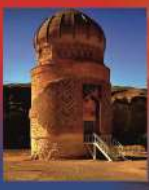
Özet: Yakıt yakma cihazlarının kullanılması hava kirliliği problemini beraberinde getirir. Tozun yanı sıra CO, CO₂, SO₂, NO_x, PaHs, ekotoksik elementler vb. kirlilik konusu dünya çapında güncel bir sorundur. Özellikle kış döneminde binaların yoğun şekilde ısıtılması gereken ülkelerde hava kalitesinin önemli ölçüde bozulması ısıtma cihazlarının kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Binanın enerji tüketimi, kullanılan yakıtın ve ısıtma cihazının türü ve kalitesi ile baca gazını boşaltmak için kullanılan baca, kirleticilerin ve baca gazının atmosfere salınımının artmasını doğrudan etkiler. Binalardan çıkan gaz ve baca gazlarının tahliyesinden sorumlu baca sistemlerinin de tartışılan sorunla ilgili olarak eşit derecede önemli rol oynamaktadır. Yani, binanın ısıtma cihazı olan kazan çıkışına ait bacanın uygun şekilde tasarlanması, ısı kayıplarının, kullanılan yakıt miktarının ve atmosfere salınan emisyon miktarının azalmasına neden olur. Baca kanallarından atılan baca gazının bileşimini belirleyerek oksijen (O₂) [%], karbon dioksit (CO₂) [%] ve monoksit (CO) [ppm] gibi sera gazı emisyonlarının tasarlanabilecek baca türleri dikkate alınarak minimuma indirilmesi amacıyla son yıllarda yazılım temelli uygulamaların kullanımı artmaya başlamıştır.

Bu çalışmada, Kesa Aladin paket programı kullanılarak Batman ilinde 100 000 kcal/h lik bir doğalgaz yakıtlı kazana sahip bir apartman dairesi için dairesel kesitli baca tasarımı yapılmıştır. Dairesel baca tipi için baca malzemesi olarak, paslanmaz çelik, şamot form taşları, içi vernikli seramik ve asbest beton kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda baca çapı diyagram değişimleri ve buna bağlı olarak değişen analiz parametreleri simülasyon programı ile değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimler: Çevre kirliliği, Baca tasarımı, Enerji verimliliği, KesaAladin simülasyonu, Kazan

SIMULATION SUPPORTED CHIMNEY DESIGN TO REDUCE EMISSIONS FROM NATURAL GAS FIRED BOILER IN BATMAN PROVINCE

Abstract: The use of fuel burning devices brings with it the problem of air pollution. In addition to dust, CO, CO₂, SO₂, NO_x, PaHs, ecotoxic elements, etc. The issue of pollution is a current problem worldwide. Especially in countries where buildings need to be heated intensively during the winter, significant deterioration in air quality is caused by the use of heating devices. The energy consumption of the building, the type and quality of the fuel and heating device used, and the chimney used to discharge the flue gas directly affect the increase in the release of pollutants and flue gas into the atmosphere. Chimney systems responsible for evacuating gases and flue gases from buildings also play an equally important role in the discussed problem. In other words, properly designing the chimney of the boiler outlet, which is the heating device of the building, reduces heat losses, the amount of fuel used and the amount of emissions released into the atmosphere. The use of software-based applications has increased in recent years in order to minimize greenhouse gas emissions such as oxygen (O₂) [%], carbon dioxide (CO₂) [%] and monoxide (CO) [ppm] by determining the composition of the flue gas discharged through the chimney ducts, taking into account the chimney types that can be designed. has started.

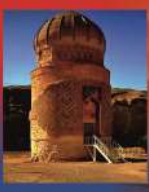

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

In this study, a circular cross-section chimney design was made for an apartment with a 100 000 kcal/h natural gas-fired boiler in Batman city using the Kesa Aladin package program. As chimney materials for the circular chimney type, stainless steel, chamotte form stones, varnished ceramics and asbestos concrete were used. As a result of the analyses, the flue diameter diagram changes and the analysis parameters that changed accordingly were evaluated with the simulation program.

Keywords: Environmental pollution, Chimney design, Energy efficiency, KesaAladin simulation, Boiler

BATMAN İLİNDE İZOLASYONLU HAFİF YAPI ELEMANLARIYLA TASARLANAN DUVARLARDA ENERJİ VERİMLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Ünal YILMAZ*

Figen BALO**

*Makine Yüksek Mühendisi, Asri Mühendislik

e-posta: unalylmz4444@gmail.com,

**Prof.Dr., Fırat Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü

e-posta: fbalo@firat.edu.tr

Özet: İnsanoğlu günümüze kadar, ihtiyaç duyduğu barınma yerlerini oluşturmak amacıyla gerekli malzemelerin belirlenmesini sınırlı sayıda ürünle birlikte deneyim ve geleneklerine dayanarak gerçekleştirmiştir. Son yıllarda sosyal yapıda, teknolojiye ve farklılaşan ihtiyaçlardaki değişimler, barınma alanlarında arzu edilen konfor şartları ile ilgili tercihleri değiştirmiştir. Daha sağlıklı ve enerji verimli yapıların tasarımı önem kazanmıştır. Bu amaçla geliştirilen yapı ürünlerinin performanslarının ihtiyaçları ve tercihleri karşılayıp karşılamadığını belirlemek amacıyla teknik özellikleriyle birlikte değerlendirme zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bu konuda simülasyon temelli değerlendirmeler hem kısa zamanda hem de doğru sonuç vererek arzu edilen karşılaştırmaların yapılması konusunda araştırmacıların sıkça kullandığı analiz yöntemleri arasında yerini almıştır.

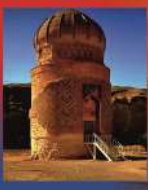
Bu çalışmada, özellikle yapı elemanı olarak Batman iline yakın bir işletmede üretilen ve Batman ilinde de yaygın olarak kullanılan Bims tuğla ile tasarlanmış bir binanın duvarlarında enerji geçişi ANSYS simülasyon programı kullanılarak araştırılmıştır. Bu amaçla, piyasada aynı genişlikte ancak farklı boyutlarda, farklı sıralamalarda boşluklara sahip Bims tuğlaların farklı yoğunluk ve ısı iletim katsayısı değerleriyle birlikte duvar örgü malzemesi olarak kullanılması durumu sandviç, dıştan yalıtımlı ve içten yalıtımlı duvar tipleri için değerlendirilmiştir. Yapı dış duvarlarında Batman ili optimum kalınlık değeri dikkate alınarak XPS ve taş yünü yalıtım malzemesi olarak kullanılmıştır. Değerlendirme için farklı teknik özelliklerde üretilmiş sekiz adet Bims tuğla çeşidi ile yirmiiki alternatif senaryo oluşturularak Batman ili için enerji verimliliğine en yüksek katkı sağlayacak kombinasyonlar araştırılmıştır. Simülasyon destekli sunulan çalışma sonuçlarının Batman ilinde enerji verimli bina tasarımı yapmak isteyen karar vericilere, müteahhitlere, mühendislere rehberlik etmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bims tuğla, binalarda enerji verimliliği, ANSYS simülasyonu, Sıcaklık dağılımı, Enerji performansı değerlendirme.

EVALUATION OF ENERGY EFFICIENCY IN WALLS DESIGNED WITH INSULATED LIGHTWEIGHT CONSTRUCTION ELEMENTS IN BATMAN PROVINCE

Abstract: Until today, human beings have determined the materials required to create the shelters they need, based on their experience and traditions, along with a limited number of products. In recent years, changes in social structure, technology and changing needs have changed the preferences regarding the desired comfort conditions in shelter areas. The design of healthier and energy efficient buildings has gained importance. For this purpose, it has become necessary to evaluate the performance of building products developed together with their technical specifications in order to determine whether they meet the needs and preferences. In this regard, simulation-based evaluations have become among the analysis methods frequently used by researchers to make the desired comparisons by providing accurate results in a short time.

In this study, the energy transfer in the walls of a building designed with Bims brick, which is produced in a company close to Batman as a structural element and widely used in Batman, was investigated using the ANSYS simulation

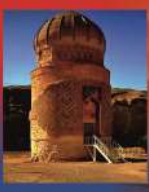

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

program. For this purpose, the use of pumice bricks with the same width but different sizes and gaps in different orders in the market as wall masonry material with different density and heat conduction coefficient values has been evaluated for sandwich, externally insulated and internally insulated wall types. XPS and rock wool were used as insulation materials on the exterior walls of the building, taking into account the optimum thickness value of Batman province. For the evaluation, twenty-two alternative scenarios were created with eight Pumice brick types produced with different technical specifications and the combinations that would provide the highest contribution to energy efficiency for Batman province were investigated. The simulation-supported study results are intended to guide decision makers, contractors and engineers who want to design energy efficient buildings in Batman province.

Keywords: Pumicebrick, energyefficiency in buildings, ANSYS simulation, Temperaturedistribution, Energyperformanceevaluation.

FOTOVOLTAİK SİSTEM İLE BATMAN İLİNDEKİ BİR TEKSTİL FABRİKASININ OPTİMİZASYONU

Aziz YİĞİT*

Prof. Dr. Figen BALO*

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Fırat Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İş ve Mühendislik Ana Bilim Dalı
e-posta: 221142101@firat.edu.tr

**Prof.Dr., Fırat Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü
e-posta: fbalo@firat.edu.tr

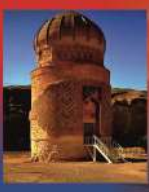
Özet: Batman ili, lisanslı elektrik enerjisi üretmede Türkiye toplamında, EPDK 2022 piyasa gelişim raporu verilerince, %0,29 luk bir oranla oldukça düşük bir grafik sergilemektedir. Batman ilinin güneş radyasyon değerleri göz önüne alındığında, güneş panelleri (PV) ile elektrik enerjisi üretimi kapsamında, bu durumun mevcut oran ile çeliştiği düşünülmektedir. Her ne kadar yüksek sıcaklıkların güneş panelleri ile elektrik üretmede olumsuz etkilerinin varlığı bilinse de, Türkiye platformunda Batman ili için söz konusu enerji üretiminin daha yüksek bir orana sahip olabileceği öngörülmektedir. Bu çalışmada saatlik tüketimi, iki adet 1000 kVA güç transformatörü ile 1600 kWh olan bir tekstil fabrikasının şebekeye bağlı, fotovoltaik paneller, aküler ve inverterler yardımıyla, teknik, ekonomik ve çevresel fayda bakımından optimizasyonu araştırılmıştır. Çalışmada Homer simülasyon yazılım programı kullanılmıştır. Yazılımın maliyet ve ekonomik hesaplamaları için TUIK verilerinden 2024 yıllık enflasyon olarak %68,5 değeri duyarlılık analizi verisi olarak atanmıştır.

Anahtar Kelimler: Batman, Fotovoltik Panel, Homer simülasyonu, Yenilenebilir Enerji, Güneş enerjisi potansiyeli

INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF TRANSDISCIPLINARY AND CULTURAL STUDIES ON BATMAN

Abstract: Batman province exhibits a very low rate of 0.29% in licensed electricity generation in Turkey, according to EMRA 2022 market development report data. Considering the solar radiation values of Batman province, it is thought that this contradicts with the current rate in the scope of electricity generation with solar panels (PV). Although it is known that high temperatures have negative effects on electricity generation with solar panels, it is predicted that the energy production in question for Batman province can have a higher rate on the Turkish platform. In this study, the optimization of a textile factory with an hourly consumption of 1600 kWh with two 1000 kVA power transformers, connected to the grid, with the help of photovoltaic panels, batteries and inverters, has been investigated in terms of technical, economic and environmental benefits. Homer simulation software program was used in the study. For the cost and economic calculations of the software, the value of 68.5% as 2024 annual inflation from TUIK data was assigned as sensitivity analysis data.

Keywords: Batman, Photovoltaic Panel, Homer simulation, Renewable Energy, Solar energy potential

BATMAN İLİ İÇİN BÖLGESEL DOĞAL TAŞLARLA ENERJİ ETKİN BİNA KABUĞU TASARIMI

İlknur ARI*

Prof. Dr. Figen BALO**

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İş ve Mühendislik Yönetimi
e-posta: ilknurbzkr93@outlook.com

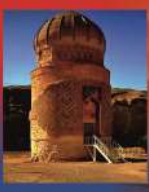
**Prof.Dr., Fırat Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü
e-posta: fbalo@firat.edu.tr

Özet: Enerji, modern yaşamın her yönü için temel bir gereksinimdir ve endüstriyel üretimden evsel kullanıma kadar her sektörde büyük rol oynar. Enerjiye olan ihtiyaç gelişen teknolojik gelişmeler ile yaşam boyu artarak devam edecektir. Enerjiyi sağladığımız fosil kökenli kaynaklardan kömür, petrol ve doğal gaz yenilenemeyen özellikte olması sebebiyle tükenme tehlikesi içerisinde bulunmaktadır. Petrol, Batman'ın önemli bir ekonomik kaynağıdır ve ilin ekonomisine önemli katkılar sağlar. Batman'da petrol arama ve çıkarma faaliyetlerinin yanında petrol rafinerileri de bulunmaktadır. Bu tesisler, ham petrolü işleyerek petrol ürünleri elde ederler ve bölgedeki enerji ihtiyacını karşılarlar. Batman'da petrol endüstrisi, çevresel ve sosyal etkileri nedeniyle bazı tartışmaları da beraberinde getirir. Petrol çıkarma ve rafineri faaliyetleri, çevresel kirlilik riskleri taşır. Bu risk diğer fosil kökenli enerji kaynaklarında da mevcuttur. Enerjiyi en etkin biçimde kullanmak ve bununla ilgili çalışmalar yapmak dünyada popüler konular arasındadır. Özellikle binaların enerjinin büyük bir bölümünü harcadığını göz önünde bulundurursak binalarda enerji verimliliği konusu çok önemlidir. Binalarda enerjiyi minimum şekilde kullanarak enerji etkin tasarımlar oluşturmak ısıtma ve soğutma enerjisi ihtiyacını azaltacaktır. Binalar için enerji etkin tasarımların sonuçları küresel anlamda enerji verimliliği ve sürdürülebilir çevre etkilerinin görülmesine katkı sağlayacaktır. Enerji verimli binalar tasarlamak veya var olan tasarımlarda iyileştirmeler yapmak için kullanılan birçok enerji simülasyon yazılımları mevcuttur. Bu çalışmada, bina kabuğunda kullanılan bölgesel doğal taşların uygun yalıtım malzemeleri ile kombinasyonları sonucunda toplam enerji tüketimleri ve karbondioksit salınımları IES-VE (Integrated Environmental Solutions Virtual Environment) enerji simülasyon programı kullanılarak hesaplanmıştır. Çalışma için Batman ili iklim şartlarında 1+1 studio daire tasarlanmıştır. Yapı malzemesi olarak doğal taşlardan Adana kireçtaşı, Niğde kireçtaşı, Antep kireçtaşı, Osmaniye traverten, Kayseri traverten, Aksaray granit, Konya andezit ve Osmaniye bazalt kullanılmıştır. Yalıtım malzemesi olarak ise EPS, taş yünü, XPS kullanılmıştır. Batman ili için kombinasyonlarla oluşturulan alternatiflerin analiz değerleri karşılaştırılıp en uygun malzeme kombinasyonları üzerine değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir malzemeler, Enerji etkin bina kabuğu, Enerji tasarrufu, Sürdürülebilir çevre, Enerji analizi, Doğal taş

ENERGY EFFICIENT BUILDING WITH REGIONAL NATURAL STONES FOR BATMAN PROVINCE SHELL DESIGN

Abstract: Energy is a basic requirement for every aspect of modern life and plays a major role in every sector, from industrial production to domestic use. The need for energy will continue to increase throughout life with technological developments. Coal, oil and natural gas, which are the fossil-based sources of energy, are in danger of depletion due to their non-renewable nature. Oil is an important economic resource of Batman and contributes significantly to the

Kültür, Şehir ve Gelişme

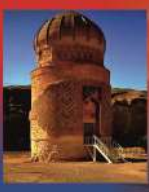
2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

economy of the province. In addition to oil exploration and extraction activities, there are also oil refineries in Batman. These facilities process crude oil to produce petroleum products and meet the energy needs of the region.

The oil industry in Batman is controversial due to its environmental and social impacts. Oil extraction and refinery activities carry risks of environmental pollution. This risk is also present in other fossil-based energy sources. Using energy in the most efficient way and conducting related studies are among the popular topics in the world. The issue of energy efficiency in buildings is very important, especially considering that buildings consume a large part of the energy. Creating energy efficient designs by using energy in buildings in the minimum way will reduce the need for heating and cooling energy. The results of energy efficient designs for buildings will contribute to global energy efficiency and sustainable environmental impacts. There are many energy simulation software available for designing energy efficient buildings or making improvements to existing designs.

In this study, total energy consumption and carbon dioxide emissions as a result of combinations of regional natural stones used in the building envelope with appropriate insulation materials were calculated using the IES-VE (Integrated Environmental Solutions Virtual Environment) energy simulation program. For the study, a 1+1 studio apartment was designed in the climatic conditions of Batman province. Adana limestone, Niğde limestone, Antep limestone, Osmaniye travertine, Kayseri travertine, Aksaray granite, Konya andesite and Osmaniye basalt were used as building materials. EPS, rock wool, XPS were used as insulation materials. The analysis values of the alternatives created with combinations were compared and evaluated on the most suitable material combinations for Batman city.

Keywords: Sustainable materials, Energy efficient building envelope, Energy saving, Sustainable environment, Energy analysis, Natural stone.

OVAL VE DAİRESEL FORMDA TASARLANAN BACALARDA ENERJİ ETKİN TASARIM; BATMAN İLİ İÇİN ÖRNEK ÇALIŞMA

Ahmet KARAHAN*

Figen BALO**

*Öğr. Gör., Malatya Turgut Özal Üniversitesi Yeşilyurt Meslek Yüksekokulu Elektronik ve Otomasyon Bölümü
e-posta: ahmet.karahan@ozal.edu.tr

**Prof.Dr., Fırat Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü
e-posta: fbalo@firat.edu.tr

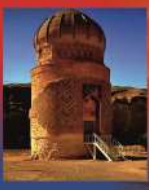
Özet: Enerji kullanımı açısından yüksek tüketime sahip binaların ısıtma kazanı sistemlerinde yakılan enerji kaynaklarının verimli kullanılması, hem enerji tüketiminin hem de atmosfere atılan emisyon miktarının azaltılmasına katkıda bulunacaktır. Binaların ısıtma kazanı sistemlerinin enerji verimliliğini artırmanın yollarından birisi de doğru baca tasarımıdır. Bu nedenle ısıtma kazanlarında kullanılan enerji kaynağı tipine göre optimal tasarım önemlidir. Sıvı ve gaz yakıtlı kazanlarda yoğunlaşma suyu problemleri ve baca gazı sızdırmazlığı nedeniyle çoğunlukla metal bacalar tercih edilmektedir. Metal bacalarda 316L veya 304 paslanmaz çelik, alüminyum, ve galvanizli sac malzemeler tercih edilmektedir. Form olarak da genellikle oval yada dairesel formda imal edilmektedirler.

Bu çalışmada, Batman ilinde tasarlanan 150 000 kcal/h lik ısıtma kazanına sahip bir küçük işletme için enerji etkin bir baca tasarımı yapılmıştır. Enerji kaynağı olarak doğal gaz ile çalışan ısıtma kazanı sistemlerinin 30 ve 40 mm kalınlığında taşıyıcı yalıtım malzemesi ile kaplama malzemesi olarak çimento veya galvanizli sac ile tasarlandığı durumlar için enerji verimliliği değişimleri atmosfere yaydığı emisyonlardaki artış oranına göre değerlendirilmiştir. Malzeme kombinasyonlarına göre belirlenen tasarım alternatifleri ile Almanya'da üretilen KesaAladin simülasyonu kullanılarak yapılan analizlerle tüm baca tasarım alternatifleri (baca yanak (R12) sıcaklığı karşılaştırması, baca ağız kesiti, baca atık gaz yoğunluğu, baca akım hızı, baca akım sesi, +15°C rüzgar hızı karşılaştırması, -15°C rüzgar hızı karşılaştırması, atık gaz hızı, bacadaki durgun basınç, atık gaz sıcaklığı, azami negatif basınç, bina içi ve bina dışı bacanın iç cidar sıcaklıkları, baca havasının doğru akım sıcaklığı, baca malzemesi sıcaklığı) araştırılmıştır. Çalışma sonucunda enerji verimliliği açısından Batman ili için en uygun alternatif tasarım belirlenmiştir. Elde edilen sonuçların Batman ilindeki yeni tasarlanacak sistemlerin enerji verimli ve çevreci olarak tasarlanmasında rehberlik edebilecek bir çalışma olması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Enerji etkin baca tasarımı, KesaAladin simülasyonu, Isıtma Kazanı, Oval ve dairesel baca, Batman ili

ENERGY EFFICIENT DESIGN IN CHIMNEYS DESIGNED IN OVAL AND CIRCULAR FORM; CASE STUDY FOR BATMAN PROVINCE

Abstract: Efficient use of energy resources burned in heating boiler systems of buildings with high energy consumption will contribute to reducing both energy consumption and the amount of emissions released into the atmosphere. One of the ways to increase the energy efficiency of buildings' heating boiler systems is the correct chimney design. Therefore, optimal design according to the type of energy source used in heating boilers is important. Metal chimneys are mostly preferred in liquid and gas fueled boilers due to condensation water problems and flue gas tightness. 316L or 304

Kültür, Şehir ve Gelişme

2. ULUSLARARASI BATMAN SEMPOZYUMU-2024

stainless steel, aluminum and galvanized sheet materials are preferred for metal chimneys. In terms of form, they are generally manufactured in oval or circular form.

In this study, an energy efficient chimney design was made for a small business with a 150 000 kcal/h heating boiler designed in Batman province. Energy efficiency changes were evaluated according to the increase in emissions to the atmosphere for cases where heating boiler systems operating with natural gas as the energy source were designed with 30 and 40 mm thick rock wool insulation material and cement or galvanized sheet as the coating material. All chimney design alternatives (chimney side (R12) temperature comparison, chimney mouth cross-section, flue waste gas density, chimney flow rate, chimney flow sound, +15°C wind speed) were analyzed using the KesaAladin simulation produced in Germany with the design alternatives determined according to material combinations. comparison, -15°C wind speed comparison, flue gas velocity, stagnant pressure in the chimney, flue gas temperature, maximum negative pressure, internal wall temperatures of the chimney inside and outside the building, direct current temperature of the chimney air, chimney material temperature) were investigated. As a result of the study, the most suitable alternative design for Batman province in terms of energy efficiency was determined. The results obtained are aimed to be a study that can guide the energy efficient and environmentally friendly design of newly designed systems in Batman province.

Key Words: Energy efficient chimney design, KesaAladin simulation, Heating Boiler, Oval and circular chimney, Batman province